(По конфіскаті наклад другий)
Ч. 220 (15.031). Львів, середа 5 жовтня 1938. Оплата почтова uiszczona gotówką Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 248-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060
" Банку Чеських Леґіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Ультимат словацької народньої партії до чехословацького уряду.

Член словацької народньої (автономістичної) партії мін. Чермак ультимативно зажадав, щоб до 24-ох години Прага передала виконавчу владу у Словаччині особам, що їх подасть словацька народня партія.

Він загрозив негайною димісією, якщо Прага не сповнить цієї вимоги.

Мін. Чермак оповів журналістам, що през. Бенеш заявив, що з конституційних та технічних причин годі сповнити цю вимогу; на те мін. Чермак відповів, що в останніх часах дійшло до багатьох неконституційних фактів, і то куди важніших...

Празький уряд нічого не зробив, щоб поліпшити долю Словаччини; вона навіть погіршала, від коли їх країну залили чеські утікачі. Словаки невдоволені і тому мін. Чермак не може дальше брати на себе відповідальности за цей стан.

ЧЕХИ ЕВАКУВАЛИ МІСТО КОМОРОМ НА МАДЯРСЬКОМУ ПОГРАНИЧЧІ.

Кореспонденти мадярських часописів повідомляють, що чехи почали евакувати наддунайське місто Коморон та розмонтовують і вивозять у глибину краю машини з фабрики тютюну та з доків Шкоди.

НОВІ МАДЯРСЬКІ ДОМАГАННЯ СУПРОТИ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

Як подає Мадярська Телеграфічна Агенція, мадярський посол у Празі доручив празькому урядові ноту з домаганням переговорів у найближчих днях. Мадярщина домагається гарантії, щоб переговори йшли скоро та у відповідній атмосфері.

ПОЛЬСЬКА АРМІЯ ЗАЙМАЄ ЗАОЛЬЗАНСЬКИЙ ШЛЕСЬК.

Польські війська обсадили в понеділок такі місцевости в околиці Тешина: Ропіцу, Тшановіце, Ольбрахтовіце та простір здовж ріки Солонка аж по Ользу.

У Тешині відбувся маніфестаційний похорон коменданта польського пласту за Ользою Реґера, що згинув підчас кровавих подій на Шлеську.

ВСТУП ЗА ОЛЬЗУ ОБМЕЖЕНИЙ.

Особовий рух між Польщею і заольз. Шлеськом покищо обмежений, вимагає перепусток. Ця постанова спричинена валютовими й адміністраційними мотивами.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ПРИЗНАЛА ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ ПОЗИЧКУ У ВИСОТІ 10 МІЛ. ФУНТІВ

На понеділковому засіданні палати громад прем. Чемберлен заявив, що Чехословаччина попросила Англію дати їй 30 міл. фунтів позички. Британійський уряд виплатив чеському завдаток у висоті 10 міл. фунтів.

ДИСКУСІЯ НАД МІНХЕНСЬКИМ ПОРОЗУМІННЯМ.

Понеділкова дискусія над мінхенським порозумінням у палаті громад ішла кволо. Чемберлена заатакував Даф Купер, Іден та Етлі, але вони не виступали сильно, щоб не довести до розвязання парляменту.

ЧАСТИННА ДЕМОБІЛІЗАЦІЯ БРИТІЙСЬКОЇ МАРИНАРКИ.

Британійський уряд рішив, щоб ще цього тижня звільнили резервістів, що їх покликано до служби підчас судетської кризи, але вони мусять бути кожночасно готові вернутись до зброї.

„Асосійейтед Прес" підкреслює, що ця постанова не є ідентична з повною демобілізацією фльоти.

ДЕМОБІЛІЗАЦІЯ У ЄГИПТІ.

В понеділок відкликали в Єгипті всі мобілізаційні постанови та відкликали військ. частини, які контролювали установи публичного ужитку.

ТРІЮМФАЛЬНИЙ ВІЗД ГІТЛЕРА ДО ЕГЕРУ.

Гітлер приїхав в год. 13.30 до Егеру та появився з Генляйном перед ратушем; оба вони виголосили промови. Місто було величаво прибране, панував святочний настрій.

НІМЕЦЬКИЙ МІНІСТР ГОСПОДАРКИ В ПОДОРОЖІ ДО ЮГОСЛАВІЇ ТА ТУРЕЧЧИНИ.

Німецький міністр господарки Функ заявив у Білгороді журналістам, що в найближчому майбутньому почнуться між Німеччиною та Югославією переговори про новий торговельний договір на кілька літ.

Після 3-денного побуту в Білгороді мін. Функ виїхав до Царгороду, куди приїде в середу перед полуднем.

За сильний національний провід.

Львів, 4. жовтня 1938.

I.

БОРОТЬБА МІЖ НАРОДАМИ РАНІШ І ТЕПЕР ТА ВІДПОВІДНИЙ ПРОВІД.

Чим котрий нарід у скрутнішій ситуації, чим більш загрожені його духові і матеріяльні добра, тим сильніша в нього туга за обєднанням і за сильним проводом. Багаті в сирівці, промислові осередки і грошеві резерви держави, які століттями нагромаджували свої цінности і через це могли витворити у себе велику духову і матеріяльну культуру, як Англія, Франція, Сполучені Держави Півн. Америки та скандинавські держави, мають у себе демократичний лад. Держави, які або програли війну і через те зазнали величезних утрат, або не мають сирівців і резервових капіталів та яких території або завбогі або замалі, щоб на них дане населення могло вижити, як Німеччина, Італія чи Японія, мають у себе диктаторський режім. Ті держави мусять проявляти економічну експанзію, мусять мати кольонії, де моглиб примістити надмір свого населення. Вони мусять мати енергію здобувати силою потрібні для себе території, вони мусять мати диктаторський провід, як на війні мусить бути одна начальна команда, якій підлягалиб усі частини армії.

До держав, які мають також диктаторський режім належить СССР. І як воно не дивно з огляду на всякі природні багатства безмежних просторів, з яких складаються Совіти, матеріяльна бідність змушувала і змушує російський нарід обєднатися біля одного диктатора. Національна територія росіян бідна, на тій території вони не могли вижити, і це змушувало російських царів вести безупинні завойовницькі війни, щоб здобувати якнайбільше земель. Коли царський режим своєю внутрішньою гнилю і розкладом цілковито скомпромітувався та з соромом провалився, зрозумів Ленін, що тільки диктатурою, тільки терором зможе вдержати чужі загарбані землі, зможе дати російському народові потрібний йому до життя простір, зможе вдержати питому вагу російського народу в орбіті світової політики.

У таких випадках система панування диктатур не є чимось штучним, народнім масам накиненим. Вона виросла на тлі потреб і змагань даної нації, котра у даному часі має виконати великі експансивні або оборонні завдання, до чого треба напруження всіх народніх сил та одного сильного проводу. Вона повстала з волі народу. Коли те завдання вже виконане, приходить в народі розцвіт духового і матеріяльного добробуту і та система, як вже непотрібна, паде або сама від себе, або під натиском знову таки волі народу.

Коли розглянемось в обставинах, серед яких живе нині український нарід у межах польської держави, то ствердимо відразу два явища, які стоять у взаємному звязку: що ті обставини далеко важчі, ніж були донедавна, та що в українськім народі не було ще ніколи такої великої туги за сильним проводом, як сьогодні.

Присилайте передплату!

G. I. Pr. 421/38.
Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego.
Sąd Okręgowy Wydział VI karny we Lwowie w składzie: Przewodniczący S. O. L. Malicki Sędziowie S. O. [illegible] i W. Frankel w sprawie konfiskaty Nr. 205 czasopisma p. „Diło" z daty Lwów dnia 16 września 1938 r. sygn. VI. I. Pr. 421/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 22 września 1938 r. po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 15 września 1938 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. „Diło" Nr. 205 z daty Lwów dnia 16 września 1938 r. zawierającego: w artykule zaczynającym się od słów „[illegible]" w całości wraz z tytułem oraz w treści [illegible] od [illegible] samych słów się zaczynającego [illegible] z art. 130 i 154 § 1 i 2 k.k. — Zatwierdza zajęcie całego nakładu i wydać w myśl § 493 k.p.k. zakaz rozpowszechniania tego pisma drukowego. — Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. 12. 1862 Dzpp. Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie: Wymieniony artykuł przez tendencyjne i fałszywe przedstawienie problemu mniejszościowego w polityce polskiej w szczególności, a w polityce europejskiej w ogólności, szerzy nieprawdziwe wiadomości mogące zaniepokoić ogół i wywołać niepokój publiczny. Nadto artykuł propaguje ukraińskie nacjonalistyczne hasła separatystyczne i w taki sposób nawołuje do zbrodni stanu względnie ją pochwala. — Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36, 37 ust. pras. jest zatym powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: Malicki wr. Protokolant: Bulyk wr.

—o—

Ч. 220 (15.031). Львів, середа 5 жовтня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 248-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504 060
„ Банку Чеських Легіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Ультимат словацької народньої партії до чехословацького уряду.

Член словацької народньої (автономістичної) партії мін. Чермак ультимативно зажадав, щоб до 24-ох годин Прага передала виконавчу владу у Словаччині особам, що їх подасть словацька народня партія.

Він загрозив негайною димісією, якщо Прага не сповнить цієї вимоги.

Мін. Чермак оповів журналістам, що през. Бенеш заявив, що з конституційних та технічних причин годі сповнити цю вимогу; на те мін. Чермак відповів, що в останніх часах дійшло до багатьох неконституційних фактів, і то куди важніших...

Праський уряд нічого не зробив, щоб поліпшити долю Словаччини; вона навіть погіршала, від коли їх країну залили чеські утікачі. Словаки невдоволені і тому мін. Чермак не може дальше брати на себе відповідальности за той стан.

ЧЕХИ ЕВАКУВАЛИ МІСТО КОМОРОМ НА МАДЯРСЬКОМУ ПОГРАНИЧЧІ.

Кореспонденти мадярських часописів повідомляють, що чехи почали евакувати наддунайське місто Коморов та розмонтовують і вивозять у глибину краю машини з фабрики тютюну та з доків Шкоди.

НОВІ МАДЯРСЬКІ ДОМАГАННЯ СУПРОТИ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

Як подає Мадярська Телеграфічна Агенція, мадярський посол у Празі доручив праському урядові ноту з домаганням переговорів у найближчих днях. Мадярщина домагається гарантії, щоб переговори йшли скоро та у відповідній атмосфері.

ПОЛЬСЬКА АРМІЯ ЗАЙМАЄ ЗАОЛЬЗАНСЬКИЙ ШЛЕСЬК.

Польські війська обсадили в понеділок такі місцевости в околиці Тешина: Ропіцу, Тшанов'є, Ольбрахтовіце та простір здовж ріки Солі аж по Ольву.

У Тешині відбувся маніфестаційний похорон командира польського пласту за Ользою Регера, що згинув підчас кровавих подій на Шлеську.

ВСТУП ЗА ОЛЬЗУ ОБМЕЖЕНИЙ.

Особовий рух між Польщею і заольз. Шлеськом покищо обмежений, вимагає перепусток. Ця постанова спричинена валютовими й адміністраційними мотивами.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ПРИЗНАЛА ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ ПОЗИЧКУ У ВИСОТІ 10 МІЛ. ФУНТІВ

На понеділковому засіданні палати громад прем. Чемберлен заявив, що Чехословаччина попросила Англію дати їй 30 міл. фунтів позички. Британський уряд виплатив чеському завдаток у висоті 10 міл. фунтів.

ДИСКУСІЯ НАД МІНХЕНСЬКИМ ПОРОЗУМІННЯМ.

Понеділкова дискусія над мінхенським порозумінням у палаті громад ішла кволо. Чемберлена заатакував Даф Купер, Іден та Етлі, але вони не виступали сильно, щоб не довести до розвязання парляменту.

ЧАСТИННА ДЕМОБІЛІЗАЦІЯ БРИТІЙСЬКОЇ МАРИНАРКИ.

Британський уряд рішив, щоб ще цього тижня звільнили резервістів, що їх покликано до служби підчас судетської кризи, але вони мусять бути кожночасно готові вернутись до зброї.

„Асосшейтед Прес" підкреслює, що ця постанова не є ідентична з повною демобілізацією фльоти.

ДЕМОБІЛІЗАЦІЯ У ЄГИПТІ.

В понеділок відкликали в Єгипті всі мобілізаційні постанови та відкликали військ. частини, які контролювали установи публичного ужитку.

ТРІЮМФАЛЬНИЙ ВЇЗД ГІТЛЕРА ДО ЕГЕРУ.

Гітлер приїхав в год. 13.30 до Егеру та появився з Генляйном перед ратушем; оба вони виголосили промови. Місто було величаво прибране, панував святочний настрій.

НІМЕЦЬКИЙ МІНІСТР ГОСПОДАРКИ В ПОДОРОЖІ ДО ЮГОСЛАВІЇ ТА ТУРЕЧЧИНИ.

Німецький міністр господарки Функ заявив у Білгороді журналістам, що в найближчому майбутньому почнуться між Німеччиною та Югославією переговори про новий торговельний договір на кілька літ.

Після 3-денного побуту в Білгороді мін. Функ виїхав до Царгороду, куди приїде в середу перед полуднем.

VI. 1. Pr. 421/38.

Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego.

Sąd Okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w składzie [illegible] S. O. L. Malicki Sędziowie S. O. [illegible] i W. Frankel w sprawie konfiskaty Nr. 205 czasopisma p. „Diło" z daty Lwów dnia 16 września 1938 l. sygn. VI. 1. Pr. 421/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 21 września 1938 r. po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 15 września 1938 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. „Diło" Nr. 205 z daty Lwów dnia 16 września 1938 r. zawierającego: w artykule zaczynającym się od słów „[illegible]" w całości wraz z tytułem oraz w treści [illegible] od tych samych słów się zaczynającego [illegible] z art. 170 i 154 § 1 i 2 kk. — Zatwierdzić zajęcie całego nakładu i wydać w myśl § 493 [illegible] zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. — Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. 12. 1862 Dzpp. Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie: Wymieniony artykuł przez tendencyjne i fałszywe przedstawienie problemu mniejszościowego w polityce polskiej w szczególności, a w polityce europejskiej w ogólności, szerzy nieprawdziwe wiadomości mogące zaniepokoić ogół i wywołać niepokój publiczny. Nadto artykuł propaguje ukraińskie nacjonalistyczne hasła separatystyczne i w taki sposób nawołuje do zbrodni stanu względnie ją pochwala. — Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 37 ust. pras. jest zatym powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: Malicki wr. Protokolant: Bułyk wr.

—o—

За сильний національний провід.

Львів, 4. жовтня 1938.

I.

БОРОТЬБА МІЖ НАРОДАМИ РАНІШ І ТЕПЕР ТА ВІДПОВІДНИЙ ПРОВІД.

Чим котрий нарід у скрутнішій ситуації, чим більш загрожені його духові і матеріяльні добра, тим сильніша в нього туга за обєднанням і за сильним проводом. Багаті в сирівці, промислові осередки і грошеві резерви держави, які століттями нагромаджували свої цінности і через це могли витворити у себе велику духову і матеріяльну культуру, як Англія, Франція, Сполучені Держави Півн. Америки та скандинавські держави, мають у себе демократичний лад. Держави, які або програли війну і через те зазнали величезних утрат, або не мають сирівців і резервових капіталів та яких території або завбогі або замалі, щоб на них дане населення могло вижити, як Німеччина, Італія чи Японія, мають у себе диктаторський режім. Ті держави мусять проявляти економічну експансію, мусять мати кольонії, де могли б примістити надмір свого населення. Вони мусять мати енергію здобувати силою потрібні для себе території, вони мусять мати диктаторський провід, як на війні мусить бути одна начальна команда, якій підлягали б усі частини армії.

До держав, які мають також диктаторський режім належить СССР. І як воно не дивно з огляду на всякі природні багатства безмежних просторів, з яких складаються Совіти, матеріяльна бідність змушувала і змушує російський нарід обєднатися біля одного диктатора. Національна територія росіян бідна, на тій території вони не могли вижити, і це змушувало російських царів вести безупинні завойовницькі війни, щоб здобувати якнайбільше земель. Коли царський режім своєю внутрішньою гниллю і розкладом цілковито скомпромітувався та з соромом провалився, зрозумів Ленін, що тільки диктатурою, тільки терором зможе вдержати чужі загарбані землі, зможе дати російському народові потрібний йому до життя простір, зможе вдержати питому вагу російського народу в орбіті світової політики.

У таких випадках система панування диктатур не є чимось штучним, народнім масам накиненим. Вона виросла на тлі потреб і змагань даної нації, котра у даному часі має виконати великі експансивні або оборонні завдання, до чого треба напруження всіх народніх сил та одного сильного проводу. Вона повстала з волі народу. Коли те завдання вже виконане, приходить в народі розцвіт духового і матеріяльного добробуту і та система, як вже непотрібна, паде або сама від себе, або під натиском знову таки волі народу.

Коли розглянемось в обставинах, серед яких живе нині український нарід у межах польської держави, то ствердимо відразу два явища, які стоять у взаємному звязку: що ті обставини далеко важчі, ніж були донедавна, та що в українськім народі не було ще ніколи такої великої туги за сильним проводом, як сьогодні.

Ціле суспільне життя по війні різко змінилося, змінились також різко міжнаціональні відносини. Мирові договори не сповнили того, що обіцювали тези Вільсона, до яких всі недержавні народи привязували таку велику вагу і за які пролили так багато крови. І так майже 50 міліонів людей в Европі, що живуть компактною масою на всіх етнографічних територіях, найшлось у границях чужонаціональних держав, при чому саме ті меншиневі землі стали тереном національної експанзії панівних народів. Перед війною для переросту населення і для господарської експанзії були великі можливости. Переріст населення мав змогу цілком доброї поселенчої і зарібкової еміграції, а при торговельнім лібералізмі були легкі і корисні можливости здобути сирівці і вивезти свій промисловий продукт. Кожна людина без огляду на те, чи вона належала до державної чи недержавної нації, мала змогу мандрувати по цілім світі і розмірно легко здобути собі варстат праці та заробітку. Національне питання було більш характеру політичного як господарського. Один нарід хотів панувати над другим тільки політично, хотів його асимілювати політично і культурно, хотів мати льояльного громадянина у своїй державі, доброго вояка, врешті свою культуру збагачувати талантами недержавної нації. Боротьба національна велась у межах політики і культури. Коли був натиск на недержавну націю, то його відчувала тільки провідна верства, а загал населення безпосередньо гнету майже не зазнавав. По вязницях за „політику" здебільша сиділи не сірі люди з народніх низів, тільки його провідники, матеріяльно терпіли тільки ті, котрі хотіли займати чи то в державнім чи господарськім житті місця упривілеєні, зарезервовані для членів державної нації.

По війні відносини різко змінилися. Всі границі для всякої еміграції замкнені, переріст населення не має ніякого приміщення поза межами держави. Всі держави відмежувались одна від другої китайським муром, промисл і торговля можуть оперувати майже виключно у межах своєї держави. Стає з кожним днем тісніше, нема для всіх потрібної землі, потрібних варстатів праці. Держави хочуть дбати в першій мірі за ту більшість своїх громадян, яку творить панівна нація, і тій своїй нації дати землю і заробіток, хочби коштом землі та заробітків меншости громадян інших національностей. Таким робом національна проблема з політичної стала економічною, стала боротьбою за кожний клаптик землі, за кожний варстат праці. Вона діткнула не тільки недержавний нарід як цілість, а кожну родину, кожну одиницю зокрема. І ту боротьбу за екзистенцію, за право і змогу жити мусить вести кожна родина, кожна одиниця, бо вона просто кровно в ній заінтересована. Провід може тією боротьбою тільки кермувати, але кожний член нації мусить сам стояти в рядах боротьби, мусить брати в ній активну участь.

Але й політична боротьба між народами змінила свої передвоєнні форми. Нинішній світ живе в атмосфері перманентної війни і серед найглибших потрясень перетворюються старі форми суспільного ладу на новий, неоформлений ще і незнаний нам лад. Зріст національної свідомости, туга кожної людини бути рівноварим членом людства, змінила відношення держави і державної нації до недержавної. Державу, що бажає вдержати дотеперішній стан посідання, не вдоволяє тільки заява льояльности провідників недержавної нації. Вона їй просто не вірить, щоб мати певність — вона хоче зробити льояльним кожного члена нації, стосуючи при цьому механічні засоби та намагаючись всеціло узалежнити його від себе. Нині мало замкнути нельояльних провідників у вязницях, щоб їх унешкідливити та запевнити собі спокій, бо в боротьбу втягнені маси: їх свідомість, їх сентимент до рідної культури та їх господарський інтерес. І тому кожна одиниця державної і недержавної нації втягнена в політичну боротьбу, кожна відповідає за свої переконання, за своє становище до держави і її розвоєвих тенденцій. З одного боку виринули гасла й ідеї, які зробили те, що боротьба між народами йде за вищу ставку, ніж перед війною, з другого боку в боротьбу втягнені знову навіть ті справи, які давніш уже відпали, як самозрозумілі: справа мови, віроісповідання, народньої школи, шкільного підручника, впливу на життя рідного села.

У цій ситуації не дивниця, що держави, в яких іде така боротьба на національному ґрунті, мають сильну, сцентралізовану владу, мають зуніфікований та зцентралізований устрій і намагаються перевести якнайбільшу консолідацію в рядах панівної державної нації. Ясно, що немов автоматично виринає стихійний гін мас недержавного народу зконсолідуватись і собі та мати сильний рідній провід.

Д-р Дмитро Левицький.

Невіл Чемберлен та полагода европейських проблем.

Поворот премієра Чемберлена до Льондону в пятницю 30. вересня був найбільшим тріюмфом, якого тільки англійський премієр будьнебудь зазнав. Непроглядна маса народу витала його в аеродромі, ждала на нього перед королівською палатою та перед мешканням при Давнінг Стріт.

Премієр, вийшовши з літака в Гестон біля Льондону, відповів на привитання коротенькою промовою, яку закінчив дуже значучими словами:

„...Хочу врешті сказати, що полагода чехословацької проблеми, якої ми саме довершили, це на мій погляд є тільки прелюдією до дальших вирішень, які повинні остаточно принести Европі запоруку постійного мира".

(Укбюро, Льондон)

ЗА ДОЛЮ УКРАЇНСЬКОРО ЗАКАРПАТТЯ.

Українське Бюро в Льондоні вислало до Форін Офісу в Льондоні листа в справі українського Закарпаття. В тому листі говориться:

„Нам поручено, щоб у звязку з теперішнім положенням у Чехословаччині звернутися до Вас, Пане Льорде, з проханням, щоб підчас нарад, коли прийде під дискусію також і справа Підкарпатської Руси, взяти під увагу бажання її населення, заступленого її політичним проводом".

На цього листа наспіла 30. вересня ось відповідь Форін Офісу:

„Віцеміністр закордонних справ, на припоручення міністра, посвідчає одержання Вашого листа і повідомляє, що візьме його під увагу".

(Укбюро, Льондон)

УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ В ОБОРОНІ ПРАВ ЗАКАРПАТТЯ.

Українське громадянство Великої Британії вислало дня 24. вересня спільне меморандум до міністра закордонних справ Великої Британії Льорда Галіфакса такого змісту:

„Ми, британські громадяни української національности, бажаємо звернути увагу Вашої Ексцеленції, у звязку з полагодою справ, що торкаються Чехословаччини, на отсі факти:

(1) Дня 20. вересня ц. р. ухвалила Перша Українська Національна Рада в столиці Підкарпатської Руси, Ужгороді, резолюції, в яких вимагає признання прав самовизначення для населення того краю.

(2) Підкарпатська Русь прилучилася до Чехословацької Республики під виразною умовиною, зясованою в § 10 сан жерменського договору, в якому говориться: Чехословаччина зобовязується створити з українських земель на полудневому склоні Карпат, у границях устійнених союзними і заприязненими державами, окрему автономну одиницю і надати їй можливо найширшу самоуправу, яку тільки буде можливо, без нарушення цілости Чехословацької Республики.

(3) Населення Підкарпатської Руси має повне моральне право домагатися, щоб не зроблено ніякого рішення в справі Підкарпатської Руси без його відома та без його згоди.

(4) Тому, що нема незалежної Української Держави, яка упімнулася б за права для пів міліона українців, що живуть у Підкарпатській Руси, звертаються вони з проханням оборони своїх прав і збереження справедливости до тих держав, які гарантували договір підписаний у Сан Жермен-ан-Ле, головно до Великої Британії".

Меморандум підписала поверх сотня українців, громадян Великої Британії.

(Укбюро, Льондон)

Низький рівень польської мови

в польських ґімназіях.

Недавно проголосила Кураторія ЛШО вислід цьогорічного польоністичного конкурсу для учнів восьмих гімназійних кляс, який розписало було Міністерство Освіти. Тема була така: „Хто і чому зі сучасних авторів є найближчий молоді". Для кандидатів індивідуальної нагороди призначено тему: „Літературний родовід польського вояка." Конкурсову працю писали найкращі зпоміж молоді в одному дні впродовж 5 годин під наглядом учителів.

В конкурсі брало участь 36 польських гімназій. Конкурсова комісія оцінила 509 праць і признала лявреатом індивідуальної нагороди Мечислава Греда, учня ланцутської гімназії з огляду на влучну характеристику „вояцькости" польської душі на підставі історично-політичного первня у злуці з літературним та багатого матеріялу польської лектури.

Щодо першої теми — то комісія признала вислід „припадковим". (Найбільше голосів упало на Жеромського).

Та для нас цікавий не так вислід конкурсу, як друга сторінка тієї конкурсової медалі. Бо цей конкурс виказав рішучо за багато тіней. Річ в ось чому:

Предсідником тієї конкурсової комісії був візитатор Кураторії ЛШО д-р Стефан Папее і він ствердив, що читання тих конкурсових праць „було получене з вирішними прикрощами і стидом". Бо не дивлячись на право вживати при опрацьовуванні тем словників — появлялися в тих конкурсових працях ортографічні, інтерпункційні і всілякі фантастичні помилки, була замітна бідність у вислові та цілковита стилістична незарадність. А деякі конкурсові праці були того роду, що викликали здивування й насували питання, внаслідок якого то „прикрого непорозуміння найшовся дотичний учень у восьмій клясі", ба, не тільки перейшов до восьмої кляси, але — не дивлячися на своє комплетне незнання — вважав себе гідним приступити до конкурсової праці за „найкращі вислідк з польської мови".

інша, зовсім інша мірка до української молоді чи то в державних чи приватних школах. Нерідкі випадки, що за одну ортографічну помилку чи неправильну стилістичну форму палять при письменному іспиті і не допускають до устного. А при устному іспиті те саме. Та навіть через таке густе сито пересіяні українці з найкращими, навіть відзначаючими свідоцтвами зрілости не мають змоги дістатися до високих шкіл, особливож на медицину, ветеринарію, фармацевтику чи техніку і т. п.

І ще одно міркування насувається мимохіть у звязку з офіційно сконстатованим низьким рівнем польської мови в польських гімназіях. Якраз цього року зажадала шкільна влада, щоби українські приватні школи звільнили польоністів української національности і на їх місце поприймали поляків, хоча не доказано, що польоністи-українці менше знають, ніж польоністи-поляки, або що вислід [illegible] науки менший. Тепер маємо наглядний доказ, що вислід польоністів-поляків у польських гімназіях зовсім не захоплюючий, [illegible] житься, що за їхніх найкращих учнів [illegible] приходилось конкурсовій комісії з візитатором д-ром Папее на чолі стидатися!... [illegible] вони не зуміли піднести до відповідного рівня польських учнів, то які дані на те, що краще й успішніше вчитимуть учнів-українців? [illegible] за цим в інтересі самої польоністики [illegible] кої річевої причини змінити польоністів [illegible] ців по українських приватних школах [illegible] ляків

І. Г.

Ціле суспільне життя по війні різко змінилося, змінились також різко міжнаціональні відносини. Мирові договори не сповнили того, що обіцювали тези Вільсона, до яких всі недержавні народи привязували таку велику вагу і за які пролили так багато крови. І так майже 30 міліонів людей в Европі, що живуть компактною масою на всіх етнографічних територіях, найшлось у границях чужонаціональних держав, при чому саме ті меншиневі землі стали тереном національної експансії панівних народів. Перед війною для перер0сту населення і для господарської експансії були великі можливости. Переріст населення мав змогу цілком доброї поселенчої і зарібкової еміграції, а при торговельнім лібералізмі були легкі і корисні можливости здобути сирівці і вивезти свій промисловий продукт. Кожна людина без огляду на те, чи вона належала до державної чи недержавної нації, мала змогу мандрувати по цілім світі і розмірно легко здобути собі варстат праці та заробітку. Національне питання було більш характеру політичного як господарського. Один нарід хотів панувати над другим тільки політично, хотів його асимілювати політично і культурно, хотів мати льояльного громадянина у своїй державі, доброго вояка, врешті свою культуру збагачувати талантами недержавної нації. Боротьба національна велась у межах політики і культури. Коли був натиск на недержавну націю, то його відчувала тільки провідна верства, а загал населення безпосередньо гнету майже не зазнавав. По вязницях за „політику" здебільша сиділи не сірі люди з народних низів, тільки його провідники, матеріяльно терпіли тільки ті, котрі хотіли займати чи то в державнім чи господарськім житті місця упривілеєні, зарезервовані для членів державної нації.

По війні відносини різко змінилися. Всі границі для всякої еміграції замкнені, переріст населення не має ніякого приміщення поза межами держави. Всі держави відмежувались одна від другої китайським муром, промисл і торговля можуть оперувати майже виключно у межах своєї держави. Стає з кожним днем тісніше, нема для всіх потрібної землі, потрібних варстатів праці. Держави хочуть дбати в першій мірі за ту більшість своїх громадян, яку творить панівна нація, і тій своїй нації дати землю і заробіток, хочби коштом землі та заробітків меншости громадян інших національностей. Таким робом національна проблема з політичної стала економічною, стала боротьбою за кожний клаптик землі, за кожний варстат праці. Вона діткнула не тільки недержавний нарід як цілість, а кожну родину, кожну одиницю зокрема. І ту боротьбу за екзистенцію, за право і змогу жити мусить вести кожна родина, кожна одиниця, бо вона просто кровно в ній заінтересована. Провід може тією боротьбою тільки кермувати, але кожний член нації мусить сам стояти в рядах боротьби, мусить брати в ній активну участь.

Але й політична боротьба між народами змінила свої передвоєнні форми. Нинішній світ живе в атмосфері перманентної війни і серед найглибших потрясень перетворюються старі форми суспільного ладу на новий, неоформлений ще і незнаний нам лад. Зріст національної свідомости, туга кожної людини бути рівно вартним членом людства, змінила відношення держави і державної нації до недержавної. Державу, що бажає вдержати дотеперішній стан посідання, не вдоволяє тільки заява льояльности провідників недержавної нації. Вона їй просто не вірить, щоб мати певність — вона хоче зробити льояльним кожного члена нації, стосуючи при цьому механічні засоби та намагаючись всеціло узалежнити його від себе. Нині мало замкнути нельояльних провідників у вязницях, щоб їх унешкідливити та запевнити собі спокій, бо в боротьбу втягнені маси: їх свідомість, їх сентимент до рідної культури та їх господарський інтерес. І тому кожна одиниця державної і недержавної нації втягнена в політичну боротьбу, кожна відповідає за свої переконання, за своє становище до держави і її розвоєвих тенденцій. З одного боку виринули гасла й ідеї, які зробили те, що боротьба між народами йде за вищу ставку, ніж перед війною, з другого боку в боротьбу втягнені знову навіть ті справи, які давніш уже відпали, як самозрозумілі: справа мови, віроісповідання, народньої школи, шкільного підручника, впливу на життя рідного села.

У цій ситуації не дивниця, що держави, в яких іде така боротьба на національному ґрунті, мають сильну, сцентралізовану владу, мають зуніфікований та зцентралізований устрій і намагаються перевести якнайбільшу консолідацію в рядах панівної державної нації. Ясно, що немов автоматично виринає стихійний гін мас недержавного народу зконсолідуватись і собі та мати сильний рідний провід.

Д-р Дмитро Левицький.

Невіл Чемберлєн та полагода европейських проблєм.

Поворот премієра Чемберлена до Льондону в пятницю 30. вересня був найбільшим тріюмфом, якого тільки англійський премієр колинебудь зазнав. Непроглядна маса народу витала його в аеродромі, ждала на нього перед королівською палатою та перед мешканням при Давнінґ Стріт.

Премієр, вийшовши з літака в Гестон біля Льондону, відповів на привітання коротенькою промовою, яку закінчив дуже значучими словами:

„...Хочу врешті сказати, що полагода чехословацької проблеми, якої ми саме довершили, це на мій погляд є тільки прелюдією до дальших вирішень, які повинні остаточно принести Европі запоруку постійного мира".

(Укбюро, Льондон)

ЗА ДОЛЮ УКРАЇНСЬКОРО ЗАКАРПАТТЯ.

Українське Бюро в Льондоні вислало до Форін Офісу в Льондоні листа в справі українського Закарпаття. В тому листі говориться:

„Нам поручено, щоб у звязку з теперішним положенням у Чехословаччині звернутися до Вас, Пане Льорде, з проханням, щоб підчас нарад, коли прийде під дискусію також і справа Підкарпатської Руси, взяти під увагу бажання її населення, заступленого її політичним проводом".

На цього листа наспіла 30. вересня отся відповідь Форін Офісу:

„Віцеміністр закордонних справ, на припоручення міністра, посвідчає одержання Вашого листа і повідомляє, що візьме його під увагу".

(Укбюро, Льондон)

УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ В ОБОРОНІ ПРАВ ЗАКАРПАТТЯ.

Українське громадянство Великої Британії вислало дня 24. вересня спільне меморандум до міністра закордонних справ Великої Британії, Льорда Галіфакса такого змісту:

„Ми, британські громадяни української національности, бажаємо звернути увагу Вашої Екселенції, у звязку з полагодою справ, що торкаються Чехословаччини, на отсі факти:

(1) Дня 20. вересня ц. р. ухвалила Перша Українська Національна Рада в столиці Підкарпатської Руси, Ужгороді, резолюції, в яких вимагає признання прав самовизначення для населення того краю.

(2) Підкарпатська Русь прилучилася до Чехословацької Республики під виразною умовиною, зясованою в § 10 сан жерменського договору, в якому говориться: Чехословаччина зобовязується створити з українських земель на полудневому склоні Карпат, у границях устійнених союзними і заприязненими державами, окрему автономну одиницю і надати їй якнайширшу самоуправу, яку тільки буде можливо, без нарушення цілости Чехословацької Республики.

(3) Населення Підкарпатської Руси має повне моральне право домагатися, щоб не зроблено ніякого рішення в справі Підкарпатської Руси без його відома та без його згоди.

(4) Тому, що нема незалежної Української Держави, яка упімнулаcьб за права для півмілiона українців, що живуть у Підкарпатській Руси, звертаються вони з проханням оборони своїх прав і збереження справедливости до тих держав, які гарантували договір підписаний у Сан Жермен-ан-Ле, головно до Великої Британії".

Меморандум підписала поверх сотня українців, громадян Великої Британії.

(Укбюро, Льондон)

Низький рівень польської мови
в польських ґімназіях.

Недавно проголосила Кураторія ЛШО вислід цьогорічного польоністичного конкурсу для учнів восьмих ґімназійних кляс, який розписало було Міністерство Освіти. Тема була така: „Хто і чому зі сучасних авторів є найближчий молоді". Для кандидатів індивідуальної нагороди призначено тему: „Літературний родовід польського вояка." Конкурсову працю писали найкращі зпоміж молоді в одному дні впродовж 5 годин під наглядом учителів.

В конкурсі брало участь 36 польських ґімназій. Конкурсова комісія оцінила 509 праць і признала лавреатом індивідуальної нагороди Мечислава Града, учня ланцутської ґімназії з огляду на влучну характеристику „воякости" польської душі на підставі історично-політичного перших у злуці з літературним та багатого матеріялу польської лектури.

Щодо першої теми — то комісія признала вислід „припадковим". (Найбільше голосів упало на Жеромського).

Та для нас цікавий не так вислід конкурсу, як друга сторінка тієї конкурсової медалі. Бо цей конкурс виказав рішучо за багато тіней. Річ в ось чому:

Предсідником тієї конкурсової комісії був візитатор Кураторії ЛШО д-р Стефан Папеє і він ствердив, що читання тих конкурсових праць „було получене з виразними прикрощами і стидом". Бо не дивлячись на право вживати при опрацьовуванні тем словників — появлялися в тих конкурсових працях ортографічні, інтерпункційні і всілякі фантастичні помилки, була замітна бідність у вислові та цілковита стилістична незарадність. А деякі конкурсові праці були того роду, що викликали здивування й насували питання, внаслідок якого то „прикрого непорозуміння найшовся дотичний учень у восьмій клясі", ба, не тільки перейшов до восьмої кляси, але — не дивлячися на своє комплєтне незнання — вважав себе гідним приступити до конкурсової праці за „найкращі вислідй з польської мови"...

Якщо таке знання польської мови винесли з польських ґімназій найкращі учні, то можна уявити собі, яке знання мають всі інші учні з добрими чи достаточними поступами, які не важилися ставати до конкурсових змагань! — А всеж при кінцевих матурах майже вся та славина (з польської мови, не говорячи вже про інші менше важні предмети) переходить й опісля заповнює високі школи.

Інша, зовсім інша мірка до української молоді чи то в державних чи приватних школах. Нерідкі випадки, що за одну ортографічну помилку чи неправильну стилістичну форму палять при письменному іспиті і не допускають до устного. А при устному іспиті те саме. Та навіть через таке густе сито пересіяні українці з найкращими, навіть відзначаючими свідоцтвами зрілости не мають змоги дістатися до високих шкіл, особливож на медицину, ветеринарію, фармацевтику чи техніку і т. п.

І ще одно міркування насувається мимохіть у звязку з офіційно сконстатованим низьким рівнем польської мови в польських ґімназіях. Якраз цього року зажадала шкільна влада, щоби українські приватні школи звільнили польоністів української національности і на їх місце поприймали поляків, хоча ніколи не доказано, що польоністи-українці менше ... ніж польоністи-поляки, або що вислід ... науки менший. Тепер маємо наглядний доказ, що вислід польоністів-поляків у польських гімназіях зовсім не захопливий, ... житься, що за їхніх найкращих учнів ... приходилось конкурсовій комісії з візитатором д-ром Папеє на чолі стидатися!... Отже, вони не зуміли піднести до відповідного рівня польських учнів, то які дані на те, що ... успішніше вчитимуть учнів-українців ... за цим в інтересі самої польоністики ... якої річевої причини змінити польоністів-українців по українських приватних школах ... ляків.

Як у світі не хотіли війни...

(Власні кореспонденції з Німеччини й Анґлії.)

Німеччина в дні крізи.

Берлін, 1. жовтня 1938.

Здається, ні при одній з численних промов, які мені доводилося чути, не хвилювався так Гітлер, як 26. IX. ц. р. Тон, форма висловів, сила рухів та жестів вказували на те, що йому тяжко втримати рівновагу. Ясність і точність вимог та приречень промовляли за тим, що небезпека збройного конфлікту, якщо друга сторона не виявить гнучкости, є велика.

Всі, що мають радіо-приймачі, проводили коло них і вечір і ніч: не тільки совітські, але й чеські та всі французькі стації передають по німецьки. Літаки кружляють над Берліном день і ніч, безперестанний гуркіт їх моторів уночі в цій нервовій атмосфері особливо вражає.

Берлін зовнішньо має вигляд міста мирних часів, тільки частіші походи військових формацій нагадують про можливі події.

Проходжуюся в понеділок уранці по пишному Унтер ден Лінден. Коло Бранденбурської брами довгим ключем стоять вантажні авта з озброєними вояками: на цих зареквірованих автах великими буквами намальовані назви фірм: вічна торговля Мілера, найліпше масло Шварца й інші. Прохожі з кисло-солодкою міною обмінюються репліками дотично „яєць" і „масла". Іду далі. Ось військовим кроком, не гірше справжнього військового куреня, проходить у повному однострою відділ сестер-жалібниць. Завернули на вулицю до двірця. Юрба мовчазно стоїть і довго ще дивиться їм услід.

На вулиці, в установах, у каварнях обличча у всіх поважні. Всі ті люди сумлінно сповнять у потрібній хвилині свій обовязок, але нема і сліду того запалу, тої екстази, що опанувала була вуличні маси столиць Европи в серпні 1914 р. Ще не забуті страхіття великої війни, ще не загоєні її рани...

Контрастом впадають відділи судетських німців; вони одягнені вже в нові однострої, подібні до націонал-соціялістичних штурмовиків, лише замісць брунатних — мають сірі сорочки. Вони весело, з запалом машерують та співають бадьорі пісні; на вічах перебивають голосно промовців.

Їм нетерпеливиться, їх запал легко зрозуміти.

В середу перед полуднем обличча стали ще поважніші, ще сумніші. Радіо вперто що години передає про сутички в судетській країні. Поповзли чутки, що кожної години має бути оголошена вже формально мобілізація. Надія тяла. Втих гамір, веселість у каварнях, нема розмов у трамваях, омнібусах. Щось приголомшуюче повисло над берлінським небом.
туальна війна між цими народами тепер є більш, ніж популярна. Німецький нарід також сцени на вулицях Берліна показали, що евен-

Був уже вечір. Я вийшов з омнібуса з його сумними подорожними — і на Вітенберській площі нараз мене вразили веселі обличча, усмішки, поспішні рухи. Люди спинялись гуртками, щось говорили, ґестикулювали. Одна пані плаче, але якимись іншими сльозами, сльозами радости. З уст до уст іде радісна вістка:

— Завтра в Мінхені Гітлер, Мусоліні, Чемберлен, Даляділ.

У всіх зродилась надія.

Заходжу до крамниці. „Чули?" — питає радісно крамар. — „Невже вони не договоряться?" „Вониж у основі згідні!" Розмовляю навмисно то з одним, то з другим, поринаю в гущу народню. Всі раді, всі хотять вірити, всі оптимісти.

Веселіше забився живчик життя.

Читаючи про драматичні сцени, що відбулися вчора в анґлійському парляменті, коли стало відомо, що Чемберлена запрошено до Мінхену і в людей воскресла надія спасти мир, знаючи непопулярність війни у Франції, дві третини населення якої напевно добре не знають, де саме лежить та Чехословаччина — не хоче війни.

Радість із середи вечора змінилася в четвер знову на напружене очікування; у всіх в памяті ще була невдача в Ґодесберґу.

І хоча здоровий розум промовляв за тим що на цей раз мусить бути згода, ґазети продовжували гостру протичеську пропаґанду. Радіо подавало сухо з Мінхену лише години нарад.

Щойно після півночі стало відомо, що прийшло до порозуміння і коли коло 3-ої години вранці радіо повідомило про текст і форму порозуміння, неописаний ентузіязм охопив усіх. Голос з мертвого радіо-апарату вітали оплесками, криками.

Це була радість з осягненої перемоги, це була ще більша радість з усунення марева війни.

Сьогодні переможець, що вже вдруге за час кількох місяців приносить скріплення і збільшення держави на кілька міліонів мешканців без проливу крови, тріюмфально віздить до Берліна.

Тарас Чміль.

Военна метушня в хаті Джон Буля.

Довер, 29. вересня 1938.

Від ґазет біло. Чекаю з товаришем на метро і ставлю шилінґа проти пенні, якщо він знайде чоловіка, який не держав би в руках часопису. Чоловіки й жінки. маленький хлопчина і сивобородий дідусь, людина в кашкеті та без комірика, що вертається до хати, люди, що жують ґуму і ті, що курять папіроски або короткі люльки, пані. що двигають торби, повні харчів — усі, усі вимахують і шелестять ґазетами, нервово шукаючи останніх новин. Від вічно повторюваних трьох імен: Гітлер, Чемберлен, Бенеш — болять вуха.

Преса скаче на радощах міліоновими щогодинними випусками. Кожний военний бацилъ у повітрі — це один пені до її каси. Промову Гітлера у Спортпалясті друкували льондонські ґазети десятихвилинними „порціями". Десять хвилин промови і вже нове надзвичайне видання. Від невпинного крику кольпортерів „спеціяльне видання" не помагало навіть замкнути вікно і чоловік мав „спеціяльну", тобто непроспану ніч.

Читаючи ґазети ви ще кілька днів тому могли думати, що скликаний на середу парлямент пішле Чемберлена на зелену пашу. Автім переконували нас у тому люди, що живуть десятками літ в Анґлії і свято переконані, що вони прегарно орієнтуються в порухах тутешньої опінії. Щойно останні два дні переконали нас, що преса не завжди вірно віддзеркалює думку й сентимент загалу.

Анґлія має драматичного премієра. Принайменше його вівторкова промова у радіо і його вчорашній виступ у Палаті Громад мали сильний драматичний акцент. Коли ми слухали його промови у вівторок ввечір, лежма на килимі, в гурті невеликої української кольонії в Льондоні, всім нам здавалося, що ми слухаємо драматичної, майже траґічної оповіді лицаря, що з безстрашним серцем, але даремне боровся з леґендарним драконом. На другий день нам розказували, як люди. зокрема жінки, плакали по хатах, слухаючи тої промови.

І несподівано Чемберлен виріс на героя, на першого лицаря Анґлії. Декорація його політичної діяльности перемінилася в декорацію героїчної опери. Ми стояли вчора на Давнінг Стріт у хвилині його виїзду до парляменту. Від славних чорних дверей число 10., що від кількох тижнів є головною ілюстрацією анґлійських газет, через цілий Вайтгол аж до будинку парляменту, стояла в набожній тиші юрба. Деінде хустина на очах і сплетені руки чоловіка і жінки. Пригадалася нам Вестмінстерська катедра, де люди день і ніч моляться за мир перед запаленими свічками.

Сцени, що відбувалися в парляменті, належать до вийняткових в історії Анґлії. Заплакана королева, архиепископ Кентербері, що скаче і бє руками по парапеті своєї льожі, провідники опозиції. що бють у долоні і кричать „славно", цілий парлямент і публика на ґалеріях, що з радощів забувають всі правила доброї поведінки, так суворо шановані в британському парляменті — все те з приводу телеграми Гітлера, що наспіла перед самим кінцем сумної промови премієра. Ніодин голос не піднісся за димисією Чемберлена. Всі шаліють з радощів. що непохитний лицар ось-ось таки побє жахливого змія війни.

Але страх перед змієм війни за великий, щоб одна телєграма Гітлера могла здемобілізувати гарячкові приготування до війни. Акція „Протилетунської оборони" не вгаває. У ріжних пунктах Льондону уставляють далі протилетунські гармати, по вечірньому небі шугають світла прожекторів, радіо не перестає видавати комунікати для населення і заклики, щоб люди зголошувалися до добровольчих оргаізацій цивільної оборони.,

По велитенських, прегарних парках Льондону і скверах день і ніч копають схоронища. Шкільну дітвору вивозять до таборів на провінцію. Таксамо евакують лічничі заведення і захисти.

Більшість чужинців покидає прихапцем Анґлію. Знайомий українець з Канади, що заробляє тут дуже добрі гроші, як атлет, вже тиждень тому купив білет до Канади, але не поїде скоріше аж 15-го жовтня. Всі кораблі заповнені на цілі тижні наперед. Тисячі німців, італійців, французів та бельгійців вистають перед своїми консулятами. На каналі Ля Манш вдвоє більший рух, як звичайно. Тільки 400 чехів, що є в Льондоні, не виявляють великої охоти покидати Анґлію.

У Британському Музеї познайомлюють мене земляки з панею Льотою, дружиною редактора „Сучасна Росія". Вона вихованка Петербурга й Парижа, дуже добре орієнтується у відносинах серед російської еміґрації. Питаюся її, що думають робити на випадок війни

Як у світі не хотіли війни...

(Власні кореспонденції з Німеччини й Анґлії.)

Німеччина в дні кризи.

Берлін, 1. жовтня 1938.

Здається, ні при одній з численних промов, які мені доводилося чути, не хвилювався так Гітлер, як 26. IX. ц. р. Тон, форма висловів, сила рухів та жестів вказували на те, що йому тяжко втримати рівновагу. Ясність і точність вимог та приречень промовляли за тим, що небезпека збройного конфлікту, якщо друга сторона не виявить гнучкости, є велика.

Всі, що мають радіо-приймачі, проводили коло них і вечір і ніч: не тільки совітські, але й чеські та всі французькі стації передають по німецьки. Літаки кружляють над Берліном день і ніч, безперестанний гуркіт їх моторів уночі в цій нервовій атмосфері особливо вражає.

Берлін зовнішньо має вигляд міста мирних часів, тільки частіші походи військових формацій нагадують про можливі події.

Проходжуюся в понеділок уранці по пишному Унтер ден Лінден. Коло Бранденбурської брами довгим ключем стоять вантажні авта з озброєними вояками: на цих зареквірованих автах великими буквами намальовані назви фірм: яєчна торговля Мілера, найліпше масло Шварца й інші. Прохожі з кисло-солодкою міною обмінюються репліками дотично „яєць" і „масла". Іду далі. Ось військовим кроком, не гірше справжнього військового куреня, проходить у повному однострою відділ сестер-жалібниць. Завернули на вулицю до двірця. Юрба мовчазно стоїть і довго ще дивиться їм услід.

На вулиці, в установах, у каварнях обличча у всіх поважні. Всі ті люди сумлінно сповнять у потрібній хвилині свій обовязок, але нема і сліду того запалу, тої екстази, що опанувала була вуличні маси столиць Европи в серпні 1914 р. Ще не забуті страхіття великої війни, ще не загоєні її рани...

Контрастом впадають відділи судетських німців: вони одягнені вже в нові одностроі, подібні до націонал-соціялістичних штурмовиків, лише замісць брунатних — мають сірі сорочки. Вони весело, з запалом машерують та співають бадьорі пісні; на вічах перебивають голосно промовців.

Їм нетерпеливиться. Їх запал легко зрозуміти.

В середу перед полуднем обличча стали ще поважніші, ще сумніші. Радіо вперто що години передає про сутички в судетській країні. Поповзли чутки, що кожної години має бути оголошена вже формально мобілізація. Надія тала. Втих гамір, веселість у каварнях, нема розмов у трамваях, омнібусах. Щось приголомшуюче повисло над берлінським небом.
туальна війна між цими народами тепер є більш, ніж популярна. Німецький нарід також сцени на вулицях Берліна показали, що евен-

Був уже вечір. Я вийшов з омнібуса з його сумними подорожними — і на Вітенберській площі нараз мене вразили веселі обличча, усмішки, поспішні рухи. Люди спинялись гуртками, щось говорили, ґестикулювали. Одна пані плаче, але якимись іншими сльозами, сльозами радости. З уст до уст іде радісна вістка:

— Завтра в Мінхені Гітлер, Мусоліні, Чемберлен, Даляді́є.

У всіх зродилась надія.

Заходжу до крамниці. „Чули?" — питає радісно крамар. — „Невже вони не договоряться?" „Вониж у основі згідні!" Розмовляю навмисно то з одним, то з другим, поринаю в гущу народню. Всі раді, всі хотять вірити, всі оптимісти.

Веселіше забився живчик життя.

Читаючи про драматичні сцени, що відбулися вчора в англійському парляменті, коли стало відомо, що Чемберлена запрошено до Мінхену і в людей воскресла надія спасти мир, знаючи непопулярність війни у Франції, дві третини населення якої напевно добре не знають, де саме лежить та Чехословаччина — не хоче війни.

Радість із середи вечора змінилася в четвер знову на напружене очікування; у всіх в памяті ще була невдача в Ґодесберґу.

І хоча здоровий розум промовляв за тим що на цей раз мусить бути згода, ґазети продовжували гостру протичеську пропаґанду. Радіо подавало сухо з Мінхену лише години нарад.

Щойно після півночі стало відомо, що прийшло до порозуміння і коли коло 3-ої години вранці радіо повідомило про текст і форму порозуміння, неописаний ентузіязм охопив усіх. Голос з мертвого радіо-апарату вітали оплесками, криками.

Це була радість з осягненої перемоги, це була ще більша радість з усунення марева війни.

Сьогодні переможець, що вже вдруге за час кількох місяців приносить скріплення і збільшення держави на кілька міліонів мешканців без проливу крови, тріюмфально віздить до Берліна.

Тарас Чміль.

Воєнна метушня в хаті Джон Буля.

Довер, 29. вересня 1938.

Від ґазет біло. Чекаю з товаришем на метро і ставлю шилінґа проти пенні, якщо він знайде чоловіка, який не держав би в руках часопису. Чоловіки й жінки, маленький хлопчина і сивобородий дідусь, людина в кашкеті та без комірика, що вертається до хати, люди, що жують ґуму і ті, що курять папіроски або короткі люльки, пані, що двигають торби, повні харчів — усі, усі вимахують і шелестять ґазетами, нервово шукаючи останніх новин. Від вічно повторюваних трьох імен: Гітлер, Чемберлен, Бенеш — болять уха.

Преса скаче на радощах міліоновими щогодинними випусками. Кожний воєнний бацил у повітрі — це один пенні до її каси. Промову Гітлера у Спортпалясті друкували льондонські ґазети десятихвилинними „порціями". Десять хвилин промови і вже нові надзвичайне видання. Від невпинного крику кольпортерів „спеціяльне видання" не помагало навіть замкнути вікно і чоловік мав „спеціяльну", тобто непроспану ніч.

Читаючи ґазети ви ще кілька днів тому могли думати, що скликаний на середу парлямент пішле Чемберлена на зелену пашу. Автім переконували нас у тому люди, що живуть десятками літ в Анґлії і свято переконані, що вони прегарно орієнтуються в порухах тутешньої опінії. Щойно останні два дні переконали нас, що преса не завжди вірно віддзеркалює думку й сентимент загалу.

Анґлія має драматичного прем'єра. Принайменше його вівторкова промова у радіо і його вчорашній виступ у Палаті Громад мали сильний драматичний акцент. Коли ми слухали його промови у вівторок ввечір, лежма на килимі, в гурті невеликої української кольонії в Льондоні, всім нам здавалося, що ми слухаємо драматичної, майже траґічної оповіді лицаря, що з безстрашним серцем, але даремне боровся з леґендарним драконом. На другий день нам розказували, як люди, зокрема жінки, плакали по хатах, слухаючи тої промови.

І несподівано Чемберлен виріс на героя, на першого лицаря Анґлії. Декорація його політичної діяльности перемінилася в декорацію героїчної опери. Ми стояли вчора на Давнінґ Стріт у хвилині його виїзду до парляменту. Від славних чорних дверей число 10., що від кількох тижнів є головною ілюстрацією анґлійських ґазет, через цілий Вайтгол аж до будинку парляменту, стояла в набожній тиші юрба. Деінде хустина на очах і сплетені руки чоловіка і жінки. Пригадалася нам Вестмінстерська катедра, де люди день і ніч моляться за мир перед запаленими свічками.

Сцени, що відбувалися в парляменті, належать до виняткових в історії Анґлії. Заплакана королева, архиепископ Кентербері, що скаче і бє руками по парапеті своєї льожі, провідники опозиції, що бють у долоні і кричать „славно", цілий парлямент і публика на ґалеріях, що з радощів забувають всі правила доброї поведінки, так суворо шановані в британському парляменті — все те з приводу телеграми Гітлера, що наспіла перед самим кінцем сумної промови прем'єра. Ніодин голос не піднісся за димисією Чемберлена. Всі шаліють з радощів, що непохитний лицар ось-ось таки побє жахливого змія війни.

Але страх перед змієм війни за великий, щоб одна телеграма Гітлера могла здемобілізувати гарячкові приготування до війни. Акція „Протилетунської оборони" не вгаває. У ріжних пунктах Льондону уставляють далі протилетунські гармати, по вечірньому небі шугають світла прожекторів, радіо не перестає видавати комунікати для населення і заклики, щоб люди зголошувалися до добровольчих орґанізацій цивільної оборони.

По велитенських, прегарних парках Льондону і скверах день і ніч копають схоронища. Шкільну дітвору вивозять до таборів на провінцію. Таксамо евакують лічничі заведення і захисти.

Більшість чужинців покидає прихапцем Анґлію. Знайомий українець з Канади, що заробляє тут дуже добрі гроші, як атлет, вже тиждень тому купив білет до Канади, але не поїде скоріше аж 15-го жовтня. Всі кораблі заповнені на цілі тижні наперед. Тисячі німців, італійців, французів та бельгійців вистоють перед своїми консулятами. На каналі Ля Манш вдвоє більший рух, як звичайно. Тільки 400 чехів, що є в Льондоні, не виявляють великої охоти покидати Анґлію.

У Британському Музеї познайомлюють мене земляки з панею Льотою, дружиною редактора „Сучасна Росія". Вона вихованка Петербурга й Парижа, дуже добре орієнтується у відносинах серед російської еміґрації. Питаюся її, що думають робити на випадок війни

москалі, яких є кілька тисяч у Льондоні:

— Нічого. Вони рішені чекати на революцію в Совітах і поворот до давнього режіму.

— Єдіноі неделімоі!..

Сміємося.

В поїзді, що везе мене до Довру, гомонить німецька мова й німецькі пісні. Довжезний поїзд заповнений самими молодими німкинями, переважно гувернантками.

Питаю моєї сусідки:

— Чому вертаєтесь до краю? Чи мусите вертатися?

— Ні, не мусимо і дехто з нас навіть лишається в Англії, але їх можна буде порахувати на пальцях.

Всі вони тратять незгірше джерело доходу, контракти навіть змогу повороту до Англії. Але, що значить вигода й особисте щастя, коли батьківщина в небезпеці?

У Доврі припадково знайомимося з англійською родиною. Нам треба тут провести більше, ніж пів дня, і надивившись на старовинні замки, побудовані на високих скелистих горбах, барвисте море і мальовничу шотляндську гвардію, ми маємо ще час спробувати газмаску із великої паки, що стоїть у сальоні під фортепіяном. Є це подарунок від уряду для цілої родини: батька, матері й девятеро дітей. Сорок міліонів таких масок роздано вже між населення Англії. Населення не платить за те ні сотика. Кілько міліонів коштує страх перед війною?

На кораблі капітан бельгієць клене італійців:

— Як вони могли сплямитися союзом з „бошами!" (німцями).

А змобілізований капітан бельгійської резерви:

— Те саме, що я говорю: святотатство, святотатство, пане капітане! Забули нащадки римлян, хто зруйнував їхню імперію!..

На лицях обох малюється майже фізичне обридження.

Блимають зорі над морем. Буде все, „в порядку". Скінчиться на страху і Чемберлен дістане мирову нагороду Нобеля.

Але війна буде, завтра чи позавтра, бо Чемберлени не трапляються щодня.

Ж. Процишин.

Батьки і діти під прапор „Просвіти"!

Еспанські національні літаки „збомбардували Мадрид" булками.

Як подають з Бурґосу, в понеділок пополудні 30 національних бомбових літаків перелетіло над Мадридом і — не зважаючи на сильний вогонь протилетунських батерій — скинуло 178.000 булок. Так вшанувало національне летунство 2. роковини іменування ген. Франка головою держави.

НАД ЕБРОМ.

Національне командування повідомляє: Національні війська пішли вперед на фронті Ебра, здобуваючи 10 ворожих становищ.

Червоні втратили 387-ох полонених і 4 літаки.

Барсельонське міністерство оборони потверджує, що нац. війська заняли у Сієрра Ляваль де ля Торре над Ебром три гори, при тому потерпіли великі втрати.

НАЦІОНАЛЬНІ ЛІТАКИ ЗБОМБАРДУВАЛИ ДВІ ПРИСТАНІ ЧЕРВОНИХ.

Як подають зі Саляманки, національні летуни збомбардували військові обекти у пристанях Аліканте й Магон.

Гора з горою не зійдеться, але людина з виграю

Кожний з нас мріє про вигру. Кожний у думках рахує, що купить, колиб так припала йому більша вигра. Кожний хотів би, і зовсім правильно, улежити собі життя якнайкраще, запевнити спокійну майбутність родині, обезпечитися перед недугою, старістю і нездібністю до праці.

Всі про це думають, але не всі роблять те, що привело би їх на властиву дорогу, що влекшило би їм зустріч із вигрою.

Коли поглянемо навколо, серед знайомих і сусідів, переконаємося, що багато з них належить до цього роду людей, які хочуть, щоб щастя й успіх сами до них прийшли. Це є ті, які незмінно говорять: „Требаб узяти льотерійний льос, спробувати щастя...", але на цім все й кінчається. Щойно по тягненні, переглядаючи список вигр, нарікають: „Ну, чи не казав я? Виграв мій льос! Саме про це число я думав". А коли спитаєте їх, чому не взяли льосу, відповідають: „Ех, якби я взяв, так програв би! Треба мати щастя!".

Цих загайків є тепер поправді щораз менше, бо кожний, хто прочитує часописи, має змогу переконатися, скільки і які є вигри, що останній міліон, припав людям, які вийшли щастю назустріч. Бо на те те, щоб мати в житті щастя, щось осягнути, щось здобути, треба вийти тому чомусь назустріч, треба йому отворити двері. Виграти на льотерії може кожний, але тільки той, хто не буде спізнюватися зі закупом льосу.

Гора з горою не зійдеться — каже приповідка — але людина з вигрою дуже часто сходиться.

ЯПОНСЬКИМ МІНІСТРОМ ЗАКОРДОН. СПРАВ СТАНЕ ТЕПЕРІШНІЙ АМБАСАДОР ЯПОНІЇ В ЛЬОНДОНІ?

Домеї довідується з достовірного джерела, що японський уряд запропонував теку закордонних справ японському амбасадорові у Льондоні Мамору Шіґемітсу. Якби він відмовив, на міністра намітилиб амбасадора з Вашингтону, Гіроші Сайтога

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 27.

КУ-МА

3

Батькова тайна.

Господиня сила. Мене представила як найлюбішу приятельку, перед котрою зайво з чимнебудь скриватися. Так я й дізналася, що цей пан — скромний банковий урядовець, задля хліба мусів кинути улюблені студії, а це стало зморою його життя. Вичитавши оголошення, він зрозумів відразу, що п. Ванду (так звалася моя господиня) посилає йому янгол провидіння... Тут він поцілував руку п. Ванди й це була єдина ніжність, яку проявив того дня.

Мені сподобалося його становище, ясне й рішуче: „Потребую грошей на студії й тому сюди приїхав", а зєднало мені його ще більше те, що він не брався крутити п. Ванді голову любовними теревенями, які до неї зовсім не підходилиб. І коли відїхав, обіцюючи за два тижні приїхати знову, залишив по собі якнайкраще вражіння. Мені сподобався в ньому людина, а пані Ванда закохалася в ньому з місця.

Почалася ідилія, хоч і не зовсім безкорисна. Пішло з того, що я помітивши як його штивно випрасоване, гарне вбрання, гладко світиться протертими місцями і хоч дуже чисте таки не покриває слідів зношення, я звернула на це увагу пані Ванди. Вона нічого не сказала, але на Миколи поїхала до Львова пачка матеріялів на кілька убрань. За вбранням пішли ще інші речі, а деделі почали відпливати у сторону Львова чеки й грошеві перекази.

Та по справедливости мушу сказати, що „синцьо" (так звали ми поміж собою конкурента пані Ванди), ніколи сам не впоминався за гроші ні не „вимамчував" їх. Пані Ванда, в котрої телячий захват переходив поволі у глубше материнське почування, охоче сама допомагала „синцьові" до студій та тішилася мов справжня мати першим свідоцтвом наново початих наук.

Вона переживала найкращі хвилини свого сірого життя і без огляду на дальші події заховала для нього до смерти глибоку вдяку.

Бабуня задумалась на часок, повела очима по приявних і почала розказувати далі:

— Тямлю, як одного разу, молодечим, радісним кроком вбігла пані Ванда до мене і кинувшись мені на шию, заплакала зі щастя: „Мій синцьо — мій синцьо, сьогодні мене поцілував."

Ох! Як жаль мені стало цього хлопчини! Двацять вісімлітній, життерадісний мужчина (а такий був наш синцьо) може „надскакувати" пятьдесятьлітній поганій — ну! йніде правди діти — ординарній бабі, але цілувати її, бути ніжним, це вже жертва! І я грішна спочувала йому, а не їй, хоч дивлячися без засліплення, бачила, що вся ця комедія скоріше чи пізніше закінчиться втечею жениха. Та покищо все йшло якнайгладше і пані Ванда готовилася до весілля. Поправді то „синцьо" ніколи ні словом не згадував про подружжя, але це розумілося само собою, він так поважно, по джентельменськи поставився від першого дня, що про іншого роду закінчення не могло бути й мови.

Пані Ванда не була егоїстка й не думала тільки про себе. Вона саме продала свою камяницю й рішила, що з вісімнацяти тисяч, які дістала за неї, може сміло вирвати два на вінчальний дарунок для свого хлопчини. Це й привело до катастрофи. „Синцьо" діставши відразу таку велику суму, либонь рішив, що на студії йому вже вистане, та більше не показався.

Пані Ванда попала у розпуку: вона зовсім опустилася, волосся посивіло їй ще більше, фарба злізла й щойно тепер можна було в поглиблених зморшках вичитати точно вписану її метрику. Вона мабуть сама збагнула, що її весна прийшла дещо запізно, бо під ударом долі споважніла і притихла, а на людський глум, що накинувся тепер на неї, як то кажуть мокрим рядном, тільки болюче всміхалася.

Жаль було на неї дивитися, тому я, хоч зовсім не вірила в успіх своєї місії, згодилася на її благання поїхати до Львова, відшукати „синця", щоб або навернути його до неї, або відібрати гроші чи бодай добре змити йому голову. Та яка ждала мене несподіванка!

Під вказаною адресою (тямлю кожний схід, так важко мені зближатись до цілі!) виходжу на другий поверх. На дверях картка: панство Х. Ага! Мешкає з батьками, то й краще. Росскажу про все матері, а вона нехай рішає як знає. Стукаю. Відчиняє молоденька, прегарна чорнявка в ранньому вбранні. Перепрошую за ранню пору, але я з провінції, просто з поїзду, в пильній справі до пана Х.

— Чоловік ще лежить, нездужає щось, але прошу ближче, прошу сідати, я зараз повідомлю. А з ким маю приємність?

„Чоловік!" Мої думки каламутяться так, що я насилу шепчу „Марія" і не сідаю, а паду в фотель. Та думки мої не довго вовтузилися зі словом „чоловік", бо в ту хвилину, веселим, хлопячим кроком надбіг „синцьо" та втішено почав цілувати мене по руках. Я зробила якнайгрізніше лице, але його це зовсім не збентежило і він радісно говорив до жінки:

— Це бачиш, котику, пані Марія — прегарна, добра, кохана пані Марія, та, про котру я вже тобі тілько нарозказував. Пані Маріє, — звернувся до мене мягко — прошу розпогодитися, пощож таке хмарне обличчя, коли кругом царює радість? Нічогож злого не сталося! Ми з дружиною вже два тижні, як повінчалися, але досі я не мав часу написати вам про це. Але ви не погнівалися, правда?... А що робить пані Ванда? — поспитав він раптово. Їй повинно бути приємно, що своїми непотрібними їй грішми причинилася, хоч і не добровільно, засміявся він коротко, до нашого щастя. Не дивіться, прошу, на мене так строго, мені направду зовсім байдуже, що думає собі про мене пані Ванда! Але я не можу стерпіти, щоб ви, пані Маріє, котру люблю й шаную, думали погано про нас з дружиною, а то чого доброго й погнівалися на нас! Тому дозвольте, що я роскажу вам усе по черзі.

(Докінчення буде)

москалі, яких є кілька тисяч у Льондоні.

— Нічого. Вони рішені чекати на революцію в Совітах і поворот до давнього режіму.

— Єдиної неділимої!...

Сміємося.

В поїзді, що везе мене до Доврy, гомонить німецька мова й німецькі пісні. Довжезний поїзд заповнений самими молодими німкинями, переважно гувернантками.

Питаю моєї сусідки:

— Чому вертаєтесь до краю? Чи мусите вертатися?

— Ні, не мусимо і дехто з нас навіть лишається в Англії, але їх можна буде порахувати на пальцях.

Всі вони тратять нелгірше джерело доходу, контракти навіть змогу повороту до Англії. Але, що значить вигода й особисте щастя, коли батьківщина в небезпеці?

У Доврі припадково знайомимося з англійською родиною. Нам треба тут провести більше, між пів дня, і надивившись на старовинні замки, побудовані на високих скелистих горбах, барвисте море і мальовничу шотляндську гвардію, ми маємо ще час спробувати газмаску із великої пачки, що стоїть у сальоні під фортепіяном. Є це подарунок від уряду для цілої родини: батька, матері й девятеро дітей. Сорок міліонів таких масок роздано вже між населення Англії. Населення не платить за те ні сотика. Кілько міліонів коштує страх перед війною?

На кораблі капітан бельгієць клене італійців:

— Як вони могли сплямитися союзом з „бошами!" (німцями).

А змобілізований капітан бельгійської резерви:

— Те саме, що я говорю: святотатство, святотатство, пане капітане! Забули нащадки римлян, хто зруйнував їхню імперію!...

На лицях обох малюється майже фізичне обридження.

Блимають зорі над морем. Буде все, „в порядку". Скінчиться на страху і Чемберлен дістане мирову нагороду Нобеля.

Але війна буде, завтра чи позавтра, бо Чемберлени не трапляються щодня.

Ж. Процишин.

Батьки і діти під прапор „Просвіти"!

Еспанські національні літаки „збомбардували Мадрид" булками.

Як подають з Бурґосу, в понеділок пополудні 30 національних бомбових літаків перелетіло над Мадридом і — не зважаючи на сильний вогонь протилетунських батерій — скинуло 178.000 булок. Так вшанувало національне летунство 2. роковини іменування ген. Франка головою держави.

НАД ЕБРОМ.

Національне командування повідомляє: Національні війська пішли вперед на фронті Ебра, здобуваючи 10 ворожих становищ.

Червоні втратили 387-ох полонених і 4 літаки.

Барсельонське міністерство оборони потверджує, що нац. війська заняли у Сієрра Леваль де ля Торре над Ебром три гори, при тому потерпіли великі втрати.

НАЦІОНАЛЬНІ ЛІТАКИ ЗБОМБАРДУВАЛИ ДВІ ПРИСТАНІ ЧЕРВОНИХ.

Як подають зі Салямапки, національні летуни збомбардували військові обекти у пристанях Аліканте й Магон.

Гора з горою не зійдеться, але людина з вигрою

Кожний з нас мріє про вигру. Кожний у думках рахує, що купить, колиб так припала йому більша вигра. Кожний хотів би, і зовсім правильно, улежити собі життя якнайкраще, запевнити спокійну майбутність родині, обезпечитися перед недугою ,старістю і нездібністю до праці.

Всі про це думають, але не всі роблять те, що привело би їх на властиву дорогу, що влекшило би їм зустріч із вигрою.

Коли поглянемо навколо, серед знайомих і сусідів, переконаємося, що багато з них належить до цього роду людей, які хочуть, щоб щастя й успіх сами до них прийшли. Це є ті, які незмінно говорять: „Требаб узяти льотерійний льос, спробувати щастя...", але на цім все й кінчається. Щойно по тягненні, переглядаючи список вигр, нарікають: „Ну, чи не казав я? Виграв мій льос! Саме про це число я думав". А коли спитаєте їх, чому не взяли льосу, відповідають: „Ех, якби я взяв, так програв би! Треба мати щастя!".

Цих загайків є тепер поправді щораз менше, бо кожний, хто прочитує часописи, має змогу переконатися, скільки і які є вигри, що останній міліон, припав людям, які вийшли щастю назустріч. Бо на те те, щоб мати в житті щастя, щось осягнути, щось здобути, треба вийти тому чомусь назустріч, треба йому отворити двері. Виграти на льотерії може кожний, але тільки той, хто не буде спізнюватися зі закупом льосу.

Гора з горою не зійдеться — каже приповідка — але людина з вигрою дуже часто сходиться.

ЯПОНСЬКИМ МІНІСТРОМ ЗАКОРДОН. СПРАВ СТАНЕ ТЕПЕРІШНІЙ АМБАСАДОР ЯПОНІЇ В ЛЬОНДОНІ?

Домеї довідується з достовірного джерела, що японський уряд запропонував теку закордонних справ японському амбасадорові у Льондоні Мамору Шіґемітсу. Якби він відмовив, на міністра наміткиб амбасадора з Вашингтону, Гірошi Сайтога

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 27.

КУ-МА 3

Батькова тайна.

Господиня сіла. Мене представила як найлюбішу приятельку, перед котрою зайво з чимнебудь скриватися. Так я й дізналася, що цей пан — скромний банковий урядовець, задля хліба мусів кинути улюблені студії, а це стало зморою його життя. Вичитавши оголошення, він зрозумів відразу, що п. Ванду (так звалася моя господиня) посилає йому янгол провидіння... Тут він поцілував руку п. Ванди й це була єдина ніжність, яку проявив того дня.

Мені сподобалося його становище, ясне й рішуче: „Потребую грошей на студії й тому сюди приїхав", а зєднало мені його ще більше те, що він не брався крутити п. Ванді голову любовними теревенями, які до неї зовсім не підходилиб. І коли від'їхав, обіцюючи за два тижні приїхати знову, залишив по собі якнайкраще враження. Мені сподобалася в ньому людина, а пані Ванда закохалася в ньому з місця.

Почалася ідилія, хоч і не зовсім безкорисна. Пішло з того, що я помітивши як його штивно випрасоване, гарне вбрання, гладко світиться протертими місцями і хоч дуже чисте таки не покриває слідів зношення, я звернула на це увагу пані Ванди. Вона нічого не сказала, але на Миколи поїхала до Львова пачка матеріялів на кілька убрань. За вбранням пішли ще інші речі, а дедалі почали відпливати у сторону Львова чеки й грошеві перекази.

Та по справедливости мушу сказати, що „синцьо" (так звали ми поміж собою конкурента пані Ванди), ніколи сам не впоминався за гроші ні не „вимамчував" їх. Пані Ванда, в котрої телячий захват переходив поволі у глибше материнське почування, охоче сама допомагала „синцьові" до студій та тішилася мов справжня мати першим свідоцтвом наново початих наук.

Вона переживала найкращі хвилини свого сірого життя і без огляду на дальші події заховала для нього до смерти глибоку вдяку.

Бабуня задумалась на часок, повела очима по присутних і почала розказувати далі:

— Тямлю, як одного разу, молодечим, радісним кроком вбігла пані Ванда до мене і кинувшись мені на шию, заплакала зі щастя: „Мій синцьо — мій синцьо, сьогодні мене поцілував."

Ох! Як жаль мені стало цього хлопчини! Двацять вісімлітній, життєрадісний мужчина (а такий був наш синцьо) може „надскакувати" пятьдесятьлітній поганій — ну! й ніде правди діти — ординарній бабі, але цілувати її, бути ніжним, це вже жертва! І я грішна спочувала йому, а не їй, хоч дивлячися без засліплення, бачила, що вся ця комедія скоріше чи пізніше закінчиться втечею жениха. Та покищо все йшло якнайгладше і пані Ванда готовилася до весілля. Поправді то „синцьо" ніколи ні словом не згадував про подружжя, але це розумілося само собою, він так поважно, по джентельменськи поставився від першого дня, що про іншого роду закінчення не могло бути й мови.

Пані Ванда не була еґоїстка й не думала тільки про себе. Вона саме продала свою камяницю й рішила, що з вісімнацяти тисяч, які дістала за неї, може сміло вирвати два на вінчальний дарунок для свого хлопчини. Це й привело до катастрофи. „Синцьо" діставши відразу таку велику суму, либонь рішив, що на студії йому вже вистане, та більше не показався.

Пані Ванда попала у розпуку: вона зовсім опустилася, волосся посивіло їй ще більше, фарба злізла й щойно тепер можна було в поглиблених зморшках вичитати точно виписану її метрику. Вона мабуть сама збагнула, що її весна прийшла дещо запізно, бо під ударом долі спокірніла і притихла, а на людський глум, що накинувся тепер на неї, як то кажуть мокрим рядном, тільки болюче всміхалася.

Жаль було на неї дивитися, тому я, хоч зовсім не вірила в успіх своєї місії, згодилася на її благання поїхати до Львова, відшукати „синця", щоб або навернути його до неї, або відібрати гроші чи бодай добре змити йому голову. Та яка ждала мене несподіванка!

Під вказаною адресою (тямлю кожний схід, так важко мені зближатись до цілі!) виходжу на другий поверх. На дверях картка: панство Х. Ага! Мешкає з батьками, то й краще. Роскажу про все матері, а вона нехай рішає як знає. Стукаю. Відчиняє молоденька, прегарна чорнявка в ранньому вбранні. Перепрошую за ранню пору, але я з провінції, просто з поїзду, в пильній справі до пана Х.

— Чоловік ще лежить, нездужає щось, але прошу ближче, прошу сідати, я зараз повідомлю. А з ким маю приємність?

„Чоловік!" Мої думки каламутяться так, що я насилу шепчу „Марія" і не сідаю, а паду в фотель. Та думки мої не довго вовтузилися зі словом „чоловік", бо в ту хвилину, веселим, хлопячим кроком надбіг „синцьо" та втішено почав цілувати мене по руках. Я зробила якнайгрізніше лице, але його це зовсім не збентежило і він радісно говорив до жінки:

— Це бачиш, котику, пані Марія — прегарна, добра, кохана пані Марія, та, про котру я вже тобі тільки наросказував. Пані Маріє, — звернувся до мене мягко — прошу розпогодитися, пощож таке хмарне обличчя, коли кругом царює радість? Нічогож злого не сталося! Ми з дружиною вже два тижні, як повінчалися, але я досі й не мав часу написати вам про це. Але ви не погнівалися, правда?... А що робить пані Ванда? — поспитав він раптово. Їй повинно бути приємно, що своїми непотрібними їй грішми причинилася, хоч і не добровільно, засіявся він коротко, до нашого щастя. Не дивіться, прошу, на мене так строго, мені направду зовсім байдуже, що думає собі про мене пані Ванда. Але я не можу стерпіти, щоб ви, пані Маріє, котру люблю й шаную, думали погано про нас з дружиною, а то чого доброго й погнівалися на нас! Тому дозвольте, що я роскажу вам усе по черзі.

(Докінчення буде)

Правнича сторінка.

Чи греко-католицьким парохам прислугує звільнення від комунальних додатків до держ. ґрунтового податку?

Дуже радо містимо надіслану нам статтю адв. д-ра В. Гриневича з Бережан на актуальну податкову тему. Одночасно просимо автора тієї статті та інших наших адвокатів і правників-практиків надсилати до Редакції подібні статті на актуальні теми, що заторкували б гостро актуальні справи українського громадянства. — Прим. Ред.

Постанова § 83. громадського закону з 12. серпня 1866 р. (Дн. Кр. З. ч. 19) звільняє душпастирів щодо їх конґруї від обовязку плачення додатків до безпосередніх податків, звільнюючи в цей спосіб католицьких парохів від обовязку плачення комунальних додатків до державного ґрунтового податку.

Скарбові уряди на жаль цієї постанови дуже часто не респектують і вимірюють нашим парохам комунальні додатки до ґрунтового податку мотивуючи своє становище тим, що згадану вище постанову § 83. громадського закону відхилили статті XV. і XXV. конкордату. При тому скарбові уряди покликуються часто на § 1. розпорядку през. ради міністрів з 25. III. 1933 р. у справі виконання постанов конкордату заключеного з Апостольською Столицею і на обіжники скарбових палат. На такім самім правнім становищі стоять теж звичайно скарбові палати і внесені тут і там відклики від постанов скарбових урядів зправила поладнують неґативно.

Тимчасом накладання на греко-католицьких парохів обовязку плачення комунальних додатків до державного ґрунтового податку є суперечне з правом і правним поглядом Найвищого Адміністраційного Трибуналу.

Зокрема у своєму присуді з 29. XII. 1930 у справі до ч. Рей. 996/29 Н. Т. А. висловив перший раз свій правний погляд, що якщо духовенство або церковне майно католицької Церкви користали в Польщі перед днем, від якого почав обовязувати конкордат, з увільнення від деяких державних або комунальних податків, чи пак додатків, то цих увільнень не можна уважати суперечними зі ст. XV. конкордату, а тимсамим їх не відхилила ст. XXV. конкордату, що обіймає дероґаційну клявзулю лише для постанов, суперечних з постановами конкордату. З цієї правної засади виходить, що § 83 громадського закону з 12. VIII. 1866 не відхилила ст. ст. XXV. конкордату і в консеквенції греко-католицькі парохи є звільнені від обовязку плачення комунальних додатків до державного ґрунтового податку.

Тому, що це правне становище Н. Т. А. скарбові уряди не все респектують, справа відношення ст. XV і XXV конкордату до § 83. громадського закону опинилася другий раз у Н. Т. А., що повторив цю саму правну засаду у другому своїм присуді з 24. II. 1937. до ч. Рей. 3165/36. Третій раз опинилася ця сама справа в Н. Т. А. наслідком скарги, що її вніс греко-католицький парох о. І. Р. В поладнанні цієї скарги Н. Т. А. у своєму присуді з дня 24. VI. 1938. до ч. Рей. 108/36 знову висловив правний погляд, що ст. XV і XXV конкордату не відхилили постанови § 83. громадського закону з 172. VIII. 1866 р. (Дн. Кр. З. ч. 19), що звільнює душпастирів щодо їх конґруї від плачення додатків до податків безпосередніх і що наложення на католицького пароха обовязку заплати комунальних додатків до державного ґрунтового податку не має правної підстави. Одночасно Н. Т. А. відхилив оспорене рішення скарбової палати у Львові, в якому скарбова палата не взяла під увагу відклику о. І. Р. на постанову скарбового уряду в Бережанах, що наложив саме на о. І. Р. обовязок заплатити квоту 78 зл. 34 сот. титулом комунальних додатків до першої сплати державного ґрунтового податку за 1935 р. від церковного майна в квоті 108 зол. 03 сот.

Хоч правне становище Н. Т. А. у дотичній справі є ясне і консеквентне, нема певности, що всі скарбові уряди пристосують свою практику до правної засади, що її висловив Н. Т. А. у трьох своїх присудах. Слід числитися з тим, що деякі скарбові уряди дальше будуть накладати на католицьких парохів згадані вище комунальні податки. Iura sunt scripta vigilantibus і своїх прав слід боронити тим більше, що висота згаданих вище комунальних додатків є поважна і в загальним податковім обтяженні католицьких парохів ці комунальні додатки грають ролю зовсім не маловажну. Зокрема не слід допускати до правосильних дотичних постанов скарбових урядів і якщо внесеного відклику не візьме під увагу скарбова палата, тоді слід внести скаргу до Найвищого Адміністраційного Трибуналу, що оспорене рішення скарбової палати відхилить згідно з правним становищем, яке заняв у своїх згаданих вище трьох присудах.

Тому в кожнім окремім випадку необхідна правна оборона нарушеного права. Занедбання цієї оборони веде до правосильности дотичних платничих наказів скарбових урядів, що внаслідок занедбання довжника стають формально-правною підставою стягнення цих комунальних додатків, хоч згідно з постановами матеріяльного права державному скарбові ці додатки не належаться.

Така індивідуальна оборона звязана з деякими коштами, але на це нема ніякої ради. Можна лише сподіватися, що скарбові уряди змінять свою практику і в усіх випадках на майбутнє будуть респектувати правне становище Н. Т. А. якщо вони побачать, що кожний випадок порушення постанови § 83. громадського закону викличе з боку довжників відповідну правну реакцію.

Крім індивідуальної оборони, були би вказані також відповідні заходи католицької церковної єрархії і політичних чинників перед міністром скарбу у тому напрямі, щоб міністерство скарбу видало усім скарбовим урядам доручення не накладати у майбутньому на католицьких парохів комунальних додатків з огляду на правну засаду, висловлену Н. Т. А. в його трьох згаданих вище присудах, що її мусить респектувати скарбова влада, якщо присуди Н. Т. А. мають мати реальну вартість.

Це все про футуро. Про претеріто не можна забувати, що наслідком невнесення своєчасно довжниками відкликів — державний скарб, а радше самоуправні установи дістали від католицьких парохів у минулих роках титулом комунальних додатків дуже поважні суми, користаючи з формальної правосильности дотичних платничих наказів, хоч ці додатки з матеріяльно-правного боку, як це стверди трикратно Н. Т. А. у своїх присудах, їм не належалися, бо не мали правної підстави.

Справа евентуальної боніфікати цих додатків, хочби лише частинна і розложена на довший час є над'ю приманлива, щоб про неї тут не згадати, без огляду на величезні трудноші з якими була б звязана її реалізація. На всякий випадок одно не робить її цілком безнадійною: йде про справу цілого католицького духовенства, а не лише про справу греко-католицьких парохів. І тому було би добре, щоби про неї подумали наші церковні і політичні чинники.

Адв. д-р Володимир Гриневич.

Головні постанови виборчої ординації до сойму.

II.*)

Предсідник окружної виборчої комісії оголошує оповістками не пізніше ніж 45-го дня по розписанні виборів до сойму в усіх волостях виборчої округи листу кандидатів на послів з поданням дня і години голосування. Голосування відбувається одного дня в цілій державі без перерви від год. 9-тої рано до год. 9-гої вечором, хіба, що всі виборці дотичної виборчої округи віддадуть раніше свої голоси. Підчас голосування та устійнення висліду голосування у виборчому льокалі можуть бути присутні мужі довіря, зголошені по одному на обвід кожним з кандидатів на послів.

В дні голосування не вільно: виголошувати промов, роздавати летючок ні в інший спосіб аґітувати у промірі 100 метрів; входити до виборчого льокалю особам, які не беруть участи в голосуванні або у виборчих чинностях.

Предсідник „обводової" виборчої комісії стоїть на сторожі ладу в часі голосування і над забезпекою тайности голосування. Перед голосуванням комісія провірює, чи урна порожна, опісля замикає її. Аж до закінчення голосування не вільно отвирати урни. Кожний виборець голосує особисто і може віддати голос лише в одному обводі. Виборці каліки можуть при голосуванні послуговатися допомогою довіреної особи. Предсідник і члени обводової виборчої комісії та особи, які виконують сторожу при виборчих комісіях, можуть віддати голос в обводі, в якім урядують у дні голосування. Військові, які не належать до змобілізованих частин війська або воєнної маринарки — не беруть участи в голосуванні. Виборець, який не має документів, може покликатися на свідоцтво двох достовірних осіб, відомих комісії, що рішає остаточно у справі тотожности особи. Голосування відбувається так: виборець подає своє імя і прізвище та адресу. Комісія провірює, чи виборець є у списі. Ствердивши це виборець дістає коверту і картку до голосування, на якій виборець означує рисками прізвища двох кандидатів, на яких хоче віддати голос. Цю картку вкладає до коверти, яку віддає предсідникові виборчої обводової комісії, який у присутности виборця вкидає картку до урни. У виборчому льокалі будуть уладжені заслони, що забезпечуватимуть голосування. Карток до голосування й урядових коверт достарчає обводовим комісіям предсідник окружної виборчої комісії. Картки до голосування будуть виконані з білого паперу і заосмотрені печаткою окружної виборчої комісії. На картці є видруковане число і назва виборчої округи та чергові числа, імена і прізвища кандидатів на послів, видрукованих в черзі поміщення їх на листі та виясненя для виборця про спосіб виповнювання картки. Урядові коверти є зроблені з непрозорого паперу з печаткою окружної виб. комісії.

Голосування не вільно переривати. Обводова виборча комісія може відложити голосування лише з причини випадку вищої сили і не довше ніж до чергового дня. Тоді комісія опечатує урну і виборчі акти та віддає їх предсідникові на переховання під його особистою відповідальністю.

По скінченні голосування обводова виборча комісія устійнює вислід голосування. Про неважність картки до голосування рішає обводова виборча комісія. Не важні є картки до голосування без коверти або в неурядових ковертах; картки неостемпльовані печаткою окружної виборчої комісії. Якщо на картці є зазначене прізвище лише одного кандидата — картка є важна. Ординація каже, що виборець віддав голос лише на того одного кандидата. З кількох знайдених у коверті карток однаково виповнених — важною є лише одна картка. Якщо в коверті є картки ріжно виповнені, всі картки є неважними. По списанні протоколу зі своїх чинностей обводова виборча комісія негайно відсилає до окружної виборчої комісії.

Третього дня по голосуванні окружна виборча комісія приступає до устійнення висліду голосування в окрузі і признає мандати тим двом кандидатам на послів, які дістали найбільше число голосів, але не менше ніж 10 тисяч. Якщо ніодин з кандидатів на послів не дістав щонайменше 10 тисяч голосів, міністер внутрішніх справ розписує нові вибори в окрузі і то в речинці трьох місяців від оголошення висліду виборів до законодатних установ.

12-го дня по голосуванні оголошує ґенеральний виборчий комісар в урядовій ґазеті вислід виборів до сойму, а саме: імена, прізвища, вік, заняття і місце замешкання вибраних послів. День пізніше ґенеральний комісар пересилає достовірну грамоту.

До 7 днів по оголошенні висліду виборів кожний громадянин який має право вибирати до сойму, може внести протест до Найвищого Суду проти виборів в окрузі до якої належить. Їх розглядає і вирішує Н. Суд.

*) Гл. „Діло" ч. 209

Чим Ви причинилися до звеличання Ювілею Просвіти"?

Правнича сторінка.

Чи греко-католицьким парохам прислугує звільнення від комунальних додатків до держ. ґрунтового податку?

*Дуже радо містимо надіслану нам статтю **адв. д-ра В. Гриневича** з Бережан на актуальну податкову тему. Одночасно просимо автора тієї статті та інших наших адвокатів і правників-практиків надсилати до Редакції подібні статті на актуальні теми, що заторкувалиб гостро актуальні справи українського громадянства. — Прим. Ред.*

Постанова § 83. громадського закону з 12. серпня 1866 р. (Дн. Кр. З. ч. 19) звільняє душпастирів щодо їх конґруї від обовязку плачення додатків до безпосередніх податків, звільнюючи в цей спосіб католицьких парохів від обовязку плачення комунальних додатків до державного ґрунтового податку.

Скарбові уряди на жаль цієї постанови дуже часто не респектують і вимірюють нашим парохам комунальні додатки до ґрунтового податку мотивуючи своє становище тим, що згадану вище постанову § 83. громадського закону відхилили статті XV. і XXV. конкордату. При тому скарбові уряди покликуються часто на § 1. розпорядку през. ради міністрів з 25. III. 1933 р. у справі виконання постанов конкордату заключеного з Апостольською Столицею і на обіжники скарбових палат. На такім самім правнім становищі стоять теж звичайно скарбові палати і внесені тут і там відклики від постанов скарбових урядів зправила поладнують неґативно.

Тимчасом накладання на греко-католицьких парохів обовязку плачення комунальних додатків до державного ґрунтового податку є суперечне з правом і правним поглядом Найвищого Адміністраційного Трибуналу.

Зокрема у своєму присуді з 29. XII. 1930 у справі до ч. Рей. 996/29 Н. Т. А. висловив перший раз свій правний погляд, що якщо духовенство або церковне майно католицької Церкви користали в Польщі перед днем, від якого почав обовязувати конкордат, з увільнення від деяких державних або комунальних податків, чи пак додатків, то цих увільнень не можна уважати суперечними зі ст. XV. конкордату, а тимсамим їх не відхилила ст. XXV. конкордату, що обіймає дероґаційну клявзулю лише для постанов, суперечних з постановами конкордату. З цієї правної засади виходить, що § 83 громадського закону з 12. VIII. 1866 не відхилила ст. ст. XXV. конкордату і в консеквенції греко-католицькі парохи є звільнені від обовязку плачення комунальних додатків до державного ґрунтового податку.

Тому, що це правне становище Н. Т. А. скарбові уряди не все респектують, справа відношення ст. XV і XXV конкордату до § 83. громадського закону опинилася другий раз у Н. Т. А., що повторив цю саму правну засаду у другому своїм присуді з 24. II. 1937. до ч. Рей. 3165/36. Третій раз опинилася ця сама справа в Н. Т. А. наслідком скарги, що її вніс греко-католицький парох о. І. Р. В поладнанні цієї скарги Н. Т. А. у своїм присуді з дня 24. VI. 1938. до ч. Рей. 1086/36 знову висловив правний погляд, що ст. XV і XXV конкордату не відхилили постанови § 83. громадського закону з 172. VIII. 1866 р. (Дн. Кр. З. ч. 19), що звільнює душпастирів щодо їх конґруї від плачення додатків до податків безпосередніх і що наложення на католицького пароха обовязку заплати комунальних додатків до державного ґрунтового податку не має правної підстави. Одночасно Н. Т. А. відхилив оспорене рішення скарбової палати у Львові, в якому скарбова палата не взяла під увагу відклику о. І. Р. на постанову скарбового уряду в Бережанах, що наложив саме на о. І. Р. обовязок заплатити квоту 78 зл. 34 сот. титулом комунальних додатків до першої сплати державного ґрунтового податку за 1935 р. від церковного майна в квоті 105 зол. 03 сот.

Хоч правне становище Н. Т. А. у дотичній справі є ясне і консеквентне, нема певности, що всі скарбові уряди пристосують свою практику до правної засади, що її висловив Н. Т. А. у трьох своїх присудах. Слід числитися з тим, що деякі скарбові уряди дальше будуть накладати на католицьких парохів згадані вище комунальні податки. Iura sunt scripta vigilantibus і своїх прав слід боронити тим більше, що висота згаданих вище комунальних додатків є поважна і в загальнім податковім обтяженні католицьких парохів ці комунальні додатки грають ролю зовсім не маловажну. Зокрема не слід допускати до правосильних дотичних постанов скарбових урядів і якщо внесеного відклику не візьме під увагу скарбова палата, тоді слід внести скаргу до Найвищого Адміністраційного Трибуналу, що оспорене рішення скарбової палати відхилить згідно з правним становищем, яке заняв у своїх згаданих вище трьох присудах.

Тому в кожнім окремім випадку необхідна правна оборона нарушеного права. Занедбання цієї оборони веде до правосильности дотичних платничих наказів скарбових урядів, що внаслідок занедбання довжника стають формально-правною підставою стягнення цих комунальних додатків, хоч згідно з постановами матеріяльного права державному скарбові ці додатки не належаться.

Така індивідуальна оборона звязана з деякими коштами, але на це нема ніякої ради. Можна лише сподіватися, що скарбові уряди змінять свою практику і в усіх випадках на майбутнє будуть респектувати правне становище Н. Т. А. якщо вони побачать, що кожний випадок порушення постанови § 83. громадського закону викличе з боку довжників відповідну правну реакцію.

Крім індивідуальної оборони, були би вказані також відповідні заходи католицької церковної єрархії і політичних чинників перед міністром скарбу у тому напрямі, щоб міністерство скарбу видало усім скарбовим урядам доручення не накладати у майбутньому на католицьких парохів комунальних додатків з огляду на правну засаду, висловлену Н. Т. А. в його трьох згаданих вище присудах, що її мусить респектувати скарбова влада, якщо присуди Н. Т. А. мають мати реальну вартість.

Це все про футуро. Про претеріто не можна забувати, що наслідком невнесення своєчасно довжниками відкликів — державний скарб, а радше самоуправні установи дістали від католицьких парохів у минулих роках титулом комунальних додатків дуже поважні суми, користаючи з формальної правосильности дотичних платничих наказів, хоч ці додатки з матеріяльно-правного боку, як це ствердив трикратно Н. Т. А. у своїх присудах, їм не належалися, бо не мали правної підстави.

Справа евентуальної боніфікати цих додатків, хочби лише частинна і розложена на довший час є над'я приманлива, щоб про неї тут не згадати, без огляду на величезні трудноші з якими булаб звязана її реалізація. На всякий випадок одно не робить її цілком безнадійною: йде про справу цілого католицького духовенства, а не лише про справу греко-католицьких парохів. І тому було би добре, щоби про неї подумали наші церковні і політичні чинники.

Адв. д-р Володимир Гриневич.

Головні постанови виборчої ординації до сойму.

II.*)

Предсідник окружної виборчої комісії оголошує оповістками не пізніше ніж 45-го дня по розписанні виборів до сойму в усіх волостях виборчої округи листу кандидатів на послів з поданням дня і години голосування. Голосування відбувається одного дня в цілій державі без перерви від год. 9-тої рано до год. 9-гої вечором, хіба, що всі виборці дотичної виборчої округи віддадуть раніше свої голоси. Підчас голосування та устійнення висліду голосування у виборчому льокалі можуть бути присутні мужі довіря, зголошені по одному на обвід кожним з кандидатів на послів.

В дні голосування не вільно: виголошувати промов, роздавати летючок ні в інший спосіб аґітувати у промірі 100 метрів; входити до виборчого льокалю особам, які не беруть участи в голосуванні або у виборчих чинностях.

Предсідник „обводової" виборчої комісії стоїть на сторожі ладу в часі голосування і над забезпекою тайности голосування. Перед голосуванням комісія провірює, чи урна порожна, опісля замикає її. Аж до закінчення голосування не вільно отвирати урни. Кожний виборець голосує особисто і може віддати голос лише в одному обводі Виборці каліки можуть при голосуванні послугуватися допомогою довіреної особи. Предсідник і члени обводової виборчої комісії та особи, які виконують сторожу при виборчих комісіях, можуть віддати голос в обводі, в якім урядують у дні голосування. Військові, які не належать до змобілізованих частин війська або воєнної маринарки — не беруть участи в голосуванні. Виборець, який не має документів, може покликатися на свідоцтво двох достовірних осіб, відомих комісії, що рішає остаточно у справі тотожности особи. Голосування відбувається так: виборець подає своє імя і прізвище та адресу. Комісія провірює, чи виборець є у списі. Ствердивши це виборець дістає коверту і картку до голосування, на якій виборець означує рисками прізвища двох кандидатів, на яких хоче віддати голос. Цю картку вкладає до коверти, яку віддає предсідникові виборчої обводової комісії, який у присутности виборця вкидає картку до урни. У виборчому льокалі будуть уладжені заслони, що забезпечуватимуть голосування. Карток до голосування й урядових коверт достарчає обводовим комісіям предсідник окружної виборчої комісії. Картки до голосування будуть виконані з білого паперу і заосмотрені печаткою окружної виборчої комісії. На картці є видруковане число і назва виборчої округи та чергові числа, імена і прізвища кандидатів на послів, видрукованих в черзі поміщення їх на листі та вияснення для виборця про спосіб виповнювання картки. Урядові коверти є зроблені з непрозорого паперу з печаткою окружної виб. комісії.

Голосування не вільно переривати. Обводова виборча комісія може відложити голосування лише з причини випадку вищої сили і не довше ніж до чергового дня. Тоді комісія опечатує урну і виборчі акти та віддає їх предсідникові на перехування під його особистою відповідальністю.

По скінченні голосування обводова виборча комісія устійнює вислід голосування. Про неважність картки до голосування рішає обводова виборча комісія. Не важні є картки до голосування без коверти або в неурядових ковертах; картки неостемпльовані печаткою окружної виборчої комісії. Якщо на картці є зазначене прізвище лише одного кандидата — картка є важна. Ординація каже, що виборець віддав голос лише на того одного кандидата. З кількох знайдених у коверті карток однаково виповнених — важною є лише одна картка. Якщо в коверті є картки ріжно виповнені, всі картки є важними. По списанні протоколу зі своїх чинностей обводова виборча комісія негайно відсилає до окружної виборчої комісії.

Третього дня по голосуванні окружна виборча комісія приступає до устійнення висліду голосування в окрузі і признає мандати тим двом кандидатам на послів, які дістали найбільше число голосів, але не менше ніж 10 тисяч. Якщо ніодин з кандидатів на послів не дістав щонайменше 10 тисяч голосів, міністр внутрішніх справ розписує нові вибори в окрузі і то в речинці трьох місяців від оголошення висліду виборів до законодатних установ.

12-го дня по голосуванні оголошує ґенеральний виборчий комісар в урядовій ґазеті вислід виборів до сойму, а саме: імена, прізвища, вік, заняття і місце замешкання вибраних послів. День пізніше ґенеральний комісар пересилає достовірну грамоту.

До 7 днів по оголошенні висліду виборів кожний громадянин який має право вибирати до сойму, може внести протест до Найвищого Суду проти виборів в окрузі до якої належить. Їх розглядає і вирішує Н. Суд.

*) Гл. „Діло" ч. 209.

Чим Ви причинилися до звеличання Ювілею Просвіти"?

Сторінка без політики.

Муравлі випили бочку пива.

На місто Порт Дарвін в Австралії впала недавно дивна катастрофа, а саме справжня навала пажерливих муравлів. Ті біляво-жовті муравлі мають коло пів центиметра довжини та мають при цьому незвичайно сильно розвинені щоки, якими перетинають усе, що лиш на своїй дорозі стрінуть.

Муравлі добулися до магазину одного бровару, в якому стояло кільканадцять бочок із пивом. На другий день у магазині залишився лиш... запах пива. Муравлі випили пиво і знищили до тла навіть бочки, з яких залишилися лиш металеві обручі. У повені пива затонула маса муравлів, одначе це не стримало інших муравлів у їх несамовитому поході.

Проти муравлів ужили мешканці Порту Дарвіна отруйних газів.

—o—

Дістав 21 капелюхів замість одного вкраденого.

Підчас судової розправи, яка велася в одному з бостонських судів, прокураторові вкрав хтось капелюх з одягальні, яка притикала до салі розправ.

Прокуратор заалярмував негайно всіх присутніх у суді поліцистів і відтак оголошенням візвав злодія, щоб йому звернув капелюх. В оголошенні прокуратор дав замітку, що він знає вигляд злодія та якщо до 24 годин капелюха не зложить злодій у судового дверника, дасть наказ арештувати злодія.

Оголошення мало несподіваний успіх: Портієрові принесли негайно 21 капелюхів. Між тими капелюхами був теж і капелюх прокуратора.

Виявилося, що 21 осіб украло того дня чужі капелюхи в судовім будинку.

—oo—

Недбайлива публика.

Підчас чищення органів в однім з льондонських костелів, робітники зібрали пять мішків ріжнородного сміття. Було там помаранчеве, бананове лушпиння, паперці з цукорків та чоколядок, кістки черешень, сливок, вишень. Все те кидали ті, що відвідували церковні хори за органи, або навіть до середини трубих сопілок.

Припадок найкращим детективом.

Криміналісти знають добре, як воно часто трапляється, що припадок бере на себе найчастіше ролю детектива. Автім може й не припадок, лиш вплив якихсь таємних немилосердних правил життя?

Незвичайно цікавий був припадок із німецьким убивником Генігом. Завдяки незвичайній холоднокровности та зручности вдалося йому втекти з рук поліції. Утеча відбувалася по дахах берлінських домів і вкінці убивник пропав, як камінь у воді. Поліція попадала ще кілька разів на його слід, одначе він за кожним разом виховзувався з рук, наче вуж. Даремне теж шукали за ним стежними листами.

Менш більш у два місяці після втечі Геніґа, украв хтось одному возьному у Штетіні ровер. Возьний кинувся за злодієм та почав його здоганяти. Злодій перевернувся з ровером. Надходить поліціянт, який не зважаючи на те, що злодій грозить револьвером арештує його та веде на поліцію. Там негайно виявилося, що арештованим „невинним" собі злодієм роверу був відомий злочинець Геніґ.

У 1908 р. знайшли в Хемніц трупа якогось Креслера. Лікарська обдукція вирішила, що це було самогубство і трупа спалили. Тоді рідня вбитого почала шукати за завіщанням. Єдиним спадкоємцем Креслера була його наречена Грета Баер.

Кудиж поділася Грета Баер?

Її знайшли у вязниці. Грету арештували під замітом, що вона вкрала з підручної каси директора захисту для вбогих 300 марок готівки та книжечку ощадности. Це викликало деяке підозріння серед рідні вбитого. Переведено графольоґічні оглядини завіщання. Знавці не виключали, що завіщання сфальшоване. Рідня внесла проти Грети скаргу, яка по кількох місяцях довела до того, що призналася до вбивства нареченого та сфальшування завіщання.

Фальшива амбіція причиною згуби.

Характеристичною рисою психольоґії злочинця є фальшива амбіція. Люди слабої вдачі люблять залюбки робити зі себе щось більшого, як вони в дійсності є. Їм здається тоді, що вони наче актори — тому теж намагаються звернути на себе увагу публики. Буває таке, що саме ця їх фальшива амбіція передає у руки справедливости. За її підшептом злочинець робить дурниці, які можна вияснити лиш тим, що злочинці хочуть звернути на себе увагу і залюбки чваняться.

Болеславі Красці, який цього року убив в Айхшенді 82-літню старушку, вдалося втекти підчас транспорту до вязниці. Негайно поліція перевела облаву, але злочинця не знайшли.

Минуло кілька тижнів. До крамарки з морозивом у Ляндсберґу почав залицятися якийсь молодий мужчина. Незнайомий звеличних молодої крамарки не подобався її батькам. Він багато чванився, був дуже таємничий і легко натякав, що буцімто він на службі одної з чужих держав. Брат молодої крамарки не думав довго й повідомив про „політичного агента" поліцію. Поліція думала спершу, що має до діла з якимсь змовником. Підчас слідства один із поліцистів звернув на те увагу, що арештований сильно схожий із Краскою. Порівняли відтиски пальців і ціла справа виснилася. Фальшива амбіція та чванькуватість завели злочинця туди, куди слід: до вязниці.

Згадка злочину йде слід-услід.

Кожний мабуть чув про те, що у хвилині смертельної небезпеки, людині пересувається перед очима мигунцева фільма цілого життя. Психольоґи пояснюють це в той спосіб, що в людині живе згадка кожного вчинку і що та згадка може в кожній хвилині оживитися. Ця життєва правда має велике значіння для слідчої поліції. Бо виконаний раз злочин іде в памяті злочинця слід-услід за ним і в кожній хвилині може його зрадити.

Ервін Редер убив батька. Підчас слідства не могли йому нічого доказати і слідство припинили. Минуло від тієї пори довгих 16 літ. Ервін оженився та сам став батьком.

Одного дня, коли він вернувся з бюра домів, застав у жінки її знайому, яка оповідала про смерть свого мужа. Редер слухав кілька хвилин опису смерти й раптом заговорив:

— А чи він теж так харкотів, як мій батько?

Знайома відразу набрала підозріння й повідомила про це поліцію. Нове слідство довело до цього, що правда вийшла наверх.

Те, що згадка злочину не відступає від злочинця ні на крок, свідчить ще інша подія, яка трапилася була в Лодзі. Перед пятнацяти роками помер там багатий землевласник. Підчас секції знайшли аршенік, одначе жінці, на яку впало підозріння, не могли нічого доказати.

Лищ у думці молодої жінки жила згадка жахливого вчинку та глибокий жаль у серці матері покійного. І теж минуло 15 літ. Одного дня старушка оповідала невістці дивний сон, який приснився їй уночі, а саме вона бачила, як невістка сипала отруту до кави її сина. Ця сонна згадка давнього злочину сильно схвилювала убивницю, яка теж мимоволі сказала:

— Коли так говориш, то видно, так було.

Ось такі приклади ілюструють найкраще, що найнебезпечнішим детективом для злочинця є їх чванькуватість, припадок та память, якою кермує підсвідомо голос совісти

—o—

НЕЩАСЛИВА ЛЮБОВ.

Девятнацятьлітній студент університету Отто Кельнер оженився з 17-літньою Анною Брави. Батьки, які не хотіли погодитися на таке неповнолітнє подружжя мусіли з наказу суду удержувати молоду пару. Зі самого кохання не могли жити, а що їх фінансові умовини були чимраз гірші, вони уплянували жахливий злочин. Вони надали на свою адресу невеличку суму й коли листар приніс гроші, вбили його та господиню, в якої мешкали. Таким чином молоді закохані здобули 3.000 марок.

Поліція перевела докладне слідство, одначе не могла попасти на слід.

Минуло 5 літ і здавалося, що жахливе вбивство листаря пропаде в забутті щоденного бурхливого життя. За той час любов молодої пари сильно прохолола й з палкої любови зродилася ворожнеча, а то й ненависть. Колиж укінці прийшло до розводу — муж у приступі заздрощів зголосився на поліції та зложив зізнання про вбивство, що він його на спілку з жінкою вконав. Обоє злочинців стрінула заслужена кара смерти.

ОКРЕМЕ ТОВАРИСТВО УЛАДЖУЄ ДИТЯЧІ ПЛОЩІ ДО ЗАБАВ.

Тому, що в Англії трапляються чимраз частіше випадки, що авта переїздять дітей, які бавляться на дорогах та на вулицях, створили там окремий комітет, який головним завданням поставив собі уладити по всіх більших оселях та містечках, які лежать при рухливих дорогах, спеціяльні площі для дітей.

Як виходить зі статистичних даних, що їх зібрав той комітет, таких площ до дитячих забав треба буде вибудувати в цілій Англії коло 10 тисяч. Комітет зорганізував багато товариств, яких члени наложили на себе податок (один пенні тижнево). За гроші з цього податку мають уладжувати площі для дитячих забав.

Це незвичайно корисне товариство зібрало вже 25 тисяч членів. Найстаршим членом товариства є 82-літній льорд Десборі, наймолодшим 5-літній хлопчина, син відомого льондонського промисловця Едварда Бариса.

Комітет виступив із внеском, щоб усі автомобілісти платили окремий податок, призначений саме на уладжування ріжних дитячих забавових теренів. Свій внесок оправдує товариство в той спосіб, що автомобілістам повинно на цьому якнайбільше залежати, щоб на вулицях та дорогах не бавилися діти.

—o—

НОВИЙ ЛЕГКОПАД.

Одна льондонська фабрика легкопадів подала в пресі до відома, що вдалося її сконструувати зовсім новий рід легкопаду. Той легкопад лучиться з одягом та зовсім не спиняє рухів людини. Летун вкладає його на себе як звичайний одяг.

Кажуть, що новий рід легкопаду зовсім певний в ужитті. Ближчі подробиці, як уживати нового легкопаду, покищо держать у тайні.

—o—

КЛІНІКА ДЛЯ РОСЛИН.

У місцевості Кенбера (Австралія) один огородник заложив клініку для хорих квітів та інших кімнатних рослин.

Клініка має великий успіх серед аматорів кімнатних рослин і має вже таку славу, що з неї користають не лиш місцеві клієнти, але навіть замісцеві, які тримають удоблені рослини, або самі їх іноді привозять навіть з далеких околиць.

Сторінка без політики.

Муравлі випили бочку пива.

На місто Порт Дарвін в Австралії впала недавно дивна катастрофа, а саме справжня кава пажерливих муравлів. Ті біляво-жовті муравлі мають коло пів центиметра довжини та мають при цьому незвичайно сильно розвинені щоки, якими перетинають усе, що лиш на своїй дорозі стрінуть.

Муравлі добулися до магазину одного бровару, в якому стояло кількадесять бочок із пивом. На другий день у магазині залишився лиш... запах пива. Муравлі випили пиво і знищили до тла навіть бочки, з яких залишилися лиш металеві обручі. У повені пива затонула маса муравлів. одначе це не стримало інших муравлів у їх несамовитому поході.

Проти муравлів ужили мешканці Порту Дарвіна отруйних газів.

—o—

Дістав 21 капелюхів замість одного вкраденого.

Підчас судової розправи. яка велася в одному з бостонських судів, прокураторові вкрав хтось капелюх з одягальні, яка притикала до салі розправ.

Прокуратор заалярмував негайно всіх присутніх у суді поліцистів і відтак оголошенням візвав злодія, щоб йому звернув капелюх. В оголошенні прокуратор дав замітку, що він знає вигляд злодія та якщо до 24 годин капелюха не зложить злодій у судового дверника. дасть наказ арештувати злодія.

Оголошення мало несподіваний успіх: Портієрові принесли негайно 21 капелюхів. Між тими капелюхами був теж і капелюх прокуратора.

Виявилося, що 21 осіб украло того дня чужі капелюхи в судовім будинку.

—oo—

Недбайлива публика.

Підчас чищення органів в однім з льондонських костелів, робітники зібрали пять мішків ріжнородного сміття. Було там помаранчеве, бананове лушпиння, паперці з цукорків та чоколядок. кістки черешень, сливок, вишень. Все те кидали ті, що відвідували церковні хори за органи, або навіть до середини грубих сопілок.

Припадок найкращим детективом.

Криміналісти знають добре, як воно часто трапляється, що припадок бере на себе найчастіше ролю детектива. Автім може й не припадок, лиш вплив якихсь таємних немилосерних правил життя?

Незвичайно цікавий був припадок із німецьким убивником Ґеніґом. Завдяки незвичайній холоднокровности та зручности вдалося йому втекти з рук поліції. Утеча відбувалася по дахах берлінських домів і вкінці убивник пропав, як камінь у воді. Поліція попадала ще кілька разів на його слід, одначе він за кожним разом виховзувався з рук, наче вуж. Даремне теж шукали за ним стежними листами.

Менш більш у два місяці після втечі Ґеніґа, украв хтось одному возьному у Штетіні ровер. Возьний кинувся за злодієм та почав його здоганяти. Злодій перевернувся з ровером. Надходить поліціянт, який не зважаючи на те, що злодій грозить револьвером арештує його та веде на поліцію. Там негайно виявилося, що арештованим „невинним" собі злодієм роверу був відомий злочинець Ґеніґ.

У 1908 р. знайшли в Хемніц трупа якогось Креслера. Лікарська обдукція вирішила, що це було самогубство і трупа спалили. Тоді рідня вбитого почала шукати за завіщанням. Єдиним спадкоємцем Креслера була його наречена Ґрета Баер.

Кудиж поділася Ґрета Баер?

Її знайшли у вязниці. Ґрету арештували під замітом, що вона вкрала з підручної каси директора захисту для вбогих 300 марок готівки та книжечку ощадности. Це викликало деяке підозріння серед рідні вбитого. Переведено графольоґічні оглядини завіщання. Знавці не виключали, що завіщання сфальшоване. Рідня внесла проти Ґрети скаргу, яка по кількох місяцях довела до того, що призналася до вбивства нареченого та сфальшування завіщання.

Фальшива амбіція причиною згуби.

Характеристичною рискою психольоґії злочинця є фальшива амбіція. Люди слабої вдачі люблять залюбки робити зі себе щось більшого, як вони в дійсності є. Їм здається тоді, що вони наче актори — тому теж намагаються звернути на себе увагу публики. Буває таке, що саме ця їх фальшива амбіція передає у руки справедливости. За її підшептом злочинець робить дурниці, які можна вияснити лиш цим, що злочинці хочуть звернути на себе увагу і залюбки чваняться.

Болеславі Красці, який цього року убив в Айкшенді 82-літню старушку, вдалося втекти підчас транспорту до вязниці. Негайно поліція перевела облаву, але злочинця не знайшли.

Минуло кілька тижнів. До крамарки з морозивом у Ляндсберґу почав залицятися якийсь молодий мужчина. Незнайомий звеличник молодої крамарки не подобався її батькам. Він багато чванився, був дуже таємничий і легко натякав, що буцімто він на службі одної з чужих держав. Брат молодої крамарки не думав довго й повідомив про „політичного агента" поліцію. Поліція думала спершу, що має до діла з якимсь змовником. Підчас слідства один із поліцистів звернув на те увагу, що арештований сильно схожий із Краскою. Порівняли відтиски пальців і ціла справа виснилася. Фальшива амбіція та чванькуватість завели злочинця туди, куди слід: до вязниці.

Згадка злочину йде слід-услід.

Кожний мабуть чув про те, що у хвилині смертельної небезпеки, людині пересувається перед очима мигунцева фільма цілого життя. Психольоги пояснюють це в той спосіб, що в людині живе згадка кожного вчинку і що та згадка може в кожній хвилині ожити. Ця життєва правда має велике значіння для слідчої поліції. Бо виконаний раз злочин іде в памяті злочинця слід-услід за ним і в кожній хвилині може його зрадити.

Ервіп Редер убив батька. Підчас слідства не могли йому нічого доказати і слідство припинили. Минуло від тієї пори довгих 16 літ. Ервін оженився та сам став батьком.

Одного дня, коли він вернувся з бюра домів, застав у жінки її знайому, яка оповідала про смерть свого мужа. Редер слухав кілька хвилин опису смерти й раптом заговорив:

— А чи він теж так харкотів, як мій батько?

Знайома відразу набрала підозріння й повідомила про це поліцію. Нове слідство довело до цього, що правда вийшла наверх.

Те, що згадка злочину не відступає від злочинця ні на крок, свідчить ще інша подія, яка трапилася була в Лодзі. Перед пятнацяти роками помер там багатий землевласник. Підчас секції знайшли аршенік, одначе жінці, на яку впало підозріння, не могли нічого доказати.

Лиш у думці молодої жінки жила згадка жахливого вчинку та глибокий жаль у серці матері покійного. І теж минуло 15 літ. Одного дня старушка оповідала невістці дивний сон, який приснився їй уночі, а саме вона бачила, як невістка сипала отруту до кави її сина. Ця сонна згадка давнього злочину сильно схвилювала убивницю, яка теж мимоволі сказала:

— Коли так говориш, то видно, так було.

Ось такі приклади ілюструють найкраще, що найнебезпечнішим детективом для злочинців є їх чванькуватість, припадок та память, якою кермує підсвідомо голос совісти.

—o—

НЕЩАСЛИВА ЛЮБОВ.

Девятнацятьлітній студент університету Оттопо Кельнер оженився з 17-літньою Анною Бравн. Батьки, які не хотіли погодитися на таке неповнолітне подружжя мусіли з наказу суду удержувати молоду пару. Зі самого кохання не могли жити, а що їх фінансові умовини були чимраз гірші, вони уплянували жахливий злочин. Вони надали на свою адресу невеличку суму й коли листар приніс гроші, вбили його та господиню, в якої мешкали. Таким чином молоді закохані здобули 3.000 марок.

Поліція перевела докладне слідство, одначе не могла попасти на слід.

Минуло 5 літ і здавалося, що жахливе вбивство листаря пропаде в забутті щоденного бурхливого життя. За той час любов молодої пари сильно прохолола й з палкої любови зродилася ворожнеча, а то й ненависть. Колиж укінці прийшло до розводу — муж у приступі заздрощів зголосився на поліції та зложив зізнання про вбивство, що він його на спілку з жінкою виконав. Обоє злочинців стрінула заслужена кара смерти.

ОКРЕМЕ ТОВАРИСТВО УЛАДЖУЄ ДИТЯЧІ ПЛОЩІ ДО ЗАБАВ.

Тому, що в Анґлії трапляються чимраз частіше випадки, що авта переїздять дітей, які бавляться на дорогах та на вулицях, створено там окремий комітет, який головним завданням поставив собі уладити по всіх більших оселях та містечках, які лежать при рухливих дорогах, спеціяльні площі для дітей.

Як виходить зі статистичних даних, що їх зібрав той комітет, таких площ до дитячих забав треба буде вибудувати в цілій Анґлії коло 10 тисяч. Комітет зорґанізував багато товариств, яких члени наложили на себе податок (один пенні тижнево). За гроші з цього податку мають уладжувати площі для дитячих забав.

Це незвичайно корисне товариство зібрало вже 25 тисяч членів. Найстаршим членом товариства є 82-літній льорд Десборо, наймолодшим 5-літній хлопчина, син відомого льондонського промисловця Едварда Барнса.

Комітет виступив із внеском, щоб усі автомобілісти платили окремий податок, призначений саме на уладжування ріжних дитячих забавових теренів. Свій внесок оправдує товариство в той спосіб, що автомобілістам повинно на цьому якнайбільше залежати, щоб на вулицях та дорогах не бавилися діти.

—o—

НОВИЙ ЛЕГКОПАД.

Одна льондонська фабрика легкопадів подала в пресі до відома, що вдалося їй сконструувати зовсім новий рід легкопаду. Той легкопад лучиться з одягом та зовсім не спиняє рухів людини. Летун вкладає його на себе як звичайний одяг.

Кажуть, що новий рід легкопаду зовсім певний в ужитті. Ближчі подробиці, як уживати нового легкопаду, покищо держать у тайні.

—o—

КЛІНІКА ДЛЯ РОСЛИН.

У місцевості Кенбера (Австралія) один огородник заложив клініку для хорих квітів та інших кімнатних рослин.

Клініка має великий успіх серед власників кімнатних рослин і має вже таку славу, що з неї користають не лиш місцеві клієнти, але навіть замісцеві, які тримають у себе рослини, або самі їх іноді привозять з далеких околиць.

Совітська Україна не бере участи в обороній підготові.

„Ізвестія" в числі з 22. вересня ц. р. пишуть: „Не тільки в районах Харківщини, але і в самім Харкові нема людей, які відповідалиб за оборонну роботу. В Зміївськім районі на 25 сільських рад лише в 6-ох селах є оборонні секції. Але чи можна їх звати секціями, коли в них по 2—3 особи? Широких колгоспних мас не притягнено до оборонної підготови. По перших організаційних засіданнях секції припинили свою діяльність. Голова райіспoлкому Лисенко не знайшов у 1938. р. часу навіть поставити це питання на обговорення президії райвиконкому. Не зроблено цього і в Лозовськім районі: ні в одному селі району не працює оборонна секція. І в самім Харкові оборонна секція міської ради Осоавіяхіму займається всім, але тільки не оборонною роботою між населенням. За цим приміром міської ради йдуть і районові ради. Районова рада найбільшого в Харкові району — Дзержинського — не має навіть оборонної секції..." (Офінор).

НОВА ІСТОРІЯ ВКП(Б) СССР.

Минулого тижня закінчили в „Правді" друкувати короткий курс історії ВКП(б) СССР від початку большевицької партії в передвоєнній Росії аж до останнього часу. „Історія" ця, яку будуть поширювати в міліонах примірників по цілому СССР, містить у собі дуже багато „історичних" куріозів просто анекдотичного характеру, які можуть постачити українцям, що брали чинну участь у боротьбі проти Москви, чи лише знають докладніше її хід, багато веселих хвилин. „Історію" написано в дусі найбільш ортодоксального сталінізму, тому Троцький і троцькісти грають у ній всюди ролю злочинців і зрадників большевицької і московської справи, що виявляють зрештою сензаційну тотожність в історичній перспективі. Зокрема цікаві розділи присвячені переговорам з переможними Осередніми Державами та Берестейському мирові. В них представлено Троцького як зрадника, який свідомо не хотів підписувати мира, щоб дати Осереднім Державам нагоду окупувати всі чужонаціональні землі старої Росії. Анахронізмів цього роду в „Історії" сила силенна. З ретроспективного погляду сучасного сталінізму представлено і війни Московщини проти поневолених націй старої Росії. З останнього походу та останнього здобуття Києва українсько-польською армією зроблено справжню другу „атечественную войну".

МАРШАЛА БЛІХЕРА АРЕШТУВАЛИ?

„Дейлі Телеграф" довідується з Москви, що марш. Бліхера усунули зі становища вожда далекосхідної армії та що тримають його в домашньому арешті. Причиною є похибки підчас боїв під Чанкуфеном.

—o—

Що писало „Діло" 50 років тому.

Пятниця, 5 жовтня (23 вересня) 1888.

СТАТИСТИКА ГАЛИЧИНИ.

У своєму економічному рефераті на окружнім вічу в Бережанах д-р Андрій Чайковський подав:

„Людей в Галичині є тепер близько 6 і пів міліона — русинів мало що менше як половина, жидів кругло 800.000 (на кожну сотню людей 12 жидів). Найбільша частина людей жиє в Галичині з ріллі: 78 из 100, далеко більше, як деінде, бо в Чехії нпр. лише 45 на 100 і т. д. З тих 22 на 100, що в Галичині не живуть з ріллі, 1/3 частина припадає на всяких робітників та ремісників, а решта 2/3 частини то: жиди, міські пани та всякі урядовці. Пять міліонів селянхліборобів живе майже тільки з землі, бо промислу дуже мало. Всієї родючої землі в Галичині 7 і пів міліонів гектарів або більш-менш 13 міліонів моргів. З цього більша пайка, бо 57 моргів на 100, припадає на менші посілости, а решта на інші"

ПРОЕКТ ПАМЯТНИКА ВОЛОДИМИРОВІ БАРВІНСЬКОМУ.

„Артист-різьбар п. Левандовський надіслав із Кракова другий модель на памятник бл. п. Володимира Барвінського.

НІМЕЧЧИНА Й АНГЛІЯ.

„Факт, що Уельський князь виїхав з Австрії перед самим приїздом цісаря Вільгельма до Відня, уважають у Берліні за доказ особистої неохоти англійського наслідника престолу і німецького цісаря. Кажуть навіть, що ця демонстрація не залишиться без наслідків".

Грошовий ринок Польщі в часі кризи мира.

За два тижні, від 15. вересня до 30. вересня цього року, тобто від хвилини загострення чехословацької державної кризи до проголошення комунікату мінхенської конференції про мирну полагоду судетсько-німецької справи, вкладчики вибрали з ПКО, державних та приватних банків Польщі і з Комунальної Каси Ощадности грошеву суму на поверх 300 міліонів золотих. Загальна грошева сума вкладок на ощадностевих книжечках і біжучих рахунках доходить у Польщі на яких 300 міліярдів. У найкритичніших днях в ПКО при віконцях ставало замість кількасот клієнтів денно 4 до 5 тисяч, у Банку Польськім дисконтовано денно замість 2—3 тисяч векслів 18—20 тисяч штук, а був такий день, що в однім невеличкім банку в Лодзі, де звичайно слабий рух клієнтів, ескомптовано аж 16 тисяч штук векслів. Мов під ударом чародійної палочки цей порух паніки скінчився точно 30. вересня. На заользанську акцію Польщі грошевий ринок майже не реагував — так усі вірили, що обійдеться без проливу крови та війни. Булоб цікаво довідатись, як відбилися минулі дні воєнної горячки на грошовому стані українських фінансових установ

Їх сотня — він один.

Тома був песимістом. Песимістом зі звички і так для розваги. Розвага Томи була в тому, що він вишукував, оповідав, прочитував все, що — на його думку — давало доказ, що цілий світ нічого не вартує, що люди злі та що нічого доброго не треба ніколи сподіватися.

Саме в нещасний понеділок, в часі полудневої перерви, відчитав Тома голосно своїм бюровим товаришам зміст статті в часописі, яку тримав у руках:

— В одній годині вмирає на світі 4630 людей, розводиться 85, пропадає 25, убивств 188 і злочинів ріжного роду — голосно скандував, насолоджуючись змістом Тома.

— І що з цього? — нехотя кинув питання колєґа Томи, книговод.

— Якто, що з цього? — хіба сліпий не добачив би значіння тих цифр. Чогож то можна сподіватися, живучи на такім світі.

— Ей таки дещо вільніше пане Тома, вільніше, так зовсім але не є. Адже в цій самій годині родиться 6440 людей, жениться 1200, а з тих злочинців 177.000 посягає кара. Дещо перекручували ви пане Тома ті цифри або їх пропускали. Знаємо вас добре, знаємо вас!

— А хочби й так — стояв при своїм пан Тома — так й це нічого доброго не доказує. Наприклад — працює нас тут у бюрі поверх сотни товаришів, чи можете мені подати таких, які радіють життям, були вдоволені, таких, які самі сказали б про себе: „маю щастя, добре мені"?

— Правдивий невірний Тома із нашого пана Томи — відізвався досі мовчаливий касієр. Буває ріжно, але я, знаючи добре людей і відносини, можу подати багато прикладів, що найменше половина наших товаришів належить до вдоволених з життя, а решта бодай не дивиться на все крізь чорні окуляри. Два приклади вистане. Перший: помічник нашого книговода недавно виграв на Льотерії кільканацять тисяч, одружився і розповідає на право і ліво, що не заміняв би з ніким свойого щастя. А тепер другий приклад: наш торговельний прокурент, не будьякий молодець, щойно вчора говорив, що як так дальше піде, то внедовзі купить на власність гарну віллику за містом.

— Він? Таж він відомий скупиндряга — відповів Тома.

— Скупар, бо скупар, але має щастя і не проповідує кінця світа, як один пан Тома — кинув кусливо касієр.

— І що це ви ввесь час оповідаєте байки про те щастя? — почав злоститися Тома.

— А щоб ви знали, пане Томо, що саме так, скажу вам одне: в 43-тій Клясовій Льотерії нас пятнацятьох взяло три цілі льоси до І-ої кляси. І всі віримо в наше щастя.

— Пятнацятьох? Ну, ну... сила злого на одного! Хто знає, може й я візьму одну пятку? — сказав дещо непевно пан Тома.

— Конечно! Що зможе один песиміст проти сотні оптимістів!

По широкому світі.

Литовська поліція відсвяткувала 20. роковини існування.

Болгарія святкувала 30. роковини незалежности і 20. панування короля Бориса.

Чехословаччина знову наладнала телефонічний і телеграфічний звязок зі скандинавськими і балтійськими державами.

Французький начальний вожд ген. Гамлен виконав перегляд військ.

Совітська Україна не бере участи в оборонній підготові.

„Ізвестія" в числі з 22. вересня ц. р. пишуть: „Не тільки в районах Харківщини, але і в самім Харкові нема людей, які відповідалиб за оборонну роботу. В Зміївськім районі на 25 сільських рад лише в 6-ох селах є оборонні секції. Але чи можна їх звати секціями, коли в них по 2—3 особи? Широких колгоспних мас не притягнено до оборонної підготови. По перших організаційних засіданнях секції припинили свою діяльність. Голова райвиконкому Ли... не знайшов у 1938. р. часу навіть поставити це питання на обговорення президії райвиконкому. Не зроблено цього і в Лозовськім районі: ні в одному селі району не працює оборонна секція. І в самім Харкові оборонна секція міської ради Осоавіяхіму займається всім, але тільки не оборонною роботою між населенням. За цим примірoм міської ради йдуть і районові ради. Районова рада найбільшого в Харкові району — Дзержинського — не має навіть оборонної секції..." (Офінор).

НОВА ІСТОРІЯ ВКП(Б) СССР.

Минулого тижня закінчили в „Правді" друкувати короткий курс історії ВКП(б) СССР від початку большевицької партії в передвоєнній Росії аж до останнього часу. „Історія" ця, яку будуть поширювати в мільйонах примірників по цілому СССР, містить у собі дуже багато „історичних" куріозів просто анекдотичного характеру, які можуть постачити українцям, що брали чинну участь у боротьбі проти Москви, чи лише знають докладніше її хід, багато веселих хвилин. „Історію" написано в дусі найбільш ортодоксального сталінізму, тому Троцький і троцькісти грають у ній всюди ролю злочинців і зрадників большевицької і московської справи, що виявляють зрештою сензаційну тотожність в історичній перспективі. Зокрема цікаві розділи присвячені переговорам з переможними Осередніми Державами та Берестейському мирові. В них представлено Троцького як зрадника, який свідомо не хотів підписувати мира, щоб дати Осереднім Державам нагоду окупувати всі чужонаціональні землі старої Росії. Анахронізмів цього роду в „Історії" сила силенна. З ретроспективного погляду сучасного сталінізму представлено і війни Московщини проти поневолених націй старої Росії. З останнього походу та останнього здобуття Києва українсько-польською армією зроблено справжню другу „атечественную войну".

МАРШАЛА БЛІХЕРА АРЕШТУВАЛИ?

„Дейлі Телеграф" довідується з Москви, що марш. Бліхера усунули зі становища вождя далекосхідної армії та що тримають його в домашньому арешті. Причиною є похибки підчас боїв під Чанкуфеном.

—o—

Що писало „Діло" 50 років тому.

Пятниця, 5 жовтня (23 вересня) 1888.

СТАТИСТИКА ГАЛИЧИНИ.

У своєму економічному рефераті на сусруженнім вічу в Бережанах д-р Андрій Чайковський подав:

„Людей в Галичині є тепер близько 6 і пів міліона — русинів мало що менше як половина, жидів кругло 800.000 (на кожну сотню людей 12 жидів). Найбільша частина людей жиє в Галичині з ріллі: 78 на 100, далеко більше, як деінде, бо в Чехії нпр. лише 43 на 100 і т. д. З тих 22 на 100, що в Галичині не живуть з ріллі, 1/3 частина припадає на всяких робітників та ремісників, а решта 2/3 частини то: жиди, міські пани та всякі урядовці. Пять міліонів селян-хліборобів живе майже тільки з землі, бо промислу дуже мало. Всієї родючої землі в Галичині 7 і пів міліонів гектарів або більш-менш 13 міліонів моргів. З цього більша пайка, бо 57 моргів на 100, припадає на менші посілости, а решта на інші"

ПРОЕКТ ПАМЯТНИКА ВОЛОДИМИРОВІ БАРВІНСЬКОМУ.

„Артист-різьбар п. Левандовський надіслав із Кракова другий модель на памятник бл. п. Володимира Барвінського.

НІМЕЧЧИНА Й АНГЛІЯ.

„Факт, що Уельський князь виїхав з Австрії перед самим приїздом цісаря Вільгельма до Відня, уважають у Берліні за доказ особистої неохоти англійського наслідника престолу і німецького цісаря. Кажуть навіть, що ця демонстрація не залишиться без наслідків".

Грошовий ринок Польщі в часі кризи мира.

За два тижні, від 15. вересня до 30. вересня цього року, тобто від хвилини загострення чехословацької державної кризи до проголошення комунікату мінхенської конференції про мирну полагоду судетсько-німецької справи, вкладчики вибрали з ПКО, державних та приватних банків Польщі і з Комунальної Каси Ощадности грошеву суму на поверх 300 міліонів золотих. Загальна грошева сума вкладок на ощадностевих книжечках і біжучих рахунках доходить у Польщі на яких 300 міліярдів. У найкритичніших днях в ПКО при віконцях ставало замість кількасот клієнтів денно 4 до 5 тисяч, у Банку Польськім дисконтовано денно замість 2—3 тисяч векслів 18—20 тисяч штук, а був такий день, що в однім невеличкім банку в Лодзі, де звичайно слабий рух клієнтів, ескнтовано аж 16 тисяч штук векслів. Мов під ударом чародійної палочки цей порух паніки скінчився точно 30. вересня. На заользанську акцію Польщі грошевий ринок майже не реагував — так усі вірили, що обійдеться без пролиаву крови та війни. Булоб цікаво довідатись, як відбилися минулі дні воєнної горячки на грошовому стані українських фінансових установ

Їх сотня — він один.

Тома був песимістом. Песимістом зі звички ... для розваги. Розвага Томи була в тому, що ... вишукував, оповідав, прочитував все, що — на його думку — давало доказ, що цілий світ нічого не вартує, що люди злі та що нічого доброго не треба ніколи сподіватися.

Саме в нещасний понеділок, в часі полудневої перерви, відчитав Тома голосно своїм бюровим товаришам зміст статті в часописі, яку тримав у руках:

— В одній годині вмирає на світі 4630 людей, родиться 85, пропадає 25, убивств 188 і ... злочинів ріжного роду — голосно скандував, насолоджуючись змістом Тома.

— І що з цього? — нехотя кинув питання ... Томи, книговод.

— Як то, що з цього? — хіба сліпий не добачив би значіння тих цифр. Чогож то можна сподіватися, живучи на такім світі.

— Ей таки дещо вільніше пане Тома, вільніше, так злову але не є. Адже в цій самій годині родиться 5440 людей, жениться 1200, а з тих ... злочинів 177.000 посягає кара. Дещо перебрали ви пане Тома ті цифри або їх пропустили. Знаємо вас добре, знаємо вас!

— А хочби й так — стояв при своїм пан Тома — так і це нічого доброго не доказує. Нас ... працює нас тут у бюрі поверх сотня ..., чи можете мені подати таких, які раді б життям, були вдоволені, таких, які самі ... б про себе: „маю щастя, добре мені"?

— Правдивий невірний Тома із нашого пана Томи — відізвався досі мовчаливий касієр. Буває ріжно, але я, знаючи добре людей і відносини, можу подати багато прикладів, що найменше половина наших товаришів належить до вдоволених з життя, а решта бодай не дивиться на все крізь чорні окуляри. Два приклади вистане. Перший: помічник нашого книговода недавно виграв на Льотерії кільканацять тисяч, одружився і розповідає на право і ліво, що не заміняв би з ніким свого щастя. А тепер другий приклад: наш торговельний прокурент, не будьякий молодець, щойно вчора говорив, що як так дальше піде, то вневдовзі купить на власність гарну віллйку за містом.

— Він? Таж він відомий скупиндряга — відповів Тома.

— Скупар, бо скупар, але має щастя і не проповідує кінця світа, як один пан Тома — кинув кусливо касієр.

— І що це ви ввесь час оповідаєте байки про те щастя? — почав злоститися Тома.

— А щоб ви знали, пане Томо, що саме так, скажу вам одне: в 43-тій Клясовій Льотерії нас пятнацятьох взяло три цілі льоси до І-ої кляси. І всі віримо в наше щастя.

— Пятнацятьох? Ну, ну... сила злого на одного! Хто знає, може й я візьму одну пятку? — сказав дещо непевно пан Тома.

— Конечно! Що зможе один песиміст проти сотні оптимістів!

По широкому світі.

Литовська поліція відсвяткувала 20. роковини істнування.

Болгарія святкувала 30. роковини незалежности і 20. панування короля Бориса.

Чехословаччина знову наладнала телефонічний і телеграфічний звязок зі скандинавськими і балтійськими державами.

Французький начальний вожд ген. Гамлен виконав перегляд військ.

Новий середуще-европейський бльок держав?

Велика европейська преса, що ніколи не грішила знанням географії на схід від Одри й цікавилася східною та середущою Европою тільки в окремих випадках, в часах війни або революції, звернула тепер у звязку з чехословацькими подіями пильну увагу на розвиток подій саме в центральній Европі. Льондонський „Свидей Таймс" довідується, що у відповідальних політичних колах пробиває собі шлях думка про близьку тісну кооперацію між Польщею та Чехословаччиною. Розвязка проблеми тешинського Шлеська, не зважаючи на гіркий посмак, що лишився в чеськім народі, не тільки не віддалила польського й чеського народу, а навпаки — вже небавком наблизить їх до себе. У варшавських політичних колах зродився плян великого середньо-европейського бльоку держав, зложеного з Польщі, Чехословаччини, Румунії, Болгарії та Югославії, що мав би повстати на місце Малої Антанти та під проводом Польщі. Цей бльок мав би бути асекурацією проти несподіванок від союзу чотирьох держав, який саме тепер цементується коштом Чехословаччини та Еспанії. Середньо-европейський бльок не має на увазі притягати до себе Мадярщини, бо вона занадто звязала свою долю з Італією та Німеччиною, до тогож заспокоєння її територіяльних домагань могло б статися тільки на кошт деяких держав проектованого середньо-европейського бльоку.

Тому, що про такі пляни нового перегрупування держав середущої Европи під проводом Польщі в польській пресі нема навіть натяку, не знати, скільки правди в повідомленні англійського пресового органу. Але сьогодні також про Мадярщину в польській пресі нема згадки.

Польща мусить спертися на Чорне Море.

В часі радісних авдицій 1. жовтня ц. р. з нагоди прилучення Заользанського краю до Польщі надавали польські радіовисильні святочні промови з нагоди цієї замітної події. В одній такій промові бесідник підніс, що Польща не сміє зупинитися і не зупиниться на Заользанщині. Місія Польщі в Европі значно більша. Великодержавне становище Польщі і польська державна рація вимагають, що Польща мусить спертися на Чорне Море. Тому прилучення Заользанщини треба вважати за перший етап, за яким слідує Чорне Море.

Цікаво, що польська преса, переповідаючи докладно всі промови, опустила цей — будь-що-будь — замітний голос.

—o—

Безсмертна наївність.

Людська наївність — безсмертна і не має меж. Наївними — як це нам говорять поліційні хроніки і кримінальні звідомлення — бувають люди на ріжних щаблях суспільної ієрархії.

Сьогодні займемося т. зв. грошоховами, спеціялістами від панчіх і столових ніг, а переконаємося, що вони походять з найріжніших кол. От возьмім на увагу хочаб тільки Львів із двох останніх років. Ідучи по черзі, домінка була справа одного адвоката, який 50 тисяч золотих готівкою переховував у столовій нозі. Сховище підглянула припадком служниця, вкрала гроші, а поліція щойно по довших розшуках могла відібрати тільки частину готівки. Дальшого пів року не було подібної крадежі. Певне люди дещо навчилися із сумного досвіду пана меценаса.

Щойно згодом прийшла крадіж 51 тисяч зол., які переховував у креденсі, в коробках з консерв відомий купець, по продажі камениці. І в цім випадку вкрала ці гроші служниця. 50 тисяч сховала під суконку, а потім цілими жменями просто роздавала своїм знайомим. Хоча арештували її вже по сімох годинах, всеж 10 тисяч не вдалося відібрати.

Восени гомінкий був подібний випадок. Торговець овочів переховував поверх 2 тисячі зол. у старій пивниці, в непоказній на перший огляд бочці. Малолітні хлопці-шматярі, які зайшли до камениці по відпадки, підглянули сховище і вкрали гроші. По 2 тис. зол. не стало й сліду.

Перед кількома днями трапився цього роду останній випадок крадіжі на городецькій дільниці. Цим разом один купець не маючи довіря до фінансових установ, сховав 2100 зол. у печі, віруючи, що нікому й на думку не прийде шукати там грошей. Одначе служниця була більш спритна від свого хазяїна — вкрала гроші і втікла. А про скілько подібних випадків пошкодовані навіть не повідомляють поліції, соромлячись власної наївности і дурноти. Найменше вдвоє стільки таких випадків крадежі траплялися в цім часі у Львові, бо людська наївність безсмертна, а наївних так багато.

Якіж з цього ми повинні витягнути висновки? Ще більш буде наївний той, хто дійде до такого висновку, що ощаджувати взагалі не треба. Навпаки, ощадність — це річ дуже потрібна, одначе ощадність мудра і доцільна. Тільки той мудро ощаджує, кому злодій не вкраде його капіталу, не спалить вогонь і не забере вода.

А саме таким певним капіталом є гроші зложені в Комунальній Касі Ощадности міста Львова та її відділах при вул. Городецькій 60, Жовківській 75 і Личаківській 55. Хто там ощаджує, той усе заробить, ніколи не втратить і не виставить себе на осміх.

Що роблять люди з виграними грішми.

Від черги літ, майже щомісяця довідуємося про людей, які виграли більші або менші суми на Клясовій Льотерії. Перед кількома днями ми знову пізнали двох нових міліонерів, а 43-тя Льотерія, яка незадовго почнеться, принесе нам напевно кілька нових прізвищ.

Нераз ми вже говорили про те, що думають і що задумують робити люди, які виграли великі суми. Одначе варта приглянутися їм по кількох місяцях і роках. Що вони зробили з грішми?

Розуміється тяжко найти їх усіх сьогодні. Тих, на яких числа впав міліон є кілька десяток. Про деяких вдалося зібрати деякі інформації.

Правдою є, що всім їм гроші принесли щастя. Принаймні майже всім. З відомих нам випадків лиш один, до того людина, яка добре заробляє, досліво прогуляв цілих двісті тисяч в одним році. В дійсности звищив його азарт. Навпаки інші не тільки зберегли виграну, але ще її збільшили.

Поміщували готівку передовсім у нерухомостях, купували землю і доми. Один з грачів збудував гарний готель-пансіон у відомім живиці. Два інші заложили велику торговлю полудневими овочами. Всім їм ведеться знаменито. Один із них, лікар, відкупив дуже добре позвинену санаторію, а молодий католицький священник більшу частину виграної жертвував на добродійні цілі, а за решту грошей виїхав до Риму, де відбуває вищі теольогічні студії.

Багато новоспечених „міліонерів" змінили зовсім свою професію. Листар має тепер кольоніяльну крамницю. Студент архітектури має гарний підміський маєточок, де завзято господарить, адвокатський аплікант став потентатом у ділянці торговлі мануфактури в Лодзі.

Жінки містили гроші передовсім у банках і у вартісних паперах, вдоволяючись невеликим (двацятьтисяч і більше річно) доходом, зате певним. Кілька з них вийшли заміж, одначе одна не дуже щасливо, бо вже розвелася. Старша пані, яка має кілька внуків, вибудувала кожному гарну віллю під Варшавою, бажаючи „щоб кожний з них мав на старість дах над головою".

Цікаве, що майже ніхто не ховається зі своєю виграною на льотерії. Навпаки: радо оповідають про свої перші враження і хоча вже раз виграли, дальше сподіваються дальших вигр. Це люди, які знаменито памятають кожну дату тягнення і кілька тижнів наперед викуповують свої льоси.

В перші роковини смерти

бл. п. Михайла Корчинського

відбудеться в пятницю 7. жовтня 1938 р. в год. 8. рано в капітульній каплиці катедри св. Юра

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

Дружина і діти.

Подяка.

Високоповажаному п. **д-рові Олексан[...] Подолинському**, примареві гінекол.-полож[...]чого відділу Українського Шпиталю ім. Митр. Шептицького у Львові, за вдачно переведену операцію у моєї дружини та за правдиву батьківську опіку в часі недуги, складає найщирішу подяку **Богдан Ухач.** 20[...]

—o—

На допомогу родині Касперських.

На допомогу жертвам бандитського на[...]ду в Чижикові зложив в Адміністрації „Діла" **Микола Левицький**, Павлокома, 2 зол.

—o—

ГРАНИЦЯ МІЖ НІМЕЧЧИНОЮ ТА СУДЕТАМИ ПОКИЩО ЗАМКНЕНА.

Команда німецької військової групи [...] повідомляє, що границя між Судетами і ре[...]тою Німеччини покищо замкнена.

Ця постанова має на меті м. і. забезпечити населення, бо дотепер ще не позабирали [...] усіль вибухових матеріялів, що їх позакладали чехи.

Німецькі війська заняли 3. судетську [...]

—o—

ПРОМОВА ДЕРЖАВНОГО ПІДСЕКРЕТАРЯ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Амераканський державний підсекретар [...]сував у промові політику Америки супроти чеської кризи. Після цеї кризи европейські народи мають нагоду ввести новий лад, побудований на справедливости і праві. Треба [...] обмежити зброєння, дійти до господарського порозуміння, шанувати слово, не мішатися [...] внутрішніх справ чужих країв, урегулювати спори, мирно зревідувати договори та [...]вати права інших народів.

—o—

АНГЛІЯ ПОДВОЇТЬ АРМІЮ ТА ЛЕТУНСТВО

Як твердить „Дейлі Експрес", Англія [...]двоїть у найближчому часі армію та летунство. Рівночасно плянують приспішити будову [...]єнних кораблів.

НОВИНКИ.

— **Конфіската „Діла".** Вчорашнє (219) число „Діла" підпало конфіскаті за кілька радків з [...]ток про Закарпаття на другій сторінці і з [...]сти коротку замітку про деякі радіо[...] восьмій сторінці згори.

— **В Українськім Лікарськім Товаристві** [...] чергові сходини членів у пятницю 7. [...] 7. ввечір у власній домівці. На сходинах [...]ме д-р Богдан Гординський свою докторську працю п. н. „Вязання комплементу у [...] захворуваних мощаків та людей".

— **Українське Фотографічне Товариство** [...] Львові, вул. Шашкевича 5 що четверга [...] ширші товариські сходини з доповідями. [...]ток у 18 год. Читальня чинна що суботи від [...] 18—20.

— **І-ший зїзд наших скрипкових [...]** тобто учителів скрипки всіх Музичних Інститутів ім. М. Лисенка, відбувся в неділю 2. [...] ради пройшли при участи майже всіх [...] скрипки і централі і філій із значним [...]ленням. Зїзд був присвячений [...] устійненню програми і пляну навчання [...] в Інституті. В першій половині конференції [...] читано два цікаві реферати: проф. Степана [...]родніка з Дрогобича про конечні [...] при опрацьовуванні пляну науки, особливо [...] чатків науки, під оглядом чергування і [...]нування матеріялу етюдів (більше у [...]дагогічних рамцях) і реферат д-ра Евгена [...]гельського з Перемишля про прикмети і [...] скрипкової техніки і способи її досягнення [...] ше загальної натури, який повинен би [...]ти навіть ширший круг музикальної [...] [...]сті. В другій половині присутні [...] тоновлених проєктів пляну науки і [...] сію, яка закінчилась угідненням [...]

Новий середуще-европейський бльок держав?

Велика европейська преса, що ніколи не грішила знанням географії на схід від Одри й цікавилася східною та середущою Европою тільки в окремих випадках, в часах війни або революції, звернула тепер у звязку з чехословацькими подіями пильну увагу на розвиток подій саме в центральній Европі. Льондонський „Сандей Таймс" довідується, що у відповідальних політичних колах пробиває собі шлях думка про близьку тісну кооперацію між Польщею та Чехословаччиною. Розвязка проблеми тешинського Шлеська, не зважаючи на гіркий посмак, що лишився в чеськім народі, не тільки не віддалила польського й чеського народу, а навпаки — вже небавком наблизить їх до себе. У варшавських політичних колах зродився плян великого середньо-европейського бльоку держав, зложеного з Польщі, Чехословаччини, Румунії, Болгарії та Югославії, що мав би повстати на місце Малої Антанти та під проводом Польщі. Цей бльок мав би бути асекурацією проти несподіванок від союзу чотирьох держав, який саме тепер цементується коштом Чехословаччини та Еспанії. Середньо-европейський бльок не має на увазі притягати до себе Мадярщини, бо вона занадто звязала свою долю з Італією та Німеччиною, до тогож заспокоєння її територіяльних домагань моглоб статися тільки на кошт деяких держав проєктованого середньо-европейського бльоку.

Тому, що про такі пляни нового перегрупування держав середущої Европи під проводом Польщі в польській пресі нема навіть натяку, не знати, скільки правди в повідомленні англійського пресового органу. Але сьогодні також про Мадярщину в польській пресі нема згадки

Польща мусить спертися на Чорне Море.

В часі радісних авдицій 1. жовтня ц. р. з вгоди прилучення заользанського краю до Польщі надавали польські радіовисильні святочні промови з нагоди цієї замітної події. В одній такій промові бесідник підніс, що Польща не сміє зупинитися і не зупиниться на Заользанщині. Місія Польщі в Европі значно більша. Великодержавне становище Польщі і польська державна рація вимагають, що Польща мусить спертися на Чорне Море. Тому прилучення Заользанщини треба вважати за перший етап, за яким слідує Чорне Море.

Цікаво, що польська преса, переповідаючи докладно всі промови, опустила цей — будь-що-будь — замітний голос.

—o—

Безсмертна наївність.

Людська наївність — безсмертна і не має меж. Наївними — як це нам говорять поліційні кроніки і кримінальні звідомлення — бувають люди на ріжних щаблях суспільної ієрархії.

Сьогодні займемося т. зв. грошоховами, спеціялістами від панчіх і столових ніг, а переконаємося, що вони походять з найріжніших кол. От возьмім на увагу хочаб тільки Львів із двох останніх років. Ідучи по черзі, зимінка була справа одного адвоката, який 50 тисяч золотих готівкою переховував у столовій нозі. Сховище підглянула припадком служниця, вкрала гроші, а поліція щойно по довших розшуках могла відібрати тільки частину готівки. Дальшого пів року не було подібної крадежі. Певне люди дещо навчилися із сумного досвіду пана мецената.

Щойно згодом прийшла крадіж 51 тисяч зол., які переховував у кредансі, в коробках з консерв відомий купець, по продажі камениці. І в цім випадку вкрала ці гроші служниця. 50 тисяч сховала під суконку, а потім цілими жменями просто роздавала своїм знайомим. Хоча арештували її вже по сімох годинах, всеж 10 тисяч не вдалося відібрати.

Восени томінкий був подібний випадок. Торговець овочів переховував поверх 2 тисячі зол. у старій пивниці, в непоказній на перший огляд бочці. Малолітні хлопці-шматярі, які зайшли до камениці по відпадки, підглянули сховище і вкрали гроші. По 2 тис. зол. не стало й сліду.

Перед кількома днями трапився цього роду останній випадок крадіжі на городецькій дільниці. Цим разом один купець не маючи довіря до фінансових установ, сховав 2100 зол. у печі, вірючи, що нікому й на думку не прийде шукати там грошей. Одначе служниця була більш спритна від свого хазяїна — вкрала гроші і втікла. А про скільки подібних випадків пошкодовані навіть не повідомляють поліції, соромлячись власної наївности і дурноти. Найменше вдвоє стільки таких випадків крадежі траплялися в цім часі у Львові, бо людська наївність безсмертна, а наївних так багато.

Якіж з цього ми повинні витягнути висновки? Ще більш буде наївний той, хто дійде до такого висновку, що ощаджувати взагалі не треба. Навпаки, ощадність — це річ дуже потрібна, одначе ощадність мудра і доцільна. Тільки той мудро ощаджує, кому злодій не вкраде його капіталу, не спалить вогонь і не забере вода.

А саме таким певним капіталом є гроші зложені в Комунальній Касі Ощадности міста Львова та її відділах при вул. Городецькій 60, Жовківській 75 і Личаківській 55. Хто там ощаджує, той усе заробить, ніколи не втратить і не виставить себе на осміх.

Що роблять люди з виграними грішми.

Від черги літ, майже щомісяця довідуємося про людей, які виграли більші або менші суми на Клясовій Льотерії. Перед кількома днями ми знову пізнали двох нових міліонерів, а 43-тя Льотерія, яка невдовзі почнеться, принесе нам напевно кілька нових прізвищ.

Нераз ми вже говорили про те, що думають і що задумують робити люди, які виграли великі суми. Одначе варта приглянутися їм по кількох місяцях і роках. Що вони зробили з грішми?

Розуміється тяжко найти їх усіх сьогодні. Тих, на яких числа впав міліон є кілька десяток. Про деяких вдалося зібрати деякі інформації.

Правдою є, що всім їм гроші принесли щастя. Принаймні майже всім. З відомих нам випадків ледви один, до того людина, яка добре заробляє, дослівно прогуляв цілих двісті тисяч в одним році. В дійсности знищив його азарт. Навпаки інші не тільки зберегли виграну, але ще її збільшили.

Поміщували готівку передовсім у нерухомостях, купували землю і доми. Один з грачів збудував гарний готель-пансіон у відомім живці. Два інші заложили велику торговлю полудневими овочами. Всім їм ведеться знаменито. Один із них, лікар, відкупив дуже добре оозвинену санаторію, а молодий католицький священник більшу частину вигри жертвував на добродійні цілі, а за решту грошей виїхав до Риму, де відбуває вищі теольогічні студії.

Багато новоспечених „міліонерів" змінили зовсім свою професію. Листар має тепер кольоніяльну крамницю. Студент архітектури має гарний підміський маєточок, де завзято господарить, адвокатський аплікант став потентатом у ділянці торговлі мануфактури в Лодзі.

Жінки містили гроші передовсім у банках і у вартісних паперах, вдоволяючись невеликим (двацятьтисяч і більше річно) доходом, зате певним. Кілька з них вийшли заміж, однак одна не дуже щасливо, бо вже розвелася. Старша пані, яка має кілька внуків, вибудувала кожному гарну віллю під Варшавою, бажаючи „щоб кожний з них мав на старість дах над головою".

Цікаве, що майже ніхто не ховається зі своєю виграною на льотерії. Навпаки: радо оповідають про свої перші враження і хоча вже раз виграли, дальше сподіваються дальших вигр. Це люди, які знаменито памятають кожну дату тягнення і кілька тижнів наперед викуповують свої льоси

✝

В перші роковини смерти

бл. п. Михайла Корчинського

відбудеться в пятницю 7. жовтня 1938 р. в год. 8. рано в капітульній каплиці катедри св. Юра

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

Дружина і діти.

Подяка.

Високоповажаному п. д-рові Олександр[ові] Подолинському, примареві гінекол.-полож[ни]чого відділу Українського Шпиталю ім. Мит[р.] Шептицького у Львові, за вдачно переведен[у] операцію у моєї дружини та за правдиву бат[ь]ківську опіку в часі недуги, складає найщир[]шу подяку Богдан Ухач.

—o—

На допомогу родині Касперських.

На допомогу жертвам бандитського на[па]ду в Чижикові зложив в Адміністрації „Діл[а]" Микола Левицький, Павлокома, 2 зол.

—o—

ГРАНИЦЯ МІЖ НІМЕЧЧИНОЮ ТА СУДЕТАМИ ПОКИЩО ЗАМКНЕНА.

Команда німецької військової групи [...] повідомляє, що границя між Судетами і рештою Німеччини покищо замкнена.

Ця постанова має на меті м. і. забезпеч[ення] населення, бо дотепер ще не позабирали [...] усіль вибухових матеріялів, що їх позакла[да]ли чехи.

Німецькі війська заняли 3. судетську з[ону].

—o—

ПРОМОВА ДЕРЖАВНОГО ПІДСЕКРЕТАРЯ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Американський державний підсекретар [...] сував у промові політику Америки [...]чеської кризи. Після цеї кризи европейські [на]роди мають нагоду ввести новий лад, [...]ваний на справедливости і праві. Треба [...] обмежити зброєння, дійти до господарського порозуміння, шанувати слово, не мішатися [до] внутрішніх справ чужих країв, урегулювати спори, мирно зревідувати договори та [шану]вати права інших народів.

—o—

АНГЛІЯ ПОДВОЇТЬ АРМІЮ ТА ЛЕТУНСТВО

Як твердить „Дейлі Експрес", Англія [под]воїть у найближчому часі армію та летунство. Рівночасно плянують приспішити будову [во]єнних кораблів.

НОВИНКИ.

— **Конфіската „Діла".** Вчорашне (219) [число] „Діла" підпало конфіскаті за кілька рядків [...] ток про Закарпаття на другій сторінці і з[а] [...]сти коротку замітку про деякі радіо[...] восьмій сторінці згори.

— **В Українськім Лікарськім Товаристві** [...] чергові сходини членів у пятницю 7. з. м. [...] 7. ввечір у власній домівці. На сходинах [...] ме д-р Богдан Гординський свою [...] працю п. н. „Вязання комплементу у [...] захворуваних мощаків та людей".

— **Українське Фотографічне Товариство** [у] Львові, вул. Шашкевича 5 що четверга [...] ширші товариські сходини з доповідями [...]ток у 18 год. Читальня чинна що суботи [...] 18—20.

— **І-ший зїзд наших скрипкових** [...] тобто учителів скрипки всіх Музичних [Інститу]тів ім. М. Лисенка, відбувся в неділю 2. [...] ради пройшли при участи майже всіх [...] скрипки і централі і філій із [...] ленням. Зїзд був присвячений [...] устійненню програми і пляну [...] в Інституті. В першій половині [...] читано два цікаві реферати: проф. Степан[а] [...] родніка з Дрогобича про конечні [...] при опрацьовуванні пляну науки, [...] чатків науки, під оглядом черг[...] нування матеріялу етюдів (більше [...] дагогічних рамцях) і реферат д-ра [...] гельського з Перемишля про [...] скрипкової техніки і способи її [...] ще загальної натури, який [...] ти навіть ширший круг музичн[...] [...] В другій половині [...] товлених проєктів пляну науки [...] сію, яка зайнялася угідненням [...]

кінець зїзд ухвалив ще деякі резолюції, з яких найважніша звертається із закликом до учительських кругів усіх загальних шкіл, щоб вони ставилися прихильно до молодих, надійних талантів скрипки та не перевантажували їх непотрібно шкільними заняттями і йшли на руку їх музичній освіті.

— **В Молодій Громаді,** в четвер 6. ц. м. в год. 7. вечором інж. д-р Храпливий поділиться своїми враженнями теперішньої Німеччини. Вступ для членів і впроваджених ними гостей.

— **Ще дві камяниці збурять на площі Бандурського у Львові.** Перебудова площі Бандурського у Львові триває далі. Вже збурили т. зв. фарпікету. Тепер мають відреставрувати мури Бернардинів. Перед мурами викопають суху фосу. Крім цього відслонять випадову браму, що досі до половини закопана. Перед фосою буде дорога, що по збуренні двох дальших камяниць дійде до 25 м. ширини.

— **„Ревіндикація" в Кремянеччині.** В Старім Олексинці, кремянецького повіту, відбувся акт консекрації ревіндикованого костела. Приявний був ксьондз інфулат Скальський із Луцька, командант кремянецького гарнізону й командант відтинку КОП-у.

— **Припинили „Нову Жечпосполіту".** „Нову Жечпосполіту" припинили, як кажуть, у звязку з виступами того часопису у справі конфлікту з Чехословаччиною.

— **Перед великим комуністичним процесом у Станиславові.** Дня 21. жовтня ц. р. починається у Станиславові великий процес проти м-ра Нашковського зі Львова і понад 20 товаришів за комуністичну діяльність. Розправа потреває 8 днів.

— **Убивство в Маґерові.** До мешкання 35-літнього Маєна Робеля, який мешкав у присілку Домичові к. Маґерова вдерлися к. півночі якісь невідомі напасники, які виломили вікно й наставивши кріси, домагалися від купця, який саме вернувся зі Львова, грошей. Робель велів жінці дати напасникам 50 зол. Та бандити не вдоволилися тим та загрозили, що як він не дасть цілої готівки, то його застрілять. Робель дав 600 зол., усі гроші, які мав. Та й цього напасникам було ще мало й вони домагалися, щоб купець видав їм свій револьвер. Коли Робель дав бандитам револьвер, тоді один із бандитів приложив йому до уст дуло кріса й вистрілив. Після того бандити втікли. Робеля відвезли до Маґерова, одначе купець по дорозі вмер.

— **Також людина.** 40-літній Д. Микуляк з Микулинець пов. Снятин бив коня, який його копнув доти, аж його убив. Очевидно, що того гуманного громадянина обвинувачено за мучення над звіриною, крім того власничка коня зажадала відшкодування.

— **Наложив на себе руку** 76-літній емеритований машиніст в Брюховичах Ян Шпалет. Причиною самогубства була хровічна недуга.

— **Присуд на нелюдяного аптикаря.** Апеляційний суд у Вильні затвердив присуд окружного суду на аптикаря Абрама Зельвінського з Дісни, який відмовив безплатно ліку, щоб ратувати потопельницю. До Зельвінського прибіг якийсь Вісьневський брат дівчини, яку щойно добули з води і домагався потрібної ампулки до впорскнення. Вісьневський не мав при собі грошей, а кожна хвилина грозила потопельниці смертю. Нелюдяний аптикар відмовив ліку без грошей. Вісьневський мусів піти за грішми, за той час його сестра вмерла. Апеляційний суд засудив аптикаря на 200 зл. гривни.

— **Засудили поліцая за побиття жінки.** Станиславівський окружний суд засудив на 6 місяців вязниці з припиненням на 2 роки старшого постерункового Яна Маркоцького з Черніїва, який закував у кайдани Марію Гаврилишову та бив її, намагаючись на ній вимусити признання, немов би вона вкрала йому годинник.

— **Львівська хроніка.** Вчора пізним вечором напав хтось біля кадецької школи напроти Стрийського парку на Сидзю Глянц і побив її якимсь тупим предметом по голові. — На горбі при вул. Пелчинській покинула якась жінка 8-місячну дівчинку. Покидька віддали до міського сирітського заведення при вул. Кадецькій. За матірю шукає поліція.

— **Краєва хроніка.** В селі Заріче к. Делятина нічні напасники вбили Василя Обідняка, який від кількох років вів безпощадну боротьбу з бандитами. — В селі Одаї Горигладської пов. Товмач повісився на дереві Микола Горбатий з розпуки, що з його вини згинула корова брата, яку пас на копошині.

— **Згоріло 170 будинків.** В селі Любковичах сарненського повіту вибухла з покищо неустійнених причин велика пожежа. Згоріло 170 мешкальних будинків, багато інвентаря та плодів. Пожежу зльокалізували щойно по 10 годинах. Більше, як 100 родин залишилося без даху над головою. Пошкодованим орґанізують допомогову акцію.

— **Кіна на англійських воєнних кораблях.** Британська адміралія замовила за 50.000 фунтів штерлінгів 150 апаратів до висвітлювання звукових фільм, що їх змонтують на анґлійських воєнних кораблях. Кожний член залоги зможе щотижня оглянути фільму за 2 пенси і не мусить виходити на сушу до кіна.

— **Явище фатаморгани,** що його бачать в гарячі посушні дні подорожні на пустині, бачили — на днях — мешканці мадярської пушти Гортобадь підчас осінньої погоди. Фата-морґана це марево, підчас якого подорожні бачать ріжні предмети, сховані за овидом або за горою. нпр. корабель, верблюди, пальми і т. д. Виступає дуже часто в пустинях від відбиття променів світла на границі горішних верств повітря ріжної густоти, спричиненої ріжницею температури.

— **Музей „Бойківщина" в Самборі** мав від 1. липня до 30. вересня ц. р. 14 каталоґових чисел приросту до 4.680 включно. В поодиноких відділах прибуло предметів: у відділі археології 4, етнографії 5, історичних памяток 3, відзнак 3, печаток 3, ікон 1, монет 1; в архіві й бібліотеці документів нов. 6, книжок 19, часописів 436. — Жертводавцями були: дир. Бачинський Вол., дир. Бобовський І., інж. Бородайко К., інсп. Гладилович Т., проф. др. Зілинський І., о. Маслянник І., дир. Менцінський О., проф. д-р Панькевич І., інж. Перекаша М., проф. д-р Княжинський А., дир. Скорик М., проф. Шуминй К., п. Филипчак М. Жертводавцям складає управа Музею щиру подяку. — Одночасно управа Музею складає щиру подяку також тим прихильникам Музею, що на вістку про наші заходи роздобути фонди на будову домівки поспішили зі своїми добровільними жертвами, не ждучи до часу, коли управа Музею дістане дозвіл на публичну збірку. Адреса Музею: „Бойківщина", Самбір Тиха 1. Конто в Українському Кооперативному Банку в Самборі ч. 109 (складанки П. К. О. 508.060). Музей відчинений щоденно від год. 10—12 та 15—17. Замісцеві прогульки просимо зголошувати бодай один день наперед.

— **Важне для Пань Дому.** Неоцінену книжку з приписами д-ра А. Еткера п. н. „Добра господиня пече сама" можна дістати у всіх кольоніяльних крамницях і книгарнях. Ціна зниження 30 сотиків. Книжечка неоцінена дає багато приписів на печиво й ін.

— **Недуги переміни матерії.** Дослідники на полі лікарської науки щодо переміни матерії завсвідчують, що вживаючи природної гіркої води **„Францішка Йосифа"** осягнемо знаменитi висліди.

——o——

З судової салі.

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЛЬВОВІ.

У вівторок 4. ц. м., другого дня розправи, зізнавали ввесь час підсудні. Дотепер трибунал переслухав 19-ох підсудних. Десятьох підсудних, а саме: Іван Кукіль, Володимир Потерейко, Василь Сорока, Василь Ковалишин, Теодор Орловський, Володимир Невьчук, Михайло Дмоховський, Григорій Шульган, Володимир Смага і Василь Крась признались, що деякі з них належали до ОУН лише до весни, інші лише до осени 1935. р. Підс. В. Ковалишин рішуче заперечив, будьтоби кинув гранату до хати Стефана Лисика, селянина в Сулимові, щоб його вбити. Заперечив теж, будьтоби мав зброю. Підсудні: Василь Мороз, Осип Іванчук, Іван Касараб, Микола Ціп, Михайло Равка, Володимир Маринюк, Михайло Лучка, Микола Боровик і Микола Мартин заперечили вину і заявили, що до ОУН взагалі не належали. В середу далі зізнаватимуть підсудні. На салі розправ майже сама рідня підсудних.

Склад оборони такий: проф. д-р В. Старосольський, м-р Ю. Старосольський, м-р Л. Бобинський, д-р Ст. Шухевич, д-р С. Шевчук, адв. І. Яримович та ем. адв. Зґуральський.

‡ Посмертні згадки.

Катерина Слюзарева, вдова по купцеві, довголітня передплатниця „Діла", померла в Коломиї 29. вересня ц. р. у 78. році життя. Похорон відбувся 1. жовтня ц. р. В. ЇЙ П.!

Спорт.

ФІНАЛИ СИТКІВКОВИХ ВНУТРІШНЬО-КЛЮБОВИХ ЗМАГАНЬ Л. К. С-у.

У неділю 2. п. м. закінчив Л. К. С. свої доволі гарні й цікаві змагання. У поодинковій грі мужчин Сасик — Рожанківський безапеляційну перевагу у першому сеті мав Сасик. Його всі заграння були обдумані, чисті та докладні й він виграв перший сет легко 6:0. У другому сеті Рожанківський отрясається з переваги. При стані 5:1 для Сасика, Рожанківський почав грати краще, кожний мячик добре обдуманий, чистий та гарно вкінчений. Йому вдається „витягнути" на 5:5 і провадити 6:5, одначе по завзятій боротьбі виграє другий сет Сасик 8:6. Третій фінальний сет виграв теж Сасик 6:2.

Крім цього відбулася теж стріча у подвійній грі мужчин: Сасик-Рожанківський Ст. — Кульчицький-Рожанківський Яр. По дуже цікавій грі виграла цю стрічу пара Рожанківський Яр.-Кульчицький.

Поза конкурсом розіграли мечі Кульчицький — Рожанківський Ст. Гра була дуже цікава. Виграв цю стрічу кращий технічно й тактично Кульчицький 6:2 6:2.

У висліді змагань мистецтво клюбу на рік 1938-39 у грі пань здобула Струмінська, у грі мужчин Сасик.

Заінтересовання змаганнями доволі велике, організація справна.

МІЖҐІМНАЗІЯЛЬНІ ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ.

Минулої суботи й неділі відбулися на грищі Погоні міжшкільні змагання львівської середношкільної молоді. У цих змаганнях брала теж участь українська молодь. Змагання відбувалися в такій нездоровій атмосфері шовіністичного заскорузлення. Для ілюстрації наводимо кілька фактів: Відбувається нпр. скок удовжінь жінок. Між іншими скачуть дві українки. Перший скок неважний в обох, другий теж в одної, одній із них скоро затерли слід, бо хтось із публики крикнув „спальони". Змагунка протестує і їй вкінці позволяють скакати ще раз. Другий факт: в бігу на 100 м. жінок перше місце здобула українка; при проголошенні висліду бігу з трибуни падуть оклики „фуй!" і свисти. По скінченні змагань і проголошенні, що „ґімназіюм руске" здобуло перше місце в дружиновій пунктації жінок, свистам і окликам „фуй" не було кінця. Приблизно так ділялося і при кожнім іншім добрім висліді „руского ґімназіюм". А ці висліди були такі: 100 м. жінок перше місце Наконечна, час 14.2, в передбігу рівно 14,0; стусан кулею друге місце Назар 7.79 м., третє Стефанівська скок увисочінь четверте місце зайняла Левицька осягом 1.18 м.; у 60 м. жінок, не зважаючи на те, що обі наші змагунки витрали у передбігах, у фіналі зайняли 2. і 3. місце вислідами Шухевич 8.7 і Наконечна 8.8; скок удовжінь: перше місце здобула Шухевич вислідом 4.47 м.; мет диском жінок — перше місце Назар вислідом 26.68 м., третє Томків.

Всі кращі осяги наших змагунок витала публика (здебільша ґімназійна молодь) окликами „фуй" та свистом. Та не лиш на грищі доводилося нашим змагункам терпіти пониження. На трибуні та в одягальнях теж не було краще.

Якінебудь коментарі до цього зайві. Цікаво лиш, як впливали на польську молодь педагоги, які без сумніву на цих шкільних змаганнях були. Н.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ.

У звідомленні з окружних спортових змагань Орлів подали ми через помилку, що на закінчення змагань промовляв ред. Р. Давидович, коли в дійсності промовляв ред. Н. Ґлібовицький.

кінець зїзд ухвалив ще деякі резолюції, з яких найважніша звертається із закликом до учительських кругів усіх загальних шкіл, щоб вони ставилися прихильно до молодих, надійних талантів скрипки та не перевантажували їх непотрібними шкільними заняттями і йшли на руку їх музичній освіті.

— **В Молодій Громаді,** в четвер 6. ц. м. в год. 7. вечором інж. д-р Храпливий поділиться своїми враженнями теперішньої Німеччини. Вступ для членів і впроваджених ними гостей.

— **Ще дві каманиці збурять на площі Бандурського у Львові.** Перебудова площі Бандурського у Львові триває далі. Вже збурили т. зв. фарпікету. Тепер мають відреставрувати мури Бернардинів. Перед мурами викопають суху фосу. Крім цього відслонять випадову браму, що досі до половини закопана. Перед фосою буде дорога, що по збуренні двох дальших каманиць дійде до 25 м. ширини.

— **„Ревіндикація“ в Кремянеччині.** В Старій Олексинці, кремянецького повіту, відбувся акт консекрації зревіндикованого костела. Приявний був ксьондз інфулат Скальський із Луцька, комендант кремянецького ґарнізону й командант відтинку КОП-у.

— **Припинили „Нову Жечпосполіту“.** „Нову Жечпосполіту“ припинили, як кажуть, у звязку з виступами того часопису у справі конфлікту з Чехословаччиною.

— **Перед великим комуністичним процесом у Станиславові.** Дня 21. жовтня ц. р. почнеться у Станиславові великий процес проти м-ра Нашковського зі Львова і понад 20 товаришів за комуністичну діяльність. Розправа потреває 8 днів.

— **Убивство в Маґерові.** До мешкання 35-літнього Маєна Робеля, який мешкав у присілку Домичові к. Маґерова вдерлися к. північ вісім невідомі напасники, які виломили вікно й наставивши кріси, домагалися від купця, який саме вернувся зі Львова, грошей. Робель велів жінці дати напасникам 50 зол. Та бандити не вдоволилися тим та загрозили, що як він не дасть цілої готівки, то його застрілять. Робель дав 600 зол., усі гроші, які мав. Та й цього напасникам було ще мало й вони домагалися, щоб купець видав їм свій револьвер. Коли Робель дав бандитам револьвер, тоді один із бандитів приложив йому до уст дуло кріса й вистрілив. Після того бандити втікли. Робеля відвезли до Маґерова, одначе купець по дорозі вмер.

— **Також людина.** 40-літній Д. Микуляк з Микулинець пов. Снятин бив коня, який його копнув доти, аж його убив. Очевидно, що того гуманного громадянина обвинувачено за знущання над звіриною, крім того власничка коня зажадала відшкодування.

— **Наложив на себе руку** 76-літній емеритований машиніст з Брюхович Ян Шпалет. Причиною самогубства була хронічна недуга.

— **Присуд на нелюдяного аптикаря.** Апеляційний суд у Вильні затвердив присуд окружного суду на аптикаря Абрама Зельвінського з Дісни, який відмовив безплатно ліку, щоб ратувати потопельницю. До Зельвінського прибіг якийсь Вісьневський брат дівчини, яку щойно добули з води і домагався потрібної амполки до впорскнення. Вісьневський не мав при собі грошей, а кожна хвилина грозила потопельниці смертю. Нелюдяний аптикар відмовив ліку без грошей. Вісьневський мусів піти за грішми, за той час його сестра вмерла. Апеляційний суд засудив аптикаря на 200 зл. гривни.

— **Засудили поліцая за побиття жінки.** Станиславівський окружний суд засудив на 6 місяців вязниці з припиненням на 2 роки старшого постерункового Яна Маркоцького з Чернієва, який закував у кайдани Марію Гаврилишину та бив її, намагаючись на ній вимусити признання, немов би вона вкрала йому годинник.

— **Львівська хроніка.** Вчора пізним вечором напав хтось біля кадецької школи напроти Стрийського парку на Сидзю Глянц і побив її тупим предметом по голові. — На горищі дому при вул. Пелчинській покинула якась жінка трирічну дитинку. Покинька віддали до міського сирітського заведення при вул. Кадецькій. За матірю шукає поліція.

— **Кравва хроніка.** В селі Заріче к. Делятина невідомі напасники вбили Василя Обідника, який від кількох років вів безпощадну боротьбу з бандитами. — В селі Одаї Гориглядські пов. Товмач повісився на дереві Микола Горбатий з розпуки, що з його вини згинула корова брата, яку пас на конюшині.

— **Згоріло 170 будинків.** В селі Любковичах сарненського повіту вибухла з покищо неустійнених причин велика пожежа. Згоріло 170 мешкальних будинків, багато інвентаря та плодів. Пожежу зльокалізували щойно по 10 годинах. Більше, як 100 родин залишилося без даху над головою. Пошкодованим орґанізують допомогову акцію.

— **Кіна на англійських воєнних кораблях.** Британська адміралиція замовила за 50.000 фунтів штерлінґів 150 апаратів до висвітлювання звукових фільм, що їх змонтують на анґлійських воєнних кораблях. Кожний член залоги зможе щотижня оглянути фільму за 2 пенси і не мусить виходити на сушу до кіна.

— **Явище фатаморґани,** що його бачать в гарячі посушні дні подорожні на пустині, бачили — на днях — мешканці мадярської пушти Гортобадь підчас осінньої погоди. Фата-морґана це марево, підчас якого подорожні бачать ріжні предмети, сховані за овидом або за горою, напр. корабель, верблюди, пальми і т. д. Виступає дуже часто в пустинях від відбиття променів світла на границі горішних верств повітря ріжної густоти, спричиненої ріжницею температури.

— **Музей „Бойківщина“ в Самборі** мав від 1. липня до 30. вересня ц. р. 14 катальоґових чисел приросту до 4.680 включно. В поодиноких відділах прибуло предметів: у відділі археольоґії 4, етнографії 5, історичних памяток 3, відзнак 3, печаток 3, ікон 1, монет 1; в архіві й бібліотеці документів нов. 6, книжок 19, часописів 436. — Жертводавцями були: дир. Бачинський Вол., дир. Бобовський І., інж. Бородайко К., інсп. Гладилович Т., проф. др. Зілинський І., о. Масляник І., дир. Менцінський О., проф. д-р Панькевич І., інж. Перекаша М., проф. д-р Княжинський А., дир. Скорик М., проф. Шуминй К., п. Филипчак М. Жертводавцям складає управа Музею щиру подяку. — Одночасно управа Музею складає щиру подяку також тим прихильникам Музею, що на вістку про наші заходи роздобути фонди на будову домівки поспішили зі своїми добровільними жертвами, не ждучи до часу, коли управа Музею дістане дозвіл на публичну збірку. Адреса Музею: „Бойківщина“, Самбір Тиха 1. Конто в Українському Кооперативному Банку в Самборі ч. 109 (складанки П. К. О. 508.060). Музей відчинений щоденно від год. 10—12 та 15—17. Замісцеві прогульки просимо зголошувати бодай один день наперед.

—o—

З судової салі.

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЛЬВОВІ.

У вівторок 4. ц. м., другого дня розправи, зізнавали ввесь час підсудні. Дотепер трибунал переслухав 19-ох підсудних. Десятьох підсудних, а саме: Іван Кукіль, Володимир Потерейко, Василь Сорока, Василь Ковалишин, Теодор Орловський, Володимир Неньчук, Михайло Дмоховський, Григорій Шульган, Володимир Смага і Василь Крась призналися, що деякі з них належали до ОУН лише до весни, інші лише до осени 1935. р. Підс. В. Ковалишин рішуче заперечив, будьтоби кинув ґранату до хати Стефана Лисика, селянина в Сулимові, щоб його вбити. Заперечив теж, будьтоби мав зброю. Підсудні: Василь Мороз, Осип Іваничук, Іван Касараб, Микола Ціп, Михайло Равка, Володимир Маринюк, Михайло Лучка, Микола Боровик і Микола Мартин заперечили вину і заявили, що до ОУН взагалі не належали. В середу далі зізнаватимуть підсудні. На салі розправ майже сама рідня підсудних.

Склад оборони такий: проф. д-р В. Старосольський, м-р Ю. Старосольський, м-р Л. Бобинський, д-р Ст. Шухевич, д-р С. Шевчук, адв. І. Яримович та ем. судд. Зґуральський.

✝ Посмертні згадки.

Катерина Слюзарева, вдова по купцеві, довголітня передплатниця „Діла“, померла в Коломиї 29. вересня ц. р. у 78. році життя. Похорон відбувся 1. жовтня ц. р. В. Їй П.!

Спорт.

ФІНАЛИ СИТКІВКОВИХ ВНУТРІШНЬО-КЛЮБОВИХ ЗМАГАНЬ Л. К. С-у.

У неділю 2. ц. м. закінчив Л. К. С. свої доволі гарні й цікаві змагання. У поодинокій грі мужчин Сасик — Рожанківський безапеляційну перевагу у першому сеті мав Сасик. Його всі заграння були обдумані, чисті та докладні й він виграв перший сет легко 6:0. У другому сеті Рожанківський отрясається з переваги. При стані 5:1 для Сасика, Рожанківський почав грати краще, кожний мячик добре обдуманий, чистий та гарно викінчений. Йому вдається „витягнути“ на 5:5 і провадити 6:5, одначе по запеклій боротьбі виграв другий сет Сасик 8:6. Третій фінальний сет виграв теж Сасик 6:2.

Крім цього відбулася теж стріча у подвійній грі мужчин: Сасик-Рожанківський Ст. — Кульчицький-Рожанківський Яр. По дуже цікавій грі виграла цю стрічу пара Рожанківський Яр.-Кульчицький.

Поза конкурсом розіграли метч Кульчицький — Рожанківський Ст. Гра була дуже цікава. Виграв цю стрічу кращий технічно й тактично Кульчицький 6:2 6:2.

У висліді змагань мистецтво клюбу на рік 1938-39 у грі пань здобула Струмінська, у грі мужчин Сасик.

Заінтересування змаганнями доволі велике, організація справна.

МІЖҐІМНАЗІЙНІ ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ.

Минулої суботи й неділі відбулися на грищі Погоні міжшкільні змагання львівської середньошкільної молоді. У цих змаганнях брала теж участь українська молодь. Змагання відбувалися в такій нездоровій атмосфері шовіністичного заскорузлення. Для ілюстрації наводимо кілька фактів: Відбувається напр. скок удовжінь жінок. Між іншими скачуть дві українки. Перший скок неважний в обох, другий теж в одної, одній із них скоро затерли слід, бо хтось із публики крикнув „спальони“. Змагунка протестує і їй звільнці позволяють скакати ще раз. Другий факт: в бігу на 100 м. жінок перше місце здобула українка; при проголошенні висліду бігу з трибуни падуть оклики „фуй!“ і свисти. По скінченні змагань і проголошенні, що „ґімназіюм руске“ здобуло перше місце в дружиновій пунктації жінок, свистам і окликам „фуй“ не було кінця. Приблизно так ділялося і при кожнім іншім добрім висліді „руского ґімназіюм“. А ці вислідки були такі: 100 м. жінок перше місце Наконечна, час 14.2, в передбігах рівно 14.0; стусан кулею друге місце Назар 7.79 м., третє Олефанівська скок уввисочінь четверте місце зайняла Левицька осягом 1.18 м.; у 60 м. жінок, не зважаючи на те, що обі наші змагунки виграли у передбігах, у фіналі зайняли 2. і 3. місце вислідами Шухевич 8.7 і Наконечна 8.8; скок удовжінь: перше місце здобула Шухевич вислідом 4.47 м.; мет диском жінок — перше місце Назар вислідом 26.68 м., третє Томків.

Всі кращі осяги наших змагунок витала публика (здебільша ґімназійна молодь) окликами „фуй“ та свистом. Та не лиш на грищі доводилося нашим змагункам терпіти пониження. На трибуні та в одягальнях теж не було краще.

Якінебудь коментарі до цього зайві. Цікаво лиш, як впливали на польську молодь педагоги, які без сумніву на цих шкільних змаганнях були. Н.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У звідомленні з окружних спортових змагань Орлів подали ми через помилку, що на закінчення змагань промовляв ред. Р. Давидевич, коли в дійсності промовляв ред. Н. Глібовицький

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Театр.

Середа 5. X. год. 8. веч. „Галузка розмарину“.

Четвер, 6. X. год. 8. веч. „Галузка розмарину“.

Пятниця 7. X. год. 8. веч. „Галузка розмарину“.

Український Театр ім. І. Котляревського.

ЧОРТКІВ, **салі „Сокола“:**
5. X. Пригода в Черчі.
6. X. Ордени.
7. X. На полі крови.
З Чорткова іде театр до Теребовлі.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СТРИЙ:
Сала Евангелицька: 5. 10. Гейша
6. 10 Бесталанна.

СИНЕВІДСЬКО ВИЖНЕ:
7. 5. Пісня Бескиду.
8. 10. Мадзя.
9. 10. Гетьман Полуботок.

СКОЛЄ:
10. 10. Пісня Бескиду.
11. 10. Гейша.
12. 10. Мадзя.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави“; „Пивні свічка“.
АПОЛЬО: „Львові ясновельможні пані“.
АТЛЯНТИК: „Робін Гуд“ з Ерролем Флінном.
БАЛТИК: „Грішний Від“ із Волесом Бірі.
ВАНДА: „Благословлена земля“, і „Мистні глупоти“.
ҐРАЖИНА: „Ціною зради“ та додатки.
КОЗАЦЬКА: „Іванко і Ганка“.
КАСИНО: „Вісти з поля бою“.
КОПЕРНИК: „Парижанка“ з Даніелею Дарьє.
МАРУСЕНЬКА: „Матінка“ (Мод. Ілков).
МЕТРО: „Їх сто, вона одна“.
МІРАЖ: „Королева Вікторія“.
МУЗА: „Вольнський вояк“.
ПАЛЯС: „Професор Вовчур“.
ПАКС: „Верес“.
РАЙ: „Кохання під Радзавицями“ і додатки.
РІЯЛЬТО: „Шулерів Ґомка“ із Пакою Ґрей.
РОКСІ: „Олімпіяда“ (прем'єра).
СВІТ: „Німий герой“, „Весела чвірка“.
СТИЛЬОВЕ: „Я поманився“ і ревія.
ТОН: „Повісти Тарзана“, „Чоловік, що вже двічі“.
УТІХА: „Голос джунґлі“ та ревія.
ХИМЕРА: „Шоваліяр Її Величности“ (Беннеско Дікі).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(ул. Марійська)
„Світова війна 1914—1918“.

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД“:
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каін і Син)
„Рим, Тіволі, Капрі“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 5. жовтня 1938.

7.00 Ранішній дзвінок, 7.15 Музика з плит, 7.45 Руханка, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Добридень наймолодшим: „Як Тарасько полотно на лузі білила“ (оповідання) та пісеньки й мельодії, 11.00 Для шкіл: Наші вірменки, 11.25 Фрагменти з опер Масснета, пл., 12.03 Полудника авдиція, 14.00 Із фр. музики, орх., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Авд. для дітей та молоді: Що співають діти на Мадярщині, 15.30 Музика у вик. орх., 16.00 Господарські вістки, 16.15 Дім і школа: До ощадної мети, 16.30 Камер. концерт: форт., скр., віольончелі, 17.00 Кріса світов. війни, 17.15 В осінку муз на відпустки відділи, словно-муз. авд. у вик. муз. ансамблю та солістів, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Авд. для дітей вселюдних шкіл: „Будуймо школи“, 18.30 „Наша мова“, 18.40 Закордонна чи рідна, 19.00 Розр. концерт: орх., хор, для форт., акордеон: **Люба Німцівна пісеньки**, 20.40 Вечірній дзвінок, 21.00 Шопенівський концерт, форт., 21.30 Гутірка про драму та поезу, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Легка музика, пісеньки, форт., орх., пл., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Четвер, 6. жовтня 1938.

7.00 Ранішній дзвінок, 7.15 Музика з пл., 7.45 Руханка, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Популярна музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Мельодії Полісся, муз. образок для вселюдних шкіл у вик. жін. хору, 11.25 Мендельсон: Скрипковий концерт e-moll, пл., 12.03 Полуднева авд., 14.00 Концерт балалайок, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Гутірка техніка з молодю, 15.15 Клопоти та ради: Пані Христя заміняє мешкання, діялог, 15.30 Музика у вик. орх., 16.00 Господарські вістки, 16.15 Серед халупників, авд. для ліцеальної молоді, 16.35 Пісні, 17.00 Від стежки до автостради, 17.15 Концерт солістів: форт., скрипка, 18.05 Що робити, щоб зимою кури добре неслися, Популярна музика з пл., 18.30 Про музичні титули, 19.00 Розр. концерт: смичк. ансамбль, спів, акордеон, гітара, форт., 20.40 Веч. дзвінок, Спортові вістки, 21.00 Що війна знищила, 21.10 Камер. концерт у вик. смичк. квартету, 21.35 „На нове життя“ фрагм. із пов. Е. Єндрієвича, 21.55 Спортові вістки, 22.00 Арії та пісні у вик. Теодора Юськова баритон, у супр. форт., 22.25 Львів віддавна свої оборонні мури, 22.35 Літер. вечір: „У давнім театрі“, 22.55 Огляд преси, 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення авдиції, 23.05—23.55 Симфонічний концерт (Варшава І.).

Пятниця, 7. жовтня 1938.

6.35 Музика з пл., 7.00 Ранішній дзвінок, 7.15 Музика з пл., 7.45 Руханка, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Година господині: Бібліотека в організації сільських жінок, Поради, Вістки, Музика з пл., 11.00 Для шкіл: „Зеленопілки“, 11.30 Сильветки композиторів, пл., 12.00 Полуднева авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, **14.10 Українська музика з плит (у програмі: Людкевич, у вик. хору „Сурма“, Крушельницька, Свистун)**, 14.30 „Чорний Матвій“ фрагм. із повісти Вол. Ловинського, 14.45 Господ. вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Муз. загадки для молоді, 15.20 Спортовий порадник, 15.30 Музика у вик. орх. мандоліністів, 16.00 Господарські вістки, 16.15 Гутірка з хорими, 16.30 Співочий ресітал Забейли-Сумицького у супр. форт., 16.50 Вищі студії організації промислу, 17.05 Органовий ресітал, 17.45 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.50 Камеральний концерт: флет, скрипка, альтівка, **Петро Пшеничка віольончеля**, 18.20 Театр Уяви: „Не буди мене“, 19.00 Розр. концерт: сальон. орх., флет, цитра, форт., 20.40 Веч. дзвінок, спортові вістки, 21.00 Хор, 21.15 Симфонічний концерт у вик. орх., форт., 22.55 Інформаційна авдиція, 23.05 Закінчення авдиції, 23.15—23.55 Інстр. транскрипція Ліста і Крайслера з пл. (надає Варшава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 5. жовтня 1938.

БЕРЛІН 16.45 Тріо в-дур Брамса, 18.00 Форт. твори Бетовена, 18.15, 19.00, Розр. музика, БІЛГОРОД 20.00 Гумор, 21.00 Нар. пісні, 22.20 Сольо на флеті, БРЮСЕЛЯ ФР. 22.00 Шубертові твори, БУДАПЕШТ 12.05, 19.05 Орх., 17.30, 18.00 Цигн. музика, 21.20 Форт. ресітал Ерне Доганія, 22.00 Симф. концерт, ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 16.00 „Кафе фероцерт“ розр. концерт, орх., 18.20 Осінні пісні, сопран, 22.30 „Музика з Відня“, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Вокальний концерт, 19.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Дивчиньото дель дяго“ оп. Ніно Доветія, ПРАГА 15.15 Чеська оп. музика, 18.20 Орх. концерт, 19.25 Концерт хору, 22.20 Англ. танц. музика, РАДІО ПАРІ 19.00 Форт., 21.30 Камер. музика, 22.00, 23.00 Кабарет, РИМ 17.15 Орг. муз., 20.20 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Колібрі“ оп. Монтанарія, СТОКГОЛЬМ 20.00 Симф. концерт, 21.30 Концерт хору.

Четвер, 6. жовтня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Шопенівський концерт, 17.45, 18.00, 19.00 Веселі мельодії, 19.45 Вечірній товін, 20.20, 21.00 „Альціра“ оп. Верді, БІЛГОРОД 18.00 Цигн. музика, 21.30 Болгарські пісні, 22.15 Нокальний концерт, БРАТИСЛАВА 19.40, 20.00, 21.00 „Мертвий дім“ оп. Яначка, БУДАПЕШТ 12.05, 18.20 Цигн. музика, 18.30 Орх. концерт, 18.15 Форт. твори Ліста, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 13.15 Популярна музика, 14.15 Легка музика, 15.05 Для дітей, 16.00 Орх., сопран, у перерві оповідання, 18.30, 19.00 Дута орх., 20.45, 21.00 Солісти, ДРОЙТВІЧ 22.25 „Пори року“ орат. Гайдна, КОШИЦІ 18.15 Для Закарпаття, КОПЕНГАГЕН 20.10, 21.00 Симф. концерт, МІЛЯНО 17.00 Рецитації, 17.30 Давня музика на флет і гітару, 17.50 Для дітей, 19.30, 0.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Віол., ПРАГА 15.15 Орх. концерт, 17.40 Форт. ресітал, твори Новака, 18.20 Сальон. музика, 22.00 Амер. симф. орхестра, РАДІО ПАРІ 19.00 Театр Уяви, 21.15 Форт., 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт, РИМ 17.15, іт.-брал. концерт, 18.25 Розр. авд., 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Ле Маскере“ оп. Масканія.

Пятниця, 7. жовтня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 17.45, 18.00, 19.00 Розр. музика, 20.10 Танц. музика, 21.00 Твори Чайковського, БІЛГОРОД 18.20 Скрипка, 21.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Циг. музика, 18.00 Форт., 19.00 „Серенада“, концерт орх. і сол., 21.55, 22.00 Концерт військ. орх., ВІДЕНЬ 16.00 Концерт із Грацу, літер. фрагмент, 18.00 Молодь грає і співає, 18.30, 19.00 Веселі фрагм. з комедій Нестроя з муз. іл., 20.10, 21.00 З німецьких опер, ГАМБУРҐ 19.00 „Марта“ оп. Фльотова, КОШИЦІ 18.00 Гутірка, Пісні, МІЛЯНО 17.15 Віол., 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Івась флетист“ оп. Ґанне, ПРАГА 18.20 Орх. концерт, 20.40, 21.00 „Ванда“ оп. Дворжака, РАДІО ПАРІ 19.00 Вокальний концерт, 21.15 Форт., 21.30, 22.00, 23.00 Театр Уяви: „Кантедор“ трагедія Марс. Магдініера, РИГА 18.30, 19.00, 20.00, 21.00 (після комунікату): „Кавалерія Рустікана“ оп. Масканія, „Паяци“ оп. Леонкавали, РИМ 17.15 Танц. музика, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, СТОКГОЛЬМ 19.45, 20.00 „Роз-Марі“ оп. Фрімля, ШТРАСБУРҐ 22.00, 23.00 „Драгуни з Віляру“ ком. опера Мезарта.

БІРЖА.

Львів, 4. жовтня 1938.

ГРОШІ

Купно-продажа: Бельги бельг. 92·42—89·95. Доляри америк. 5·30·10—5·30·—. Доляри канад. 5·28·00—5·25·10. Фльорени гол. 292·25—289·10. Франки фр. 14·39—13·74. Франки шв. 121·70—120·35. Фунти анг. 25·6—25·25. Гульдени данц. 100·25—99·75. Корони ческ. Корони дун. 112·55—111·20 Корони норв. 125·33—12·45 Корони шв. 132·05—129·25. Ліри італ. 19·0—18·40. Марки фінляи. 11·09—11·00 Марки нім. срібні 70·00—77·00. Тель Авів 24·80—24·10

Папери.

4 ½ пів. пров. внут. 67·00—65·25. 3 інв. 1 ем. 83·00 серії 93·00 2 ем. 84·00. серія 94·00, 5. конвер 68·50, 4 прем. дол. 42·00 4 консолід. 63·50—65·50

Акції.

Банк Польський 125·00 Цукор 38·00 Вугіль 32·50—35·00, Ліліпоп 82·50—83·00 Островець 64·00. Стараховичі 43·75.

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, дня 4. жовтня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·75 зол.
1 кг. масла бочков. нсд. з опак.	2·80 зол.
молоко	14—15 сот.
1 кг. яєць	1·30—1·75 зол.

Тенденція на масло та яйця сильна, на молоко вдержана.

ОПОВІСТКА.

Замість квітів на могилу Мами нашої Товаришки — Покійної Софії Фільварків складаємо 10 зол. на Рідну Школу. — **Учениці II. кл. СС. Василіянок.**

Жертви зложені в Адміністрації „Діла“: З нагоди іменин директора ф-ки „Віблькос“ Евстахія Нагірного робітники фабрики зол. 23.52 для найбідніших і зол. 23.53 на кружок ім. Бориса Грінченка Рід. Шк. у Львові.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Театр.
Середа 5. X. год. 8. веч. „Галузка розмарину“.
Четвер, 6. X. год. 8. веч. „Галузка розмарину“.
Пятниця 7. X. год. 8. веч. „Галузка розмарину“.

Український Театр ім. І. Котляревського.
ЧОРТКІВ, салі „Сокола“:
5. X. Пригода в Черчі.
6. X. Орлеан.
7. X. На полі крови.
З Чорткова іде театр до Теребовлі.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.
СТРИЙ:
Саля Евангелицька: 5. 10. Гейша.
6. 10 Безталанна.
СИНЕВІДСЬКО ВИЖНЄ:
7. 10. Пісня Бескиду.
8. 10. Мазепа.
9. 10. Гетьман Полуботок.
СКОЛЄ:
10. 10. Пісня Бескиду.
11. 10. Гейша.
12. 10. Мазепа.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави“; „Північ кличе“.
АПОЛЬО: „Льокай ясновельможної пані“.
АТЛЯНТИК: „Робін Гуд“ з Ерролем Флином.
БАЛТИК: „Грішний Від“ із Волесом Вірі.
ВАНДА: „Благословенна земля“, і „Містері глупоти“.
ГРАЖИНА: „Петно зради“ та додатки.
КОРОНА: „Павел і Гавел“.
КАСИНО: „Лістя з поля бою“.
КОПЕРНИК: „Парижанка“ з Даніелею Дарів.
МАРУСЕНЬКА: „Матінка“ (Молі Пікон).
МЕТРО: „Їх сто, вона одна“.
МІРАЖ: „Королева Вікторія“.
МУЗА: „Бельгійський моряк“.
ПАЛЯС: „Професор Вільчур“.
ПАКС: „Верес“.
РАЙ: „Кохання під Ранцевицями“ і додатки.
РІЯЛЬТО: „Шулеріз Гомми“ із Шарлею Гтрі.
РОКСІ: „Олімпіяда“ (премієра).
СВІТ: „Німий герой“, „Весела чвірка“.
СТИЛЬОВЕ: „Я помилився“ і ревія.
ТОН: „Помста Тарзана“, „Чоловік, що мав двох“.
УТІХА: „Голос джунглі“ та ревія.
ХИМЕРА: „Посельцір її Величности“ (Бенямино Джілі).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(на Маріївськім)
„Світова війна 1914—1918“.

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД“:
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Кайм і Син)
„Рим, Тіволі, Капрі“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 5. жовтня 1938.

7.00 Ранішний денник, 7.15 Музика з плит, 7.45 Руханка, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Добридень наймолодшим: „Як Гершкала повітко на луці білила“ (оповідання) та пісеньки й мельодії, 11.00 Для шкіл: Наші звірятка, 11.25 Фрагменти з опер Масснета, пл., 12.00 Полуднева авдиція, 14.00 із ф. музики, орх., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Авд. для дітей та молоді: Що оспівають діти на Мадярщині, 15.30 Музика у вик. орх., 16.00 Господарські вістки, 16.15 Дім і школа: До осіннього мети, 16.30 Камер. концерт: форт., скр., віольончеля, 17.00 Країна світової війни, 17.15 В осінку муз на відпустках віддалені, словно-муз. авд. у вик. муз. ансамблю та солістів, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Авд. для дітей вселюдних шкіл: „Будуймо школи“, 18.30 „Наша мова“, 18.40 Заведення чи родина, 19.00 Розр. концерт: орх., хор, два форт., акордеон. **Люба Німцівна пісеньки**, 20.40 Вечірній денник, 21.00 Шопенівський концерт: форт., 21.30 Гутірка про драму та новелу, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Легка музика, пісеньки, форт., орх., пл., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Четвер, 6. жовтня 1938.

7.00 Ранішний денник, 7.15 Музика з пл., 7.45 Руханка, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Популярна музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Мельодії Поділля, муз. поранок для вселюдних шкіл, у вик. жін. хору, 11.25 Мендельсон: Скрипковий концерт е-моль, пл., 12.00 Полуднева авд., 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Гутірка: техніка в молоді, 15.15 Клопоти та ради: Пані Христя змінює мешкання, діяльог, 15.30 Музика у вик. орх., 16.00 Господарські вістки, 16.15 Серед халупників, авд. для лицеальної молоді, 16.35 Пісні, 17.00 Від стежки до автостради, 17.15 Концерт солістів: форт., скрипка, 18.05 Що робити, щоб зимою курка добре неслася, Популярна музика з пл., 18.30 Про музичні титули, 19.00 Розр. концерт: смичк. ансамбль, спів, акордеон, гітара, форт., 20.40 Веч. денник, Спортові вістки, Камер. концерт у вик. смичк. квартету, 21.00 Що війна знищила, 21.10 21.35 „На нове життя“ фрагм. із пов. Е. Андрієвича, 21.55 Спортові вістки, 22.00 Арії та пісні у вик. Теодора Юськова баритон, у супр. форт., 22.25 Львів відслонює свої оборонні мури, 22.35 Літер. вечір: „У давнім театрі“, 22.55 Огляд преси, 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення авдиції, 23.05—23.55 Симфонічний концерт (Варшава І.).

Пятниця, 7. жовтня 1938.

6.55 Музика з пл., 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 7.45 Руханка, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Година господині: Бібліотека в організації сільських жінок, Поради, Вістки, Музика з пл., 11.00 Для шкіл: „Зелепоніжки“, 11.30 Сильветки композиторів, пл., 12.00 Полуднева авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові. **14.10 Українська музика з плит (у програмі: Людкевич, у вик. хору „Сурма“, Крушельницька, Свистун)**, 14.30 „Чорний Матвій“ фрагм. із повісти Вол. Ловінського, 14.45 Господ. вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Муз. загадки для молоді, 15.20 Спортовий порадник, 15.30 Музика у вик. орх. мандоліністів, 16.00 Господарські вістки, 16.15 Гутірка з хорами, 16.30 Співочий ресітал Забейди-Сумицького у супр. форт., 16.50 Вищі студії організації промислу, 17.05 Органовий ресітал, 17.45 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.50 Камеральний концерт: флет, скрипка, альтівка, **Петро Пшеничка віольончеля**, 18.30 Театр Уяви: „Не будь мене“, 19.00 Розр. концерт: сальон. орх., флет, цитра, форт., 20.40 Веч. денник, спортові вістки, 21.00 Хор. 21.15 Симфонічний концерт у вик. орх., форт., 22.55 Інформаційна авдиція, 23.05 Закінчення авдиції, 23.15—23.55 Інстр. транскрипція Ліста і Крайслера з пл. (видає Варшава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 5. жовтня 1938.

БЕРЛІН 16.45 Тріо а-дур Брамса, 18.00 Форт. твори Бетовена, 18.15, 19.00, Розр. музика, БІЛГОРОД 20.00 Гумор, 21.00 Нар. пісні, 22.20 Сольо на флеті, БРЮСЕЛЯ ФР. 22.00 Шубертові твори, БУДАПЕШТ 12.05, 19.00 Орх., 17.30, 18.00 Циг. музика, 21.20 Форт. ресітал Ерве Доганія, 22.00 Симф. концерт, ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 16.000 „Кафе ферворт“ розр. концерт, орх., 18.20 Осінні пісні, сопран, 22.30 „Музика з Відня“, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Вокальний концерт, 19.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Ліндіньєто дель лаго“ оп. Піно Донатія, ПРАГА 15.15 Чеська оп. музика, 18.20 Орх. концерт, 19.25 Концерт хору, 22.20 Англ. танк. музика, РАДІО ПАРІ 19.00 Форт., 21.30 Камер. музика, 22.00, 23.00 Кабарет, РИМ 17.15 Орх. муз., 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Колібрі“ оп. Монтеларія, СТОКГОЛЬМ 20.00 Симф. концерт, 21.30 Концерт хору.

Четвер, 6. жовтня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Шопенівський концерт, 17.45, 18.00, 19.00 Веселі мельодії, 19.45 Вечірній гомін, 20.20, 21.00 „Альзіра“ оп. Верді, БІЛГОРОД 18.00 Циг. музика, 21.30 Болгарські пісні, 22.15 Вокальний концерт, БРАТИСЛАВА 19.40, 20.00, 21.00 „Мертвий дім“ оп. Яначка, БУДАПЕШТ 12.05, 18.25 Циг. музика, 19.30 Орх. концерт, 18.15 Форт. твори Ліста, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 13.15 Популярна музика, 14.15 Легка музика, 15.05 Для дітей, 16.00 Орх., сопран, у перерві оповідання, 18.30, 19.00 Дута орх., 20.45, 21.00 Солісти, ДРОЙТВІЧ 22.25 „Пори року“ орат. Гайдна, КОШИЦІ 18.15 Для Закарпаття, КОПЕНГАГЕН 20.10, 21.00 Симф. концерт, МІЛЯНО 17.00 Рецитації, 17.30 Давня музика на флет і гітару, 17.50 Для дітей, 19.30, 0.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Віол., ПРАГА 15.15 Орх. концерт, 17.40 Форт. ресітал, твори Новака, 18.20 Сальон. музика, 22.00 Амер. симф. орхестра, РАДІО ПАРІ 19.00 Театр Уяви, 21.15 Форт., 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт, РИМ 17.15, іт.-брал. концерт, 18.25 Розр. авд., 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Ле Маскере“ оп. Масканія.

Пятниця, 7. жовтня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 17.45, 18.00, 19.00 Розр. музика, 20.10 Танк. музика, 21.00 Твори Чайковського, БІЛГОРОД 18.20 Скрипка, 21.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Циг. музика, 18.00 Форт., 19.00 „Серенада“, концерт орх. і сол., 21.55, 22.00 Концерт військ. орх., ВІДЕНЬ 16.00 Концерт із Грацу, літер. фрагмент, 18.00 Молодь грає і співає, 18.30, 19.00 Веселі фрагм. з комедій Нестроя з муз. іл., 20.10, 21.00 З німецьких опер, ГАМБУРГ 19.00 „Марта“ оп. Фльотова, КОШИЦІ 18.00 Гутірка, Пісні, МІЛЯНО 17.15 Віол., 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Івась флетист“ оп. Ганне, ПРАГА 18.20 Орх. концерт, 20.40, 21.00 „Ванда“ оп. Дворжака, РАДІО ПАРІ 19.00 Вокальний концерт, 21.15 Форт., 21.30, 22.00, 23.00 Театр Уяви: „Кантедор“ трагедія Марс. Магдінєра, РИГА 18.30, 19.00, 20.00, 21.00 (після комунікату): „Кавалерія Рустікана“ оп. Масканія, „Паяци“ оп. Леонкавали, РИМ 17.15 Танк. музика, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, СТОКГОЛЬМ 19.45, 20.00 „Роз-Марі“ оп. Фрімля, ШТРАСБУРГ 22.00, 23.00 „Драгуни з Віляру“ ком. опера Мейярта.

БІРЖА.

Львів, 4. жовтня 1938.

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 92·42—89·95. Доляри америк. 5·30·50—5·30·00. Доляри канад. 5·28·00—5·25·50. Фльорени гол. 292·24—289·10. Франки фр. 14·39—13·74. Франки шв. 121·70—120·55. Фунти анг. 25·6—25·15. Гульдени данц. 100·25—99·75. Корони ческ. Корони дун: 112·55—111·20 Корони норв. 125·33—12[illegible]·45 Корони шв. 132·05—12[illegible]·25 Ліри італ. 19·[illegible]—18·40. Марки фінлян. 11·09—11·00 Марки нім. срібні [illegible]—77·00. Тель Авів 24·80—2[illegible]·50

Папери.

4 і пів прол. внут. 67·00—65·25. 3 інв 1 ем. 81·00 серії 93·00 2 ем. 84·00. серія 94·00, 5. конвер 68·50. 4 прем. дол. 42·00 4 консолід. 63·50—65·50

Акції:

Банк Польський 125·00 Цукор 38·00 Вугіль 32·50—33·00, Ліпльон 8[illegible]·50—88·00 Островець 64·00. Стараховичі 41·75.

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, дня 4. жовтня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	2·[illegible]0 зол.
молоко	14—15 сот.
1 кг. яєць	1·30—1·35 зол.

Тенденція на масло та яйця сильна, на молоко вдержана.

СПОВІСТКА.

Замість квітів на могилу Мами нашої Товаришки — Покійної Софії Фільварків складаємо 10 зол. на Рідну Школу. — **Учениці II. кл. СС. Василіянок.**

Жертви зложені в Адміністрації „Діла“: З нагоди імянин директора фабр. „Бібльос“ Евстахія Нагірного зложили робітники фабрики зол. 23.52 **для найбідніших** і зол. 23.53 на **кружок ім. Бориса Грінченка** Рід. Шк. у Львові.

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10